

๕
ธรรมที่ควรพิจารณา

๑ หน้าที่ของชาวพุทธ

๑.๑ พระพุทธเจ้าฝากศาสนาเอาไว้กับพุทธบริษัท

[๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๙ (๒)]

คำสอนของพระพุทธเจ้ายังอยู่นะ ยังไม่ได้สูญหาย ในภาคปริยัติก็ยังทรงเอาไว้ได้ ผู้ปฏิบัติก็ยังมีไม่ขาดสาย แต่น้อยลงๆ นะ ครูบาอาจารย์ทุกวันนี้ร่อยหรอลงไปเรื่อยๆ แล้วรุ่นหลังๆ เติบโตขึ้นมาไม่ค่อยทัน ร่อยหรอไป สิ่งช่วยวงล้อมลวงลงมันเยอะขึ้นๆ จิตใจอ่อนแอมากขึ้นๆ ฉะนั้นตัวศาสนาพุทธจริงๆ ยังไม่หายไป แต่เราต้องลงมือตั้งแต่วันนี้ ต้องลงมือเตี้ยวันนี้แล้ว ซ้ำกว่านี้ไม่ได้แล้วนะ ซ้ำกว่านี้ไม่ทันแล้ว ศาสนาพุทธจะอยู่ในเมืองไทย อีกสักกี่ปี ใครจะรู้ ต่อไปมันจะไปอยู่ประเทศไหนก็ไม่รู้ ฉะนั้นพวกเราเวลาทำบุญแล้วอยากเจอศาสนาพุทธ อย่าอธิษฐานว่าขอให้เกิดในเมืองไทย อย่าอธิษฐานอย่างนั้นนะ ถ้าอธิษฐานก็ขอให้เจอศาสนาพุทธ ขอให้เจอสัมมาทิฏฐิ เกิดที่ไหนก็ขอให้อยู่แถววงล้อมสัมมาทิฏฐิ ให้อธิษฐานอย่างนั้น อย่าอธิษฐานว่าเกิดชาติใดก็ขอให้อยู่เมืองไทยนะ เพราะไม่แน่ว่าเมืองไทยจะมีศาสนาพุทธ

พวกเราชาวพุทธจริงๆ นะ ครูบาอาจารย์เคยบอกหลวงพ่อมานานแล้ว ยี่สิบสามสิบปีมาแล้ว บอกคนทั้งโลกมีหลายพันล้านคน ที่รู้จักศาสนาพุทธมีนิดเดียว ชาวพุทธที่ว่ามีนิดเดียวนี้ พวกที่สนใจเข้าวัดเข้าศึกษารรรมะมีไม่มาก พวกเข้าวัดก็น้อยแล้วนะ แต่

ส่วนใหญ่ที่เข้าวัดก็ไม่ใช่ออกมาเพื่อศึกษาธรรมะ เข้าไปทำบุญบ้าง ไปหาหอยบ้าง หอยนี่เยอะนะ แต่วัดหลวงพ่อก็จะไม่มีคนมาขอหอย มันเข็ดหมดเลย มาขอหอยแล้วหลวงพ่อบอกว่า ถ้าหลวงพ่อรู้ หลวงพ่อก็จะไปซื้อเองเลย เออ หลวงพ่อก็ยังจนๆ อยู่อย่างนี้ แสดงว่าให้หอยไม่เม่นนะ นี่ชาวพุทธนะ ชาวพุทธในโลกก็มีน้อยอยู่แล้ว พวกเข้าวัดก็น้อย เข้าวัดแล้วสนใจศึกษาธรรมะอย่างพวกเราเนี่ยมีน้อยมากนะ ไม่ถึงร้อยละหนึ่งหรอก และศึกษาแล้วจะได้เรียนของจริงเนี่ยมีน้อยหนักเข้าไปอีกนะ จนกระทั่งใจเข้าถึงมรรคถึงผลเนี่ยนับตัวได้แล้ว

ฉะนั้นพวกเราแต่ละคนมีความสำคัญนะ ศาสนาพุทธจะมาฝากเอาไว้กับหลวงพ่อก็ไม่ได้ จะมาฝากเอาไว้กับพระไม่ได้ พระพุทธเจ้าฝากศาสนาเอาไว้กับพุทธบริษัท เห็นไหมว่ามีบริษัทนะ แต่บริษัทเราใกล้เจ๊งแล้ว ปรมาทไม่ได้ เพราะอะไร เพราะพนักงานในบริษัทเราไม่สนใจกิจการของบริษัท นี่พวกเราสนใจศึกษาธรรมะ ใช้ได้นะ ดีแล้ว หลวงพ่อดีใจกับพวกเรา ธรรมะเก็บเอาไว้ที่ไหนก็ไม่ปลอดภัย ใส่ตู้เอาไว้ก็ไม่ปลอดภัยนะ สิ่งที่เราควรระวังธรรมะได้ดีที่สุดคือใจของเราเอง ฉะนั้นศึกษาธรรมะจนธรรมะเข้ามาสู่ใจของเรา ศาสนาพุทธยังไม่สูญ トラบิใดที่ธรรมะยังอยู่ในใจเรา

ฉะนั้นพวกเราแต่ละคนมีความสำคัญ ศึกษาธรรมะเนี่ย นอกจากได้ประโยชน์ ฟันทุกข์ทันตาเห็นแล้ว หลวงพ่อก็ใช้คำว่าฟันทุกข์ทันตาเห็นนะ ฟังหลวงพ่อก็ไปเรื่อยๆ พอสติเกิดความทุกข์มันร่วงหายไปจริงๆ คนทำได้มีเยอะแยะ ไม่เพียงแต่เราได้ประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้น เรายังได้รักษาสิบทอดศาสนาเอาไว้ด้วย ฉะนั้นทุกคนมีความสำคัญ เวลานี้สังคมมันเปลี่ยนแปลงเร็วมาก แต่เดิมเราเป็นสังคมเกษตรใช้ไหม เดียวนี้เรามาเป็นสังคมอุตสาหกรรม สังคมเมือง สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง วิถีชีวิตเปลี่ยน ศาสนาแต่เดิมอยู่มาอย่างสบายๆ ตอนนี้อยู่ได้ไม่สบายแล้ว ศาสนาแท้ๆ อยู่ไม่ไหว หลายคนต้องไปอิงทำกิจกรรมสังคมสงเคราะห์บ้าง ก็ยังดีนะ ยังพอมีที่ยืนอยู่ในสังคมบ้าง มิฉะนั้นศาสนาพุทธหายไปเลย

แต่จะดีที่ที่สุดเลยถ้าพวกเราศึกษาธรรมะจนได้ธรรมะ ชวราสภาก็ทำได้นะ หลวงพ่อยืนยัน ชวราสภาก็เป็นพระอรหันต์บุคคลได้ ไม่ใช่เฉพาะพระเท่านั้นที่เป็นได้ ถ้าชวราสภาคิดไม่ละเว้นการเจริญสติปัญญา การมีสติรู้กายตามความเป็นจริง มีสติรู้ใจตามความเป็นจริง หันมาอยู่กับตัวเอง วันหนึ่งจะได้เป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์เบื้องต้น พระโสดาบันคือผู้ละความเห็นผิดว่าตัวเรามีอยู่จริงๆ เรามารู้กาย เรามารู้ใจ วันหนึ่งเรารู้ว่ากายกับใจนี้เรายึดโลก เขามาใช้ ไม่ใช่ตัวเราที่แท้จริงถาวรอะไร เป็นของโลก ยึดโลกมาใช้ พอใจเข้าใจความจริงตรงนี้ว่าเราไม่มีแล้ว นี่แหละพระโสดาบันนะ เป็นผู้ไม่ถ่วงงนในศาสนาแล้ว

แต่ถ้ายังไม่ใช้พระโสดาบัน ครีธาของเรายังเป็นครีธาที่กลีบกลอกได้ จิตใจมันจะไม่เด็ดเดี่ยว หลวงพ่อนะ โดยนิสัยของหลวงพ่อก็ไม่ชอบยุ่งกับใครเลย วันหนึ่งๆ หลวงพ่อก็จะอยู่เฉยๆ เป็นนิสัยเลยนะ แต่ทุกวันนี้ต้องฝืนใจมากอยู่กับญาติโยมเยอะแยะเลย พระก็เยอะโยมก็เยอะนะ มันฝืนธรรมชาติ ฝืนปกติ ฝืนความเคยชิน แต่มันจำเป็นต้องทำ เพราะครูบาอาจารย์ใช้ให้ทำ บอกให้มาช่วยกันหน่อย ที่นี้พวกเราช่วยหลวงพ่อดูด้วยนะ วิธีช่วยหลวงพ่อนะเอา CD ไปฟัง ฟังแล้วก็หัดดูจิตดูใจไป แล้ววันหนึ่งจะพบว่า นั่นแหละเป็นวิธีช่วยตัวเอง

๑.๒ งานหลักของชีวิต

การภาวนาเป็นงานหลักที่ต้องทำ แต่ไม่ใช่ไม่ให้ทำงานประกอบอาชีพ เพียงแต่ต้องเจริญสติในชีวิตประจำวันให้ได้ (ถือว่าเป็นหัวใจของการเจริญวิปัสสนา) เพราะสมบัติทางโลกเป็นของชั่วคราว วันหนึ่งก็จะหายไปหมด แต่การภาวนาจะติดตัวไปข้ามภพข้ามชาติ ถ้าชาตินี้ตื่นไม่ตื่นไม่ออกดอกออกผล ชาติต่อไปจะงอกงามอย่างรวดเร็ว เพราะคุ้นเคยกับการมีสติอยู่แล้ว

๑.๓ งานหลักของเราคือทำตัวให้พ้นสังสารวัฏ

[๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ (๒) : หน้าที่ ๓๘]

พระพุทธเจ้าถึงสอนว่าเพราะรู้ตามความเป็นจริง รู้ตามความเป็นจริงหมายถึงรู้รูปนามนะ รู้รูปนามตามความเป็นจริง ตามความเป็นจริงคือไตรลักษณ์นั่นเอง รู้ว่ารูปนามตกอยู่ใต้ไตรลักษณ์ มีลักษณะเป็นไตรลักษณ์ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ไม่ใช่ตัวเรา

เพราะรู้ตามความเป็นจริงจึงเบื่อหน่าย รู้สึกใหม่ มันน่าเบื่อ สุขก็น่าเบื่อ ทุกข์ก็น่าเบื่อ ตีก็น่าเบื่อ ชักก็น่าเบื่อ อะไร ๆ ก็น่าเบื่อ หยิบก็น่าเบื่อ ละเอียดยกก็น่าเบื่อ เพราะมันของไม่เที่ยงทั้งหมดเลย

เพราะรู้ตามความเป็นจริงจึงเบื่อหน่าย เพราะเบื่อหน่ายจึงคลายกำหนด คลายกำหนดนี้ ภาษาไทยฟังแล้วแปลกๆ ภาษาบาลีเรียกว่าวิราคะ หมายถึงใจเราไม่เข้าไปผูกพันกับมัน ใจไม่เข้าไปผูกพันในความสุข เพราะรู้ว่าความสุขก็ชั่วคราว ไม่ไปหลงยินดีว่ามันจะ

ถาวร อยากให้มันถาวร ไม่มีอย่างนี้ จะไม่ตั้งมั่นเพื่อจะรักษาความสุขแล้ว ใจไปเห็นความทุกข์เข้าก็ไม่ผูกพันกับความทุกข์ ไม่ใช่คิดว่าความทุกข์เป็นตัวเราของเราแล้วต้องไปทางละ คือใจมันจะไม่ไปผูกพันกับสภาวะที่มันไม่รู้เข้า ใจมันคลายออก

เพราะรู้ตามความเป็นจริงก็เลยเมื่อหน่าย พอเมื่อหน่ายเลยคลายกำหนด คือคลายความผูกพันรักใคร่ในสภาวะอันหนึ่ง เกลียดสภาวะอันหนึ่ง เพราะคลายกำหนดจึงหลุดพ้น หลุดพ้นจากอะไร หลุดพ้นจากรูปจากนามนั่นเอง ที่เห็นจิตมันไปคว้าจิตขึ้นมา มันไม่หลุดพ้นนะ มันปล่อยไม่ได้ ถ้ามันเห็นความจริงว่าจิตนี้ทุกข์ล้วนๆ มันจะทิ้ง เรียกว่ามันเห็นไตรลักษณ์ ก็แจ่มแจ้งนะ ทั้งเลย มันทิ้ง

เพราะเมื่อหน่ายจึงคลายกำหนด เพราะคลายกำหนดจึงหลุดพ้น อะไรหลุดพ้นจากอะไร จิตหลุดพ้นจากความถือมั่นในชั้นนั้นเอง จิตหลุดพ้นจากอัสวกิเลสที่ห่อหุ้มจิต จิตหลุดพ้นออกมา เพราะหลุดพ้นจึงรู้ว่าหลุดพ้นแล้ว รู้เลยนะ รู้ด้วยตัวเองนะ ของมันเคยยึดเคยถือหนักๆ นะ มันหลุดแล้วมันวาง มันเห็นต่อหน้าต่อตา มันวางจริงๆ เพราะมันไปเห็นธรรมที่พ้นจากความเกิดความตาย

เพราะหลุดพ้นจึงรู้ว่าหลุดพ้น ก็จะมีธรรมะที่พ้นออกไป เรียกว่าวิมุตติญาณทัสสนะ ธรรมะแห่งความหลุดพ้นคือรู้นิพพานนั่นเอง

แล้วก็รู้อีกนะว่าชาติสิ้นแล้ว คือความเกิดสิ้นแล้ว ความเกิดคืออะไร คือการที่ใจเราเข้าไปหยิบฉวยรูปนามนั่นเอง ใจที่เราไปหยิบฉวยจิตเนี่ย คว้าบีบเข้ามา หยิบฉวยเข้ามา นี่คือการเกิดหรือชาตินั้นแหละ ใจเข้ามาหยิบฉวยกายก็เกิดชาติ ใจหยิบฉวยจิตก็เกิดชาตินะ

พอเมื่อหน่ายคลายกำหนดก็หลุดพ้น รู้ว่าหลุดพ้นแล้ว รู้ว่าชาติสิ้นแล้ว ไม่หยิบฉวยอะไรขึ้นมาอีกแล้ว ชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์คือการประพฤติปฏิบัติธรรมเนี่ย การศึกษาธรรมศึกษาจบแล้ว จบในศีลในจิตในปัญญา สติสิกขา จิตตสิกขา ปัญญาสิกขา ไม่ใช่ศีลสมาธิปัญญา เราพูดเล่นคล่องๆ ปากหกรอก ศีลสมาธิปัญญา

ไตรสิกขา คือ สติสิกขา จิตตสิกขา ปัญญาสิกขา แจ่มแจ้งแล้วรู้หมดแล้ว

ศีลเนี่ยคือการศึกษาศึกษาเพื่อสู้กิเลสหายๆ เพื่อให้จิตมีความตั้งมั่นเพียงพอ พร้อมทั้งจะมาเรียนรู้จิต คือทำจิตตสิกขา

จิตตสิกขาเนี่ยจิตจะสงบจากนิเวศน์ จากกิเลสชั้นกลาง พร้อมทั้งจะไปเจริญปัญญา มันจะรู้ว่าจิตอย่างไรที่ข่มนิเวศน์ได้ จิตอย่างไรข่มนิเวศน์ได้แล้ว พร้อมทั้งจะเจริญปัญญาด้วยจิตที่ข่มนิเวศน์ได้คือจิตที่ทำสมถะ จิตที่ข่มนิเวศน์แล้วพร้อมที่จะเจริญปัญญาคือจิตที่พร้อมต่อการทำวิปัสสนา ไม่เหมือนกันนะ

พอถึงปัญญาสิกขาก็คือ การเรียนรู้ความจริงของกายของใจ ละกิเลสชั้นละเอียดคือความหลงผิดได้ ละอวิชชาได้นะ

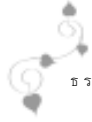
ฉะนั้นสติสิกขา จิตตสิกขา ปัญญาสิกขาเนี่ย ซ้ำแหละกิเลสเป็นชั้นๆ เข้ามานะ จนกระทั่งจิตใจเราบริสุทธิ์ หมดจด หมดงานต้องทำ นี่เรียกว่าเรียนจบหลักสูตร เรียกว่าพรหมจรรย์อยู่จบแล้ว หมายถึงว่าเรียนจบหลักสูตรแล้ว คนที่เรียนจบหลักสูตรเรียกว่า อเสขบุคคล คือคนที่ไม่ต้องเรียนอีกแล้ว คือพระอรหันต์นั่นเอง

พวกเรายังเป็นนักเรียนนะ พระโสดาบันเป็นนักเรียนจริงๆ พวกเราคล้ายๆ เป็นนักเรียนเตรียมอนุบาล ยังไม่ถึงขั้นเป็นนักเรียน เพราะพระโสดาบันขึ้นไปถึงจะเรียกว่าเป็นเสขบุคคล เป็นนักเรียน พระอรหันต์เรียกว่าอเสขบุคคล ไม่ต้องเรียน ส่วนเราเป็นกัลยาณปุถุชน เป็นปุถุชนที่ดี ปุถุชนแปลว่าหนา กิเลสหนานั้นแหละ ไม่ใช่อะไรหนานะ ไม่ใช่สมองหนา กะโหลกหนานะ กิเลสหนาหมายถึงว่ากิเลสมีแรงมาก ลากจูงจิตใจเราไปลงนรกเราก็อยมไปกับมันนะ มันเอาความหอมหวานมาหลอกมาล่อ

ฉะนั้นเราคอยศึกษาไปนะ จนกระทั่งวันหนึ่งงานเสร็จแล้ว ใจไม่ไปหยิบฉวยอะไรอีกแล้ว มันพ้นทุกข์แล้ว มันเห็นนิพพานเต็มบริบูรณ์ต่อหน้าต่อตา นี่พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว กิจที่ควรทำทำเสร็จแล้ว กิจที่ควรทำเนี่ยควรทำในอะไร ในสังสารวัฏนี่เอง

พวกเราที่เวียนว่ายในสังสารวัฏนะ เรามิงานหลักของเราคือทำตัวให้พ้นสังสารวัฏให้ได้นะ นี่คืองานหลักของเรานะ ไม่ใช่รอนเรไปในสังสารวัฏ เวียนเกิดเวียนตายไปเรื่อยๆ อย่างนั้นงานไม่มีที่สิ้นสุด

กิจที่ควรทำก็คือการข้ามภพข้ามชาตินั่นเอง ได้ทำเสร็จแล้วทำหมดแล้ว กิจอื่นเพื่อความเป็นอย่างนี้ไม่มีอีก เพราะตรงนี้ไม่มีอะไรจะต้องทำแล้ว กายกับใจเราคืนให้ธรรมชาติ คืนให้โลกไปแล้ว จิตใจจะมีแต่ความสุขนะ มีความสุขมีความสุข มีความเบิกบานถาวรอยู่อย่างนั้น จะหลับตื่นยืนเดินนั่งนอน มีแต่ความสุขล้วนๆ

๑.๕ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาของชนกลุ่มน้อย เป็นศาสนาที่ต้องพึ่งตนเอง และต้องกล้าเผชิญความจริง

[๒๔ มีนาคม ๒๕๕๐ (๒) : หน้าที่ ๕]

คนบางคนเรียนธรรมะด้วยใจที่เปิดรับสิ่งใหม่ พอฟังไม่นานก็เข้าใจแล้ว คำพูดของหลวงพ่อดีแต่ละคำแต่ละประโยคมันจะเข้าสู่ใจ มันจะซาบซึ้งถึงอกถึงใจนะ ไปฟังธรรมะอย่างอื่นจะไม่เอเรียดรอยอีกต่อไปแล้ว มันจะจิตไปหมดเลย แต่ถ้าใจเราปิดนี้ จะฟังอย่างไรก็ไม่รู้เรื่อง ใจปิด เช่น พอฟังหลวงพ่อบอกก็คิดเปรียบเทียบเลยว่า อาจารย์นั้นว่าอย่างนี้ อาจารย์นั้นว่าอย่างนั้น หลวงพ่อบอกว่าอย่างนี้ หลวงแม่ว่าอย่างนั้น คิดไปเรื่อยๆ หรือใช่หรือไม่ใช่เนะ เรื่องมากคิดมาก ใจมันไม่ยอมรับ บางคนไปฟังพระพุทธรเจ้าเทศน์มันก็รับอะไรไม่ได้เหมือนกัน บางคนไปฟังพระพุทธรเจ้าเทศน์ก็รับได้ คนที่รับได้จริงๆ มีน้อยนะ

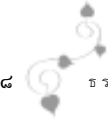
ศาสนาอื่นเขาก็ยิ่งใหญ่ ไม่ใช่ศาสนาพุทธยิ่งใหญ่คนเดียว ศาสนาพุทธก็เป็นหนึ่งในเจ็ดศาสนาใหญ่ๆ มันมีเจ้าลัทธิเดิมเจ้าสำนักใหญ่อยู่หลักหลักแล้ว พระพุทธรเจ้าเกิดขึ้นมาก็ไม่ได้ทำให้ลัทธิอื่นล่มลงไปได้ อย่างอาจารย์สัญญาชัยปริพาชก พวกนี้เป็นพวกนักปรัชญา สำนักปริพาชกเป็นพวกนักปรัชญา ชอบถกเถียง ใช้เหตุใช้ผลใช้ตรรกะ เขาเรียนตรรกวิทยาเนะ พระพุทธรเจ้าถึงสอนในกาลามสูตรว่าอย่าเชื่อตรรกะ เนี่ยพระสารีบุตรก็เคยเป็นลูกศิษย์เขา ตอนพระสารีบุตรได้เป็นพระโสดาบันแล้ว ไปชวนอาจารย์สัญญาชัยไปฟังธรรมของพระพุทธรเจ้า อาจารย์สัญญาชัยไม่ไป ชวนอย่างไรก็ไม่ไป บอกว่าตัวท่านใหญ่แล้ว เรื่องอะไรต้องไปเป็นลูกศิษย์ไปเป็นสาวกรุ่นหลังอีก พระสารีบุตรเข้าชี้แก แกก็เลยถามพระสารีบุตรว่าในโลกนี้มีคนโง่หรือคนฉลาดมากกว่ากัน พระสารีบุตรบอกว่าคนโง่มาก อาจารย์สัญญาชัยบอกว่า เพราะฉะนั้นคนฉลาดจึงไปหาพระสมณโคดม คนโง่จำนวนมากจึงมาหาเราเนาะ

ดังนั้นคนที่เข้าใจถึงศาสนาพุทธจริงๆ มีไม่มากหรอก เพราะศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่ให้พึ่งตัวเอง คนส่วนมากจะไม่พึ่งตัวเองหรอก เพราะเราเคยชิน ตอนเล็กๆ เราก็พึ่งพ่อพึ่งแม่ใช่ไหม ต่อมาก็พึ่งอาจารย์พึ่งครูพึ่งเพื่อน บางคนก็พึ่งเมีย เดียวนี้ผู้หญิงแข็งแรงกว่าผู้ชายเยอะ ผู้ชายเลี้ยงลูกก็มีนะ ผู้หญิงไปทำงาน ทำงานได้เก่ง อันนี้แต่ละครอบครัวไม่เหมือนกัน คนมันต่าง ๆ นานานะ ไม่ใช่จะเข้าใจศาสนาพุทธได้ทุกคนหรอก คนส่วนมาก

ไม่ชอบพึ่งตัวเอง ศาสนาพุทธให้พึ่งตัวเอง ศาสนาพุทธให้ใช้เหตุผล ไม่ใช่พึ่งตัวเองแบบว่าแบบควายที่เอาแรงเข้าแลก สอนให้ใช้สติ สอนให้ใช้ปัญญา สติเราก็ไม่รู้จัก ปัญญาเราก็ไม่มี เราไปคิดว่าความฟุ้งซ่านคือปัญญา เราคิดว่าการคิดๆ เอานั่นแหละเป็นปัญญา ปัญญาจริงๆ ไม่ได้เกิดจากการคิดเอาเอง ไม่ได้เกิดจากการฟังการอ่าน อันนั้นมันปัญญาของคนอื่น ความรู้ของคนอื่น ไม่ใช่ความรู้ของเรา ปัญญาจากการคิดก็ไม่ใช่อปัญญา มันคิดเอาเอง คิดถูกก็ได้ คิดผิดก็ได้ แล้วส่วนมากชอบคิดผิดเพราะโดยพื้นฐานเราจะมีทิฐิเรียกว่า มิจฉาทิฐิครอบงำ คิดอย่างไรก็มักจะผิด ครูบาอาจารย์สอนอย่างนี้ กลับจำไปอีกอย่าง มีนะบางคนมาฟังหลวงพ่อบอกว่าพระโสดาบันละสักกายทิฐิได้ พระอนาคาฯ พระอรหันต์เนี่ยละความยึดถือได้ ละอุปาทาน พระโสดาบันเห็นว่ากายกับใจไม่ใช่เรา พระอรหันต์ไม่ยึดถือกายไม่ยึดถือใจ เอาไปแล้วให้เพื่อนฟังต่ออีกนะว่า หลวงพ่อบอกว่าพระโสดาบันเห็นว่ากายไม่ใช่เรา ขึ้นสูงๆ ขึ้นไปถึงจะเห็นว่าละอย่างอื่นว่าไม่ใช่เรา นี่ใจมันทรงธรรมะเอาไว้ไม่ได้

ฉะนั้นเราอย่าไปเชื่อความคิดนะ ศาสนาพุทธสอนวิธีหาความรู้ด้วยการเข้าไปสังเกตการณ์ เป็นผู้สังเกตการณ์เท่านั้นเอง เข้าไปดูของจริงๆ ว่าจริงๆ เป็นอย่างไร สังเกตการณ์อย่างสังเกตกายของเราเป็นอย่างไร สังเกตใจว่าใจของเราเป็นอย่างไร สังเกตไปเรื่อย ตามดูไปเรื่อยๆ ว่าเป็นอย่างไร ในที่สุดก็เห็นความจริงของเขาเรียกว่าปัญญานะ เห็นความจริง คนส่วนใหญ่ไม่ได้มีปัญญา คนส่วนใหญ่ไม่อดทนที่จะตามสังเกต โดยเฉพาะตัวเอง เป็นสิ่งที่สนใจน้อยที่สุด มันเป็นปมด้อยของมนุษย์นะ เป็นจุดอ่อนอย่างร้ายกาจเลย เราชักตัวเองที่สุดนะ แต่เราสนใจตัวเองน้อยที่สุดเลย ดู เราก็ดูสาวก่อนใช่ไหม ก่อนจะดูหน้าตัวเอง ฟัง เราก็จับคนอื่น คิด เราก็จับคิดเรื่องคนอื่น สนใจคนอื่น ฟัง ก็ไปฟังคนอื่น มันเป็นจุดอ่อนนะ

เพราะฉะนั้นคนที่ห้าวหาญมาเป็นชาวพุทธแท้ๆ กล้าที่จะลุกขึ้นมาเผชิญความจริงในกายในใจ กล้ามารู้อุทฺธิ์เนี่ย หายาก คนทั่วๆ ไปไม่ได้อยากรู้อุทฺธิ์ คนทั่วๆ ไปอยากจะฟังอุทฺธิ์ อยากจะไม่มีมีความทุกข์ ไม่ได้อยากรู้อุทฺธิ์นะ พระพุทธรเจ้าสอนให้รู้ทุกข์ ทุกข์อยู่ที่ไหนก็รู้ลงไปนั่น ทุกข์อยู่ในกายก็รู้ลงในกาย ทุกข์อยู่ในใจก็รู้ลงในใจ คนทั่วๆ ไปอยากละทุกข์ ทำอย่างไรจะไม่ทุกข์ ไม่ได้อยากรู้ อยากละทุกข์ ก็ดิ้นๆ ๆ ตลอดเวลาเนะ ยิ่งดิ้นยิ่งทุกข์ ยิ่งทุกข์ก็ยิ่งดิ้นใหญ่ ทหาทางจะพ้นทุกข์

มีแต่คำสอนของพระพุทธเจ้านะ กล่าวหาญมากเลย สอนให้เรากล้าหาญ ความทุกข์อยู่ที่กายก็รู้ลงในกาย ความทุกข์อยู่ที่จิตใจก็รู้ลงในจิตใจตัวเอง รู้ไปเรื่อยๆ รู้จนเห็นความจริงของกายของใจ กายนี้ทุกข์ล้วนๆ เลย กายนี้อย่างไรก็ทุกข์ จิตใจนี้ ถ้าปัญญาเบื้องต้นก็แค่เห็นว่า จิตใจถ้ามีความอยากขึ้นมาจะมีการดิ้นรนขึ้นมาก็จะมีทุกข์ ถ้าจิตใจไม่มีความอยากไม่มีความดิ้นรนก็จะไม่มีความทุกข์ พวกที่ภาวนาเห็นตรงนี้ นิ่งๆ ไม่เรียกว่าเห็นอริยสังขะ เพราะว่าจิตยังมีสองชนิดคือจิตที่มีสุขกับจิตที่มีทุกข์นะ จิตที่มีกิเลสตัณหา มีอุปาทานมีภพมีความปรารถนามันเป็นทุกข์ จิตที่มีสติมีปัญญาไม่ทุกข์ นี่เรียกว่าไม่รู้ทุกข์ ถ้ารู้ทุกข์แจ่มแจ้งจะเห็นเลยว่าจิตทุกชนิดเป็นทุกข์ จิตเป็นทุกข์โดยตัวของมันเอง

ถ้าเห็นว่าจิตเป็นทุกข์ล้วนๆ นะ มีแต่ทุกข์มากกับทุกข์น้อย จิตจึงจะปล่อยวางความยึดถือจิตได้ ยากที่สุดเลยที่จะเห็นอย่างนี้ เพราะเรากาณาพอจิตใจเราสงบ จิตใจเราสบาย รู้สึกใหม่มีความสุขขึ้นมา เราก็จะรู้สึกได้ว่า ถ้าฉันภาวนาดี ฉันก็จะมีความสุข ถ้าฉันมีสติ มีสมาธิมีปัญหาแล้วมีความสุข นี่จิตยังมีทางเลือก มีจิตที่มีความสุขกับจิตที่ทุกข์ ปล่อยวางไม่ได้ จะเลือกเอาสุข จะเลือกที่จะหนีความทุกข์ แต่ถ้าปัญญาแก่รอบจริงๆ นะ จะเห็นว่าจิตนี้ทุกข์ล้วนๆ เลย เหมือนที่เห็นว่ากายนี้ทุกข์ล้วนๆ นะ มันจะปล่อยวางความยึดถือจิตอย่างตอนที่เราเห็นว่ากายเป็นทุกข์ล้วนๆ มันจะหมดความยึดถือกาย ถ้าเห็นจิตเป็นทุกข์ล้วนๆ ก็จะหมดความยึดถือจิต การที่เห็นกายเห็นจิตเป็นทุกข์ล้วนๆ เรียกว่าเห็นทุกข์สัง

ทุกข์ให้รู้ รู้ความจริงของกายของใจว่าเป็นทุกข์ล้วนๆ พอรู้แล้วเกิดอะไรขึ้น รู้แล้วไม่ยึดถือมัน แล้วจะปล่อยวาง พอปล่อยวางแล้ว ตัณหาจะเกิดอีกไม่ได้เด็ดขาดเลย ตัณหาเกิดขึ้นมาเพราะมันอยากให้กายนี้ใจนี้มีความสุข อยากให้กายนี้ใจนี้พ้นทุกข์ แค่นี้เอง มันหลอกเราแค่นี้เอง อย่างเราอยากดูหนังฟังเพลง ถามว่าดูเพื่ออะไร ดูเพื่อมีความสุขหรือเพื่อหนีความทุกข์ กลุ่มใจไปกินเหล้าเพื่ออะไร ก็เพื่อจะหนีความทุกข์ ไปทัศนากิจเพื่ออะไร ก็เพื่อมีความสุข ว่างอยู่แค่นี้เอง แล้วถูกหลอกอยู่แค่นี้เอง แล้วก็พลาบไปทั้งชาติชาติเดียวไม่พอให้พลาบนะ พลาบข้ามภพข้ามชาติไปเรื่อยๆ

มีแต่พระพุทธเจ้าสอนให้เรามาดูมัน ดูจนเห็นว่ามันทุกข์ล้วนๆ แล้วก็วาง พอวางแล้วก็หมดความอยากจะให้มันมีความสุข หมดความอยากจะให้มันพ้นทุกข์ ทันที้ที่หมดความอยาก จิตจะไม่ดิ้นอีกต่อไปแล้ว ไม่ต้องระวังไม่ต้องรักษาอีกเลยนะ ไม่เหมือนการภาวนาในขั้นที่มีสติตามรู้ อย่างพวกเราตอนนี้มีสติตามรู้ไป พอจิตมีสติที่หนึ่งก็พ้นออกมาที่หนึ่ง สบายไปที่หนึ่ง แต่ว่าก็ปรุงใหม่ แต่ถ้าเมื่อใดหมดอวิชชา เข้าใจความเป็นจริงของกาย

ของใจแจ่มแจ้ง ตัณหาจะไม่เกิดอีกแล้ว ไม่ต้องระวังรักษาอะไร ไม่เกิดอีกเลย ความอยากใดๆ ไม่มาครอบงำจิตได้อีกเลย ไม่มีอะไรปรุงแต่งจิตได้อีกเลย มันจะมีแต่ความสุขล้วนๆ เลย ทั้งวันทั้งคืน เป็นอิสรภาพที่แท้จริง

พวกเราไม่มีอิสรภาพ พวกเรามีเจ้านายลับคือตัณหา สั่งให้ทำงานทั้งวันทั้งคืน เตี้ยสั่งให้ดู สั่งให้ฟัง สั่งให้คิด สั่งให้ภาวนา สั่งให้ไปวัด สั่งให้ทะเลาะกัน สั่งให้ตีกัน สั่งให้รักกัน ถูกสั่งทั้งวันทั้งคืน ไม่เคยมีอิสรภาพเลยนะ ถ้าเราดูเข้ามาจนถึงจิตถึงใจเรา วันหนึ่งปัญญาเราแหงทะลุลงไปถึงจิตถึงใจจริงๆ ปล่อยลงไปปล่อยวางได้ ไม่หยิบฉวยขึ้นมาอีก มันมีอิสรภาพที่แท้จริงเกิดขึ้น จะเจอพระอิศวรตัวจริง ผู้ยิ่งใหญ่ก็คือใจที่มันพ้นนั่นเอง พ้นจากกิเลสตัณหาครอบงำ

ใจที่มันเป็นอิสระเป็นใหญ่ในตัวเอง จิตมันใหญ่ แต่ไม่ได้ใหญ่ด้วยมานะอัตตานุภาพมันใหญ่เพราะความไม่ถือมั่นอะไรทั้งปวง จิตกว้างขวางเต็มโลกธาตุ จิตของเราแคบๆ จิตของเรามีจุดมืดมัวมีที่ตั้ง รู้สึกใหม่ ว่างไปว่างมาได้ ตัวเล็กๆ เตี้ยๆก็วิ่งไปทางนั้น เตี้ยๆก็วิ่งไปทางนี้ วันที่ปล่อยวางจิตแล้วมันจะไม่วิ่ง ไม่มีที่ให้อิงเพราะมันเต็มโลกธาตุเลย ไม่วิ่งไปวิ่งมาแล้ว ถึงไหนมันก็ถึงเลย จิตกับธรรมจะเป็นอันเดียวกัน

ของเราตอนนี้จิตกับธรรมเป็นคนละอันกัน เราไม่อยากเอาธรรมด้วย เราอยากได้ธรรมนะ เราอยากได้ของโกหกหลอกลวง ของจริงคือกายนี้ใจนี้ไม่เที่ยง กายนี้ใจนี้ไม่ใช่ตัวเรา เราไม่อยากได้หรอก เราอยากได้ของไม่จริง อยากได้ความสุขถาวร อยากได้ของเที่ยง สุขก็ต้องถาวรด้วย สุขธรรมดาที่ไม่ได้ ตรงสุขถาวรนี้มันไม่มีจริงเลย

บางทีนะคิดว่า ถ้าได้สิ่งนี้มาหรือได้อยู่กับคนนี้ก็มีความสุขนะ พออยู่จริงๆ ก็ทั้งๆ แหละ แต่ว่าเรื่องนี้ต้องถามกันกลับหลัง เป็นมารยาทที่ผู้ชายเขาจะไม่พูดต่อหน้าภรรยา นะ คือแต่ละคนนะมันจะหวังอะไรรวมๆ แล้งๆ หลอกลวงตัวเองไปเรื่อยๆ อย่างผู้หญิงมีแฟนนะ วันหนึ่งจะสังเกตเห็นว่า ผู้ชายมีนิสัยที่ไม่ดีหลายข้อ แต่ผู้หญิงจะมีความงอแงอย่างหนึ่ง จะหวังว่าถ้าแต่งงานแล้วจะเปลี่ยนแปลงเขาได้ แต่พอแต่งงานแล้วจะพบว่าไม่ได้หรอก ผู้หญิงอยากให้ผู้ชายเปลี่ยนแปลงนะ แล้วทำไม่สำเร็จ ผู้ชายก่อนแต่งงานจะดูผู้หญิงที่มันดีทุกอย่างเลย เพราะผู้ชายมันตามอดมากกว่าผู้หญิง ผู้ชายจะหวังว่าผู้หญิงจะไม่เปลี่ยนแปลง แล้วมันก็ไม่อีกเหมือนกันนะ มันพบว่าผู้หญิงนี้เปลี่ยนแปลงเร็วมากเลย เราไปคาดหวังอะไรที่มันไม่ใช่ของจริงนะ

ของจริงก็คือ กายนี้ใจนี้ไม่เที่ยง กายนี้ใจนี้เป็นทุกข์ กายนี้ใจนี้ไม่ใช่ตัวเรา เพราะร่างกายเป็นวัตถุเป็นก้อนธาตุ เป็นธาตุดินน้ำไฟลมมาประกอบกันชั่วคราวชั่วคราว มีธาตุไหลเข้าไหลออกตลอดเวลา จิตใจไม่ใช่ตัวเรา เพราะเราบังคับมันไม่ได้ มันไม่ใช่ตัวเรา ในคนละมุมกัน มุมที่เด่นชัดของความเป็นอนัตตาของกายและใจนี้หล้อมกันนิดหนึ่ง กายนี้มันไม่ใช่เรา มันเห็นชัดๆ เลยกว่ามันเป็นวัตถุ ส่วนจิตใจนี้บังคับมันไม่ได้ สั่งให้สุขทุกข์ก็ไม่ได้ ห้ามทุกข์ก็ไม่ได้ สั่งให้ดีก็ไม่ได้ ห้ามชั่วก็ไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้สักอย่างหนึ่ง ดูลงไปนะจนเห็นไตรลักษณ์ ยอมรับความจริงในกายในใจ กายนี้ใจนี้เป็นทุกข์ล้วนๆ มีแต่ความไม่เที่ยง มีแต่ความทุกข์ มีแต่การบังคับไม่ได้ มีแต่ของไม่ใช่เรา

ใจยอมรับตรงนี้ ใจก็เข้าถึงธรรมะ ธรรมะคือความจริงเท่านั้นแหละ ธรรมะไม่ใช่เรื่องประหลาดอะไรนะ แต่ถ้าเรายอมรับความจริงได้ เราก็จะมีความสุข คนส่วนใหญ่ไม่ยอมรับความจริง ชอบหลอกตัวเอง เบื้องต้นหลอกตัวเองก่อน แล้วถดถอยจากนั้นไปหลอกคนอื่น เช่น หมูๆ ไปจับสาวนะ ไปบอกสาวว่ารักคุณที่สุดในโลกเลย นี่เป็นสำนวนโบราณนะ ที่จริงแล้วไม่มีใครรักใคร่ที่สุดในโลก เพราะคนที่เรารักที่สุดในโลกคือตัวเราเอง

ตั้งนั้นหนุ่มคนไหนมาบอกว่ารักเราที่สุดในโลกนะ บอกได้เลยว่าเขาโกหก อย่างน้อยถ้าไม่ได้คิดจะโกหกก็แสดงว่าดูจิตตัวเองไม่เป็นนะ ภาวนานะ ภาวนาไปแล้วมีความสุข อัจฉรย์ที่สุดเลย นั่งฟังธรรมะ สังเกตใหม่ว่าจิตใจมีความสุข รู้สึกใหม่ ธรรมะที่หลวงพ่อกำลังถ่ายทอดให้ณะถ่ายทอดด้วยหัวใจเลย ไม่ใช่ถ่ายทอดด้วยปาก ถ้าใจเราเปิดรับ เราจะสัมผัสกับธรรมะทันทีเลย จิตเราจะรู้ จิตเราจะตื่น จิตเราจะเบิกบาน จิตเราจะสงบมีความสุขขึ้นมาฉบับพลันนั้นเลย แล้วเราก็จะมีกำลังที่จะคอยรู้กายมีกำลังที่จะคอยรู้ใจของตัวเอง

๑.๕ อุดมคติของมนุษย์

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๐ (๑) : นาทิ ๒

คนที่ติดสมาธิจะให้ออกมาดูกายรู้ใจจะไม่ทำ คำว่า “วิริยะ” คือเพียรแผดเผากิเลส ปิดกั้นกิเลสใหม่ไม่ให้เกิด ทำลายกิเลสเก่า ทำกุศลให้เกิด กุศลที่เกิดแล้วทำให้เจริญ อันนี้ถึงจะเรียกวินิยะ ที่นี้พอมีสมาธิมันจะขี้เกียจเจริญสติ มันจะไม่ยอมรู้กายไม่ยอมรู้ใจเรียกว่าไม่ได้ทำความเพียร พอไม่รู้กายไม่รู้ใจอกุศลก็เกิด อกุศลคือโหมจะเกิด เกิดความหลงผิดมากขึ้นๆ นะว่ากายกับใจเป็นตัวเรา ยึดถือมากขึ้นๆ

เพราะฉะนั้นธรรมะในภาคปฏิบัติไม่เกินเรื่องกายกับใจ วิริยะก็คือการที่มีสตินั้นเอง เมื่อใดที่มีสติ อกุศลก็ถูกละ อกุศลใหม่ไม่เกิด เมื่อใดมีสติ กุศลก็เกิด ที่เกิดแล้วถึงอกงามไปบุญยิ่งขึ้นเรื่อยๆ พอทำสมาธิแล้วมันจะขี้เกียจเจริญสติ อย่างพระปาทำสมณะหลายๆ ติดสมาธิ ครูบาอาจารย์ก็ไล่ให้ออกมาพิจารณาร่างกาย ให้คิดนั้นแหละ ให้จิตใจออกมาทำงานเคลื่อนไหว

ที่นี้พวกเราจะงงๆ อย่างหนึ่งว่าทำไมมันมีเรื่องความสมดุล คือ ศรัทธาก็ต้องสมดุลกับปัญญา ศรัทธามากก็โง่ ปัญญามากแต่ไม่มีศรัทธาเลยนะก็เป็นปัญญาอวดดีอวดเก่ง ปัญญาล้างผลาญตัวเอง มันไม่เก่งจริงหรือ ปัญญาของพวกเรานะ พุทฺธจริงๆ เลยกก็เป็นปัญญากระจงอกง่อย ปัญญาสนองกิเลส มันไม่ใช่ปัญญาข้ามภพข้ามชาติอย่างที่พระพุทธเจ้าค้นพบซึ่งอาศัยการเจริญสติอีกนั้นแหละ

รู้กายรู้ใจไปจนเข้าใจความเป็นจริงของกายของใจเรียกว่าปัญญา ไม่ใช่ปัญญาเรื่องอื่นนะ เราทำเป็นว่าปัญญามากศรัทธาหน่อย บางคนประกาศว่าพระพุทฺธเจ้า นับถือแต่ฟิลิปปินส์ พุทฺธังสระนังคังจามมีเออา มีพระเจ้าองค์เดียวคือฟิลิปปินส์ ปัญญาแบบนี้ เป็นปัญญาล้างผลาญ มันหาความสุขความสงบไม่ได้จริงในชีวิต

ลืมไปว่ามนุษย์เกิดมาเพื่ออะไร มนุษย์เกิดมาเพื่อพัฒนาชีวิตจิตใจตัวเองให้มันสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเรื่อยๆ ทำอย่างไรจะสามารถอยู่ในโลกอย่างมีความสุข ทำประโยชน์ของตัวเอง ทำประโยชน์ของคนอื่นได้ นี่เป็นอุดมคติของความเป็นมนุษย์ที่แท้ จะต้องทำประโยชน์ของตัวเอง ทำประโยชน์ของคนอื่นให้ได้ มัวแต่ฟิลิปปินส์คังสระนังนะ มันก็ไปทำระเบิดนิวเคลียร์ได้ใช้ใหม่ ไปล้างผลาญได้

ตั้งนั้นปัญญาพอขาดศรัทธาแล้วก็แยเลย มีศรัทธาไม่มีปัญญาก็โง่สุดๆ เลย อย่างแต่ก่อนเคยมีพระรัตนตรัยเป็นสรณะ เต็มวันเห็นไปนับถือเทวดากัน

๑.๖ ชาวพุทธต้องรักษาสมบัติของพ่อแม่

[๑๐ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : หน้าที่ ๒๖]

พวกเราต้องช่วยกันทุกคน เรียนให้รู้เรื่องนะ เจริญสติขึ้นมา พอเราได้ธรรมะแล้ว เราก็ต้องช่วยกันสอนช่วยกันเผยแผร์ ชาวพุทธทุกคนมีหน้าที่นะ ในฐานะที่เราเป็นชาวพุทธเป็น ลูกพระพุทธเจ้า เรามีหน้าที่ต้องรักษาสมบัติของพ่อแม่ ลูกที่ดีก็ต้องรักษาสมบัติของพ่อแม่เอาไว้ให้ได้ ไม่ใช่ผลบุญสมบัติพ่อแม่

พวกเราเป็นลูกพระพุทธเจ้า ต้องรักษารธรรมะของท่านเอาไว้ให้ได้ วิธีรักษารธรรมะ ที่ดีที่สุดก็คือ ศึกษาแล้วลงมือปฏิบัติจนเข้าใจแจ่มแจ้ง มีปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

การได้ฟังธรรมนี้เรียกว่าปริยัติ การลงมือรู้กายรู้ใจเรียกว่าปฏิบัติ การเห็นความจริงของกายของใจจนปล่อยวางได้เรียกว่าปฏิเวธ เป็นเรื่องกายกับใจทั้งนั้น

ที่นี้พ่อได้สมบัติของพ่อแม่มาครองแล้วก็ต้องรักษาเอาไว้ ทำให้มันเจริญออกมา ออกไป เผยแพร่ออกไป สอนออกไป สืบทอดออกไป อย่าให้สมบัติของพ่อแม่มาหายนะ วอดวายในรุ่นของเรา

ฉะนั้นทุกคนมีหน้าที่นะ ทุกคนมีความสำคัญ ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อยู่ก็ด้วยกัน ธรรมะสายไหนไม่เอา สายนี้ไม่เอา ไม่ใช่ ต้องช่วยเหลือกัน

๑.๗ พระรุ่นก่อนสืบทอดศาสนากันชนิดเอาชีวิตเข้าแลก

[๘ เมษายน ๒๕๕๐ (๑) : หน้าที่ ๖]

เคยมีคนถามหลวงปู่มั่นแบบลวงเกินท่าน ตอนนั้นท่านไปอุระ มาถามว่าท่านมา โคราชนี่ ท่านมาทำอะไร ต้องการอะไรถึงมาที่โคราช ท่านก็บอกว่าคนจะทำอะไรต้องหิวนะ ท่านไม่หิวแล้ว ท่านไม่ได้มาทำอะไร ท่านมาทำงานของท่าน พระมีหน้าที่ของพระนะ ศึกษา ปฏิบัติธรรมจนได้ธรรมะมา ได้ธรรมะแล้วก็มีหน้าที่สืบทอดธรรมะ ส่งทอดธรรมะไป เหมือนการส่งต่อเทียน ต่อกันไปเป็นช่วงๆ จากพระพุทธเจ้าส่งทอดกันมาเรื่อยๆ ไม่ขาดช่วง บางช่วงนำสงสารนะ คนที่รับสืบทอดตามอด แต่ก็รักษาเทียนนั้นไว้ได้ สืบทอดกันมาเรื่อยๆ มาถึงพวกเรา จะรักษาเทียนคือธรรมะเอาไว้ จะเป็นคนตาบอดหรือตาดีก็ยังไม่รู้ แต่เขา พากเพียรรักษากันนะ เอาชีวิตเข้าแลกสืบทอดกันมา ตามอดหมายถึงว่ามีแสงสว่างอยู่ แต่ มองอะไรไม่เห็น รักษาคุ้มกันไว้ รักษาตำราไว้ สืบทอดกันมาโดยที่ไม่ได้ลิ้มรสชาติของความสงบสุข ที่นี้พวกเราลงมือภาวนา จิตใจได้รับรสชาติของธรรมะนะ ไม่ถือว่าตาบอด ถือว่าเริ่ม ตาดีแล้ว อาจจะตามัวบ้าง บางทีก็หันไปหากิเลส บางทีก็ตาใสขึ้นมาเป็นวันๆ

แต่ก่อนรักษารธรรมะยากมากนะ พระรุ่นก่อนๆ เอาชีวิตเข้าแลกกันมา รักษากันไว้ ทั้งที่ตัวเองไม่ได้อะไรเท่าไร อย่างสมัยอยุธยา รัชสมัยพระเจ้าบรมโกศ ลังกาไม่มีศาสนา พุทธ ขาดช่วงไป มาขอพระเมืองไทยไปสืบทอด พระก็ไปนะ ไปเรือแตกแล้วมรณภาพ ไปเยอะเยอะเลย ปีสองปีต่อมาทางลังกาส่งข่าวมาว่ายังไม่ได้พระเลย ก็ส่งไปอีกนะ คราวนี้ รอดไป

หรือธรรมะจะถ่ายทอดจากจีนไปญี่ปุ่น ก็มีพระจากญี่ปุ่นอุตาส่าห์มาบวชอยู่เมืองจีน แล้วมานั่งลอกคัมภีร์ลงในไม้ไผ่ ไม้ไผ่เป็นซี่ๆ หนักรนะ ลอกๆ ไป ลอกอยู่ตั้งหลายปี คัดคัมภีร์แล้วก็ขนข้ามฝั่งไปญี่ปุ่น เรือมันโดนพายุ มันหนัก กัปตันเรือเลยเอาไม้ไผ่โยนน้ำ ไปเลย ท่านก็กลับมาล้างคัมภีร์ใหม่ ท่านเหล่านี้พากเพียร

อย่างพระโสณะพระอูตตระนะ พระเจ้าอโศกส่งมาเมืองไทย ไม่ได้กลับไป ส่งมา สุวรรณภูมิก็ไม่ได้กลับไปตายบ้านเดิม ท่านเหล่านี้สืบทอดธรรมะมาอย่างยากลำบาก

กว่าพวกเราจะได้ธรรมะมาากนะ แต่พวกเราไม่รู้ เราเกิดมาก็เห็นมีธรรมะเต็มบ้าน เต็มเมือง เราคุ้นเคยเลยประมาท นิ่งนอนใจ คิดว่าเอาเมื่อไหร่ก็ได้ คนที่คิดอย่างนั้นไม่ได้ ก็นหอก เชื้อเถอะ ต้องเรียนรู้อะไรจริงๆ นะ

๑.๘ คุณงามความดีต้องพัฒนา

[๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ (๒) : หน้าที่ ๕๖]

อย่าอยู่นิ่ง ต้องให้แต่ละวันแต่ละปีมันดีขึ้นเรื่อยๆ ไม่ต้องดีตลอดเวลาหรอก แต่ให้แนวโน้มมันดีขึ้นเรื่อยๆ เเทนนึกก็พอแล้ว อย่างไม่มีสติก็หัดมีสติได้ ใจฟุ้งซ่านตลอดก็มี ใจตั้งมั่นเป็นผู้รู้ผู้ดูได้ สักว่ารู้สึกว่าได้ เห็นไตรลักษณ์มากขึ้น อะไรอย่างนี้ เพิ่มพูนไปวันละนิดหน่อยก็ยังดี ถ้าหยุดนิ่งไม่ได้ ถ้าไม่หยุดนิ่งใช้ได้ ถึงจะสารเลวมาเนะก็ไม่เป็นไร เลวมาแล้วก็เห็นว่ากำลังเลวมากๆ อยู่เป็นอย่างนี้ดี แต่ถ้าใจบุญใจกุศลดี แต่ถ้าเบิกบานว่างๆ แล้วก็อยู่ตรงว่างๆ มาหลายวันนั้นะ หลวงพ่อไม่ชมด้วยแล้ว นี่ติดอยู่ในที่เดิมมานานๆ

พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า ท่านไม่สรรเสริญการหยุดนิ่งของคุณงามความดี อยู่กับที่ใช้ไม่ได้นะ ฉะนั้นแต่ละปีๆ แต่ละไตรมาสเนี่ย สำนวญตัวเองมันมีอะไรดีขึ้นบ้าง ถ้าไม่มีอะไรดีขึ้นก็มีสองอัน อันหนึ่งทำผิด อันที่สองไม่ทำ ซี้ก็เกียด ถ้าทำถูกแล้วก็ไม่ซี้ก็เกียด อย่างไรก็ตามก็ต้องดี แต่ไม่ดูเป็นวันๆ ดูแนวโน้มของมัน

๑.๙ ธรรมะไม่ใช่สินค้าแบกะดิน ไม่ใช่ของยึดเยียด

[๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ : หน้าที่ ๑๘]

อริยสังขันธ์สำคัญ ตราบใดที่อริยสังขันธ์อยู่ ศาสนาพุทธก็ยังมีอยู่ ถ้าอริยสังขันธ์หายไปก็คือ ศาสนาพุทธหายไปแล้ว ฉะนั้นพวกเราหน้าที่เรียนอริยสังขันธ์ เรียนเพื่อความพ้นทุกข์ของตัวเองด้วย เรียนเพื่อจะสืบทอดศาสนาเอาไว้ด้วย ไม่มีที่ใดจะรักษาศาสนาได้ดีเท่าที่ใจของเรา ถ้าธรรมะเข้ามาสู่ใจของเราแล้วเนี่ย ใจของเราเนี่ยแหละเป็นที่รักษาธรรมะเอาไว้ ทรงธรรมเอาไว้ จิตนี้แหละทรงธรรมเอาไว้ เอาธรรมะไปใส่ตู้ไว้ก็หายนะ วันหนึ่งก็หมด เอาธรรมะไปฝากไว้กับพระวันหนึ่งก็หมดนะ วันหนึ่งพระก็หมดไป พระพุทธเจ้าเลยไม่ได้ฝากธรรมะฝากศาสนาไว้กับพระนะ แต่ท่านฝากเอาไว้กับบริษัทสี่ ถือว่าเป็นบริษัทเดียวกันนะ

ทุกคนมีหน้าที่ ชาวพุทธมีหน้าที่สองอย่าง คือเรียนธรรมะให้รู้เรื่องให้เข้าใจ ให้ธรรมะมาสู่ใจของเราให้ได้ และทรงไว้ซึ่งธรรมะ เจอคนที่ควรบอกก็บอก ไม่เจอคนที่ควรบอกก็ไม่บอก อันนี้เป็นหลักที่ผู้รู้ทั้งหลายเขาใช้กัน

อย่างพระปัจเจกพระพุทธเจ้าทั้งหลายพอตรัสรู้แล้ว ไม่มีคนสมควรบอกท่านก็ได้ บอกอะไร ไม่ใช่ว่าท่านสอนไม่ได้นะ เรามักจะคิดว่าพระปัจเจกฯ สอนไม่เป็น มันไม่มีคนที่ควรจะเรียนต่างหาก ภูมิความรู้ของท่านมากกว่าพระสารีบุตรอีก อย่างน้อยท่านก็บอกได้ว่าที่ท่านทำมาเดินมาได้ยังไง ท่านก็ต้องรู้อยู่แล้วว่าเส้นทางเดินท่านเดินมาได้ยังไง อย่าวว่าแต่พระปัจเจกฯ เลย สวาททั่วๆ ไปนี่แหละ พอเดินไปได้แล้วก็ยอมรู้ว่าเดินมาได้ยังไง เป็นเรื่องธรรมดา นี่ถ้าไม่มีคนควรบอกก็ไม่บอก ฉะฉาย ดีกว่า

หลวงปู่ดูลย์ก็สอนนะ บอกว่าเวลาสมควรบอกก็บอกไป ถ้าบอกไม่ได้นะ อยู่เฉยๆ ดีกว่า ธรรมะไม่ใช่สินค้าแบกะดิน ไม่ใช่ยึดเยียดให้ใครต่อใคร ไม่ใช่ของยึดเยียด ธรรมะนั้นถ้าไม่เปิดใจขึ้นมารับนะ รับไม่ได้หรอก ถ้าใจของเราปิดอย่างเดียวจะรับไม่ได้ พวกเด็กๆ บางทีเรียนธรรมะได้ง่าย ใจมันเปิด แต่ผู้ใหญ่ยิ่งโตใจยิ่งปิดคับแคบ เพราะว่ามีของที่เคยเชื่อถือเอาไว้เยอะ แล้วยึดติด ฟังสิ่งใหม่ ๆ ฟังยาก พอฟังสิ่งใหม่ๆ จะเอาไปเทียบกับของเก่าตลอดเวลาเลย นึกว่าของเก่าดีพิเศษ ถ้าดีพิเศษจริงนะ มันหลุดพ้นไปแล้วละ มันไม่ต้องทุกข์อยู่จนวันนั้นหรอก ฉะนั้นถ้าใจของเราเปิดรับธรรมะก็รับง่าย ใสๆ ซื่อๆ นะ คอยเรียนรู้ไป

๑.๑๐ หน้าที่ของครู

[๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ (๑) : หน้าที่ ๓๒]

สิ่งที่หลวงพ่อบอกให้ฟังเป็นหลักทั้งหมดเลย หลวงพ่อไม่ค่อยพูดเรื่องอุปาย ยกเว้นแต่อาการสัทสังขาร ถึงจะสอนอุปายให้แก่ ส่วนใหญ่จะสอนแต่หลักการ เราก็ไปเจริญสติเอา เราควรจะรู้กายหรือเราควรจะมีใจนี้ ไปดูตัวเองว่าเรารู้อะไรแล้วสติเกิดบ่อย ไปรู้มันนั้น แล้วเราก็อ่านรู้ลองผิดลองถูกของเราไป แต่อย่าลืมหลักที่พระพุทธเจ้าสอน ลองผิดลองถูก เช่นเรากวนไปเราไปเจอตัวผู้รู้ขึ้นมา บางคนภาวนาแล้วเกิดตัวผู้รู้ เราไปจ้องใส่ตัวผู้รู้เอาไว้ จ้องไปหลายๆ วันนะ ถ้ามีโยนิโสมนสิการจะรู้ว่าไม่ถูกแล้ว นี่ผิดอีกแล้ว เอาใหม่ ภาวนาใหม่ ตามหลักที่หลวงพ่อบอก ให้รู้กายให้รู้ใจตามความเป็นจริง รู้กายรู้ใจไปเรื่อยๆ ตามความเป็นจริง ได้สักพักเดียวนะ เริ่มกระบิดกระบวนแล้ว เริ่มมีกระบวนทำปรุงแต่งแล้ว เอ๊ ทำอย่างนี้น่าจะดีกว่าเก่า น่าจะดีกว่าผู้รู้เฉยๆ นะ ลองทำอย่างนี้ดู เอาจิตไปไว้ที่เหนือสะดือ หนึ่งนิ้วครึ่งสามกระเบียดอะไรอย่างนี้ อย่างนี้น่าจะดีหรือเอียงข้างซ้ายอีกสององศา ลองดู เอ๊ เข้าที่แยะ ทำไปหลายๆ วัน เอ๊ ใจซุกโง่งๆ อย่างไม่ชอบกล อะไรอย่างนี้ มันต้องสังเกตนะ

เราจะลองผิดลองถูกไปเรื่อย แล้วหลวงพ่อก็เลยให้เลย พวกเราไม่ได้ลองถูกหรือ พวกเราจะไม่ลองผิดตลอด เพราะไม่ว่าลองอย่างไรนะ ดันหามันพาให้ลอง ลองอย่างนี้ลืมน่าจะดี ลองอย่างนี้ลืมน่าจะดี รับรองที่ลองผิดลองถูกนะ ลองผิดแน่นอน

เราเรียนรู้สิ่งที่ผิดไปเรื่อยๆ นะ อย่าตกใจ เรียนรู้สิ่งที่ผิดมากเข้าๆ เราจะรู้เลย ใ้อันนี้ผิดๆ ที่ถูกอยู่ต่อหน้าต่อตาตัวเอง ที่ถูกไม่ได้อยู่ไกลๆ ที่ต้องไปเที่ยวแสวงหาอย่างนั้นก็เอาไว้ ทุกวันนี้เที่ยวแสวงหาสิ่งที่ถูกนะ อยากได้ อยากได้ธรรมะที่แสวงหาใหญ่ ทำอย่างไรจะถูกๆ หยุดทำต่างหากละถึงจะถูก ทำไม่หยุดได้ เพราะมันฉลาด มันโง่มานาน มันรู้ว่าทำอย่างนี้ก็ผิดๆ มาหาหลวงพ่อนะ ถูกดีทุกวัน รู้สึกใหม่ เตียวถูกตบซ้ายที่ตบขวาที่ นี่เฉื่อยไป เอ้านี้เร่งไป ใ้อันนี้หนักไป ใ้อันเบาไป นี่ติดสุขมากไป ใ้อันแค้นแค้นมากไปนะ

เห็นไหมว่ามีแต่เรื่องทาบซ้ายทาบขวา ตบซ้ายตบขวา อันนี้คือหน้าที่ของครูต่างหาก เพราะพระพุทธเจ้าก็บอก “เราจะกระหนาบพวกเธอ นะ เหมือนช่างปั้นหม้อนวดดิน” ทาบแล้วทาบอีก ทาบซ้ายทาบขวา ใครทนได้ก็ได้อันไหน ใครทนไม่ได้ก็เชิญกลับไป เพราะหลวงพ่อก็ไม่ได้เชิญให้มา แต่ถ้าทนได้นะ ทนฟังหลวงพ่อบอกเข้าใจจนจิตตื่นขึ้นมา จะรู้เลยว่ามันไม่เหมือนที่เห็นนะ มันง่ายสุดๆ เลย ง่ายมาก จะยืนจะเดินจะนั่งจะนอนก็ให้รู้สึกดี

ตอนก่อนจะปิดวัตรรอบนี้ มีผู้หญิงคนหนึ่งมารายงาน จะหลับจะตื่น รู้สึกตัวตลอด จะนอนเนี่ย จะพลิกซ้ายพลิกขวารู้ตลอด นอนไปแล้วจิตจะขยับตัวไปคิดก็เห็นตลอดเลยนะ เนี่ยทั้งหลับทั้งตื่นอัตโนมัติไปหมดเลย ไม่มีนะประเภททำไปแล้วดีหนึ่งชั่วโมงสองชั่วโมงเวลาที่เหลือไม่ต้องปฏิบัติอะไรอย่างนี้ ไม่มี ผีกับหลวงพ่อนะ ดูทั้งวันทั้งคืน ดูโดยตั้งใจ ดูนะ กลางวันนี่แหละ กลางคืนไม่ต้องเจตนาดู มันดูเอง มันเจตนาไม่ได้นะตอนหลับเกิดฝันไม่ตีแวนเดียวเท่านั้น สติก็ทำงานแล้ว กลัวขึ้นมาบ้างก็ดูบ้างเลย ความน่ากลัวดับทันที

ถ้าฝึกไปอย่างนี้ตายไปไม่ตกนรกแล้วนะ อาจไปอบาย แต่ไม่ตกนรกแน่นอนนะ อาจไปอบายยังเสี่ยงๆ อยู่นะ เพราะนรกมันดูน่ากลัว เวลาเราจะตาย เราไปนิมิตเห็นภาพนรก อู๊ อู๊ มีปีนต้นไม้ด้วยเนี่ย จริงๆ นรกจะมีงูหรือไม่มี ไม่สำคัญหรอกนะ แต่ว่าเราชอบคิดว่านรกต้องมีต้นไม้ กระทะทองแดง ดูโลว์เทคนาดูเลย พอนิมิตขึ้นมาปุ๊บ ใจกลัวขึ้นมา สติทำงานทันที เห็นความกลัวบ้าง ความกลัวบ้าง จิตเบิกบาน ตายปุ๊บตอนนั้นนะ ไปสู่สุคติเลย แต่ว่าอบายตัวอื่นยังไม่แน่ เช่น นิมิตขึ้นมาเห็นม้าเห็นลา อู๊ อู๊ สบาย สบาย เป็นคนชอบ หรือคนนั้นชอบปลากัด นิมิตเห็นปลากัด อู๊ ชอบจังเลย สติตามไม่ทันใช้ไหม มันไม่ใช่กลัวแต่มันชอบ นี่เรียบร้อย

ฉะนั้นต้องฝึกไปนะ ฝึกไป จะปลอดภัยจริงๆ ต้องได้พระโสดาฯ ปิดอบาย นอกนั้นยังเสี่ยงกับอบายนะ ขนาดได้รับพยากรณ์แล้วยังตกนรกได้นะ อย่าว่าแต่พวกเราที่ยังไม่ได้รับพยากรณ์เลย ฉะนั้นประมาทไม่ได้ อบายไปง่ายนะ กลับขึ้นมายาก

๑.๑๑ การตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่

[๗ มกราคม ๒๕๕๐ (๒) : หน้าที่ ๓๒]

พ่อกับแม่เข้าวัดดีที่สุทธเสนะ พระพุทธเจ้าสอนเอาไว้ว่าพ่อแม่มีบุญคุณมากที่สุดเลย เพราะพ่อแม่ให้ตาหูจมูกลิ้นกายมากับเรา ให้โลก ให้เราสัมผัสกับโลกได้ เหมือนพ่อแม่ให้โลกกับเรา

ฉะนั้นบุญคุณของพ่อแม่ที่มากมาย ท่านบอกว่าไม่มีทางที่จะตอบแทนบุญคุณได้เลย การตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ได้มีวิธีเดียว คือต้องให้ดวงตาแก่พ่อแม่ คือถ้าสามารถให้พ่อแม่เข้าถึงธรรมะได้ ถึงจะเรียกว่าแทนคุณได้ ถ้าไม่สามารถทำให้พ่อแม่เข้าถึงธรรมะเรียกว่ายังไม่ถึงดวงตาไว้ให้ ไม่ได้ดวงตามา ไม่สามารถแทนคุณที่พ่อแม่ให้ตาหูจมูกลิ้นกายมา

ฉะนั้นพ่อแม่ให้อายตนะมา มีบุญคุณมาก ถ้าลูกคนไหนสามารถพาพ่อแม่แก่กว่ามาเข้าถึงธรรมะได้เรียกว่าแทนคุณได้ ถ้าท่านนั้นแทนคุณไม่ได้หรือ

๑.๑๒ พ่อกับแม่เรียนธรรมะเป็นการทดแทนคุณท่าน

[๒๓ มีนาคม ๒๕๕๑ (๑) : หน้าที่ ๒]

พ่อกับแม่เรียนธรรมะได้ดีที่สุดเลย เป็นการแทนคุณพ่อแม่ เพราะเรียนธรรมะแล้วมีความสุข ชีวิตมีความสุขสบาย อยู่กับโลกก็อย่างนั้นแหละ วันหนึ่งๆ ก็หมดไปเรื่อยๆ ยิ่งอายุเยอะนะ วันหนึ่งสั้นนิดเดียว เผลอแป๊บเดียวก็จะมีหนึ่งแล้ว ตอนนั้นหมดไปหนึ่งไตรมาสแล้ว แป๊บเดียว

๒ ชาวพุทธที่แท้จริง

๒.๑ พุทธคือพุทธ ชาวพุทธต้องเข้มแข็ง และพึ่งตนเอง

[๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ (๒) : หน้าที่ ๑๒]

หลายคนพยายามลากเอาศาสนาพุทธเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะอะไร เพราะรู้สึกว่า ศาสนาพุทธจะแพ้แล้ว วิทยาศาสตร์จะชนะแล้ว สมัยก่อนรู้สึกอย่างนี้ แต่เดี๋ยวนี้วิทยาศาสตร์ มันต้องสยบกับศาสนาพุทธนะ เพราะมันมีวิทยาศาสตร์แต่มันหาความสุขไม่ได้ ฉะนั้นศาสนาพุทธแท้ๆ ถ้าเราเข้าใจละก็ ไม่ต้องไปซุกอยู่ใต้ปีกใครเลย พุทธก็คือพุทธแหละ ไม่ต้องมาถามเลย ศาสนาพุทธเป็นปรัชญาใหม่ ดุสิต เป็นวิทยาศาสตร์ไม่ได้ก็พยายามซุกเข้าปีกปรัชญาอีกแล้ว ไม่จำเป็น

ท่านอาจารย์เจ้าคุณประยุทธ์ (ป.อ. ปยุตโต) พูดตื๋นนะ ท่านว่าไม่จำเป็นต้องมาพิสูจน์ว่าพุทธเป็นปรัชญาใหม่ พุทธก็คือพุทธนั่นแหละ เราก็ตอบปัญหาของเราได้ เราแก้ปัญหาของเราได้ ส่วนว่าพุทธจะเป็นปรัชญาหรือไม่ก็เป็นเรื่องของนักปรัชญาจะต้องไปพูดกันเอง นี่ชาวพุทธไม่ไปเถียงด้วยนะ เหมือนกันนะ พุทธจะเป็นวิทยาศาสตร์หรือไม่ ก็เรื่องของนักวิทยาศาสตร์นะ เราไม่เห็นต้องไปซุกปีกใคร

หรือทุกวันนี้เราไม่ได้ศึกษาศาสนาให้ดี เรารู้สึกศาสนาเราอ่อนแอแล้ว ศาสนาทางไกลจากผู้คนแล้ว คนทิ้งศาสนา พระสงฆ์องค์เจ้าต้องไปทำงานสังคมสงเคราะห์เยาะเย้ยเลย เพื่ออะไร หรือจะขอพื้นที่เล็กๆ ขอฉันยืนอยู่ด้วยคนอยู่ในสังคมนี้

จริงๆ ถ้าเข้าใจศาสนาพุทธก็ไม่จำเป็นต้องไปทำอย่างนั้นเลย เพราะศาสนาพุทธมีคุณค่าอยู่ในตัวเองแล้ว คนที่ศึกษาเข้าใจก็มีความสุขมีความสงบในจิตใจ สามารถใช้ชีวิตอยู่กับโลกได้อย่างรู้ทันโลก ไม่ใช่ภาวนาแล้วต้องหนีโลกนะ อยู่กับใครไม่ได้แล้วต้องไปอยู่ในถ้ำคนเดียว ไม่ใช่ นั่นมันฤาษี

ศาสนาพุทธ ภาวนาไปซิ อยู่ตรงไหนก็ได้ ฉันอยู่ตรงไหนก็ภาวนาได้ ขอให้มันสติเอาไว้เถอะ อยู่ตรงไหนความทุกข์ก็เข้ามาสู่ใจของเราไม่ได้ เราเรียนจนเราค้นพบตัวเองนะ

พวกนักปรัชญานักจิตวิทยาอะไรก็พูดนะเรื่องการค้นพบตัวเอง แหม ถ้าค้นพบตัวเองได้ละก็ วิเศษที่สุดแล้ว ดีที่สุดแล้ว แต่ของฝรั่งมันค้นพบตัวเอง มันพบตัวเองจริงๆ ของศาสนาพุทธสอนจนเราพบตัวเองว่าไม่มีตัวเอง มันไปอีกชั้นหนึ่งนะ

ตราบไต่ยังมีตัวเองอยู่นะ ก็ยังทุกข์บ้างสุขบ้างไปเรื่อยๆ ถ้าใจมันแจ่ม ใจมันเข้าใจความจริงนะ ใจวาง ไม่ทุกข์แล้วนะ ถ้าเรายังมีตัวเราอยู่ ตัวเราก็มีความสุข ตัวเราไม่ดีก็มีความทุกข์

ฉะนั้นศาสนาพุทธถ้าเราศึกษาแล้วเราไม่ง้อใครนะ ศาสนาพุทธจะบอกว่า “เอหิภิกขุ” ฟังกล่าวกับผู้อื่นว่ามาลองดูเถอะ ไม่ใช่บอกว่าได้โปรดเถอะนะ ได้โปรดเชื่อเถอะ ไม่มีนะ แต่เป็นศาสนาที่กล้าทำให้พิสูจน์ดู เพียงแต่ว่าคนที่รับคำทำมีไม่มากก็ไม่เป็นไร ศาสนาพุทธเป็นศาสนาของคนส่วนน้อยมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว ตั้งแต่พุทธกาลศาสนาพุทธก็เป็นศาสนาของคนส่วนน้อย

จริงๆ แล้วศาสนาพุทธเป็นศาสนาของคนส่วนน้อย ไม่ใช่เยาะเย้ยอะไรหรอก เพราะอะไร เพราะศาสนาพุทธเป็นเรื่องของปัญญาจริงๆ เป็นเรื่องของสติ เป็นเรื่องของปัญญา เป็นเรื่องของการพึ่งตนเอง ไม่ใช่ศาสนาที่พึ่งสิ่งอื่น พึ่งคนอื่น แต่เป็นศาสนาพึ่งตนเอง คนในโลกนี้พอใจที่พึ่งคนอื่น ไม่พอใจที่จะพึ่งตนเอง เพราะฉะนั้นจิตใจจะอ่อนแอ

ฉะนั้นจะเป็นชาวพุทธที่ต้องเข้มแข็งนะ เพราะว่าเราจะพึ่งตนเอง ไม่พึ่งกระทั่งครูบาอาจารย์ เราหาครูบาอาจารย์เพื่อเรียนรู้เท่านั้นเอง แต่ไม่ใช่มานั่งเกาะครูบาอาจารย์ทั้งวัน หลวงพ่อไม่ยอม รู้สึกไหม ถึงเวลาประโยคเด็ดคือ ไป กลับบ้านไป เอ้า เขียวโยมกลับบ้าน

๒.๒ ชาวพุทธต้องสร้างกรรมใหม่ที่ดี ไม่ใช่ไปแก้กรรมเก่า

[๑] ๙ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๑๓

กรรมเก่าหว่าไม่ได้ ชาวพุทธไม่แก้กรรมเก่านะ ชาวพุทธทำกรรมใหม่ที่ดี กรรมเก่าหนึ่งส่งผลให้เราได้เจอกับปรากฏการณ์ที่ตบั้งที่เลวบ้าง เวลากรรมเก่าให้ผลไม่ดีมาก เราเจอแต่สิ่งที่ไม่ดี หน้าที่เราไม่ใช่ไปแก้กรรมเก่า หน้าที่เราคือทำกรรมใหม่ที่ดี คือมีสติเอาไว้

เช่น คนเขามาตำราเรา ออกุศลให้ผลนะ ถูกตำหนิ ๆ ที่ไม่ได้ทำอะไรเขา บางที่เขาตำราเรา เขายก อย่างนั้นออกุศลให้ผล เราก็ไม่ต้องไปโมโหโหโส เรามีสติรู้จิตใจของเราลงปัจจุบัน เราทำกรรมใหม่ที่ดีไป กรรมใหม่ที่ดีนี้มีผลมากนะ ค่อยๆ ฝึกไป

[๒] ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๒๘

เราเรียนเนี่ยนะ ไม่ใช่เพื่อบังคับมันให้ได้ จิตใจเนี่ยคล้ายๆ กับเด็ก ยิ่งเราพยายามบังคับ เด็กยิ่งเครียด เราต้องปล่อยให้เด็กมันนอนไปนะ จิตใจเราเหมือนเด็ก เตี้ยวกี่หัวเราะ เตี้ยวกี่ร้องไห้ เตี้ยวกี่หัดหู้ เตี้ยวกี่ดีใจ เตี้ยวกี่เสียใจ เราคอยตามดูเขาไปเรื่อยๆ ถ้าเราตามดูโดยเราไม่เข้าไปแทรกแซงนะ เราจะไม่ทุกข์ไปกับมันหรอก จิตใจจะค่อยๆ คลายจากความทุกข์ไปเรื่อยๆ เวลาพูดด้วยคำพูดอย่างนี้ ฟังแล้วเชื่อยากนะ แต่ลองทดลองดูก่อน คอยรู้ทันความรู้สึกของตัวเองเป็นระยะๆ รู้ไปเรื่อยๆ รู้เป็นระยะๆ ไม่ต้องรู้ตลอดเวลาเนี่ย รู้เป็นระยะๆ อย่างมันโมโหขึ้นมาแล้วรู้ว่าโมโห มันดีใจแล้วรู้ว่าดีใจ คอยรู้เป็นระยะไปเนี่ย ลึกเดือนหนึ่ง โยมจะรู้สึกถึงความเปลี่ยนแปลงของตัวเอง เคยเป็นคนเครียดจัดก็จะเครียดน้อยลงนะ นอนไม่หลับก็ชกจะนอนเก่งเกินไป มันจะมีความสุขความสงบมากขึ้น เราจะเกิดความเปลี่ยนแปลงที่ตัวเองเห็นได้ คนรอบข้างก็รู้สึกได้

แต่วิบากเนี่ยนะ เป็นผลของกรรมที่เราทำเอาไว้ในอดีตแล้ว หลวงพ่อยกตัวอย่างนะ สมมุติอยู่ๆ คุณก็เดินไปชกเสาเบรียงเลย ชกเต็มเหนี่ยวเลยใช่ไหม คุณจะต้องเจ็บมือ

ถึงอย่างไรคุณก็ต้องเจ็บ เพราะฉะนั้นวิบากเป็นสิ่งที่แก้ไขไม่ได้ หน้าที่ของเราคือทำกรรมใหม่ที่ดีเอาไว้ เช่น เราไปทำกรรมไม่ดี มีวิบากให้เราต้องเผชิญกับคนไม่ดีเยอะแยะเลย หน้าที่ของเราคือทำกรรมใหม่ที่ดี คือเจริญสติเอาไว้ เจริญเมตตาเอาไว้ เขาว่ามาเราก็ใจเย็นๆ เอาไว้ วิบากมันจะค่อยๆ หดไป

วิบากหมดเพราะเราใช้หนี้มันไปแล้วนะ ไม่ใช่เพราะเราไปแก้มัน อย่างเราชกเสาเบรียงไป อยากรู้ก็ต้องเจ็บมือ เจ็บมือนี้ห้ามไม่ได้ใช่ไหม เจ็บมือแล้วไม่ไหวตัวเองอีก เลือกไปชกทำไม เลยชกซ้ำไปอีกที คนส่วนใหญ่มันจะทำอย่างนี้

เพราะฉะนั้นเราฐานะ เรารู้แต่ไม่ไปตัดแปลง ไม่ใช่แก้ไข รู้อย่างที่เขารู้อีกก็ฝึกจิตฝึกใจของเราลงปัจจุบัน รู้ความเปลี่ยนแปลงของจิตใจไปเรื่อยๆ จิตใจเราจะโปร่งโล่งเบาขึ้นมา

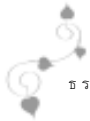
อย่างเราเคยทำอกุศลไม่ดี เราเป็นคนนิสัยไม่ดี ไม่ต้องชาติก่อนหรอก ชาตินี้แหละ สมมุติว่าเราเป็นคนเกี้ยวกราด ว่าคนโน้นว่าคนนี่ไปเรื่อย วิบากมันก็มี คือเขาเกลียดเรา เขาเกลียดเราแล้วเราจะไปแก้วิบาก เธออย่าเกลียดฉันเลย นี่ทำไม่ได้ หน้าที่เราคือทำกรรมใหม่ที่ดี ต่อไปนี่เราไม่ไปว่าเขาแล้ว เราก็ดีกับทุกคน กรรมใหม่ที่ดีมันจะส่งผลทำให้เราค่อยๆ เปลี่ยนความรู้สึกที่ไม่ดีกับเรา

เพราะฉะนั้นสิ่งที่ชาวพุทธต้องทำก็คือกรรมใหม่ ไม่ใช่ไปแก้กรรมเก่า สร้างกรรมใหม่ที่ดี กรรมเก่าแก้ไม่ได้นะ เหมือนหัวแตกไปแล้วจะทำให้หัวไม่แตกเนี่ยไม่ได้

๒.๓ ชาวพุทธสร้างพรให้ตัวเอง

[๑] ๑ มีนาคม ๒๕๕๑ (๑) : นาที ๒๒

พรแปลว่าประเสริฐนะ ความประเสริฐความดีทั้งหลายต้องทำเอาเอง ไม่มีใครให้เรา ได้หรอก หลวงพ่อไม่ยอมให้ลูกศิษย์ของหลวงพ่อบงาย เพราะหลวงพ่อรักลูกศิษย์ ไม่ยอมยกให้พวกเรานงาย ชาวพุทธเราไม่ใช่ขอ ความดีความประเสริฐทำด้วยตนเอง ที่ทำอยู่ตอนนี้ดีแล้ว ประเสริฐแล้วนะ ประเสริฐกว่าแต่ก่อนในชีวิตที่ผ่านมา ชีวิตของเราประเสริฐมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นสิ่งที่ควรภูมิใจอยู่นะ ดีแล้วละมีพรในตัวเอง ไม่ต้องมาขอหลวงพ่อนะ

[๒] ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๑ (๑)

คำว่าขอพรเนี่ยนะไม่มี ชาวพุทธไม่เชื่ออะนะ สิ่งทั้งหลายเป็นไปตามเหตุตามปัจจัย ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นเราต้องพยายามพึ่งตัวเองให้ได้ เวลาที่หลวงพ่อสอนธรรมนะ หลวงพ่อสอนแบบหมดเปลือกเลยนะ พวกเรายังทรงจำได้ไม่หมด ถึงทรงจำได้ก็ยังไม่ได้ ต้องใช้เวลาหลายปีกว่าจะเข้าใจ ย่อยธรรมะที่หลวงพ่อสอนได้หมด ฉะนั้นเราต้องเรียนธรรมะแล้วเราก็เรียนธรรมะด้วยการรู้กายรู้ใจไป อย่าติดครูบาอาจารย์ มีโอกาสมาอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์เรากี่มา ถ้าไม่มีก็ไม่มานะ

มาไม่ได้ก็ไม่ต้องมานะ อย่าส่งจิตมา บางคนมันส่งมานะ อายากจะเขกบาล หลวงพ่อก็เคยมีอยู่คราวหนึ่ง ได้ข่าวว่าหลวงพ่อกิม หลวงพ่อกิมเป็นคนสุรินทร์นะ แต่ชื่อกิมไม่ได้เป็นภาษาเขมรหรอก หลวงพ่อกิมมาอยู่ทางสาทร โยมเขานิมนต์มา โอ้ย เราอยู่เมืองนนท์ เราจะไปหา เราก็ก็นั่งไม่ไหวนะ งานต้องทำทุกวัน ตกกลางคืนนั่งสมาธินึกถึงท่านนะ เราก็กู้สึกเหมือนไปฟังท่านเทศน์อยู่ โอ้ คนเต็มห้องเลย พอได้เห็นเพื่อนคนหนึ่งชื่อวิไล แก่แกกว่าหลวงพ่อยะนะ เป็นเพื่อนไปวัดด้วยกัน ดันไปถามหลวงพ่อกิม หลวงพ่อกะคุณปราโมทย์ภาวนาเป็นอย่างไรบ้าง หลวงพ่อกำลังจะไป ไม่ได้เรื่อง ส่งจิตออกนอก โอ้ย เรายืนหัดหนีออกแทบไม่ทันเลย อีกวันโทรมาเล่าอีกแล้ว แหมยังมาซ้ำเติมกันด้วยการโทรมาเล่า

หลวงปู่ลิมท่านก็บ่นคนชอบส่งจิตไปกวน เราต้องพึ่งตัวเองให้ได้ ต้องเข้มแข็งนะ เส้นทางเดินนี้เป็นเส้นทางของคนเข้มแข็ง เส้นทางนี้ไม่ใช่เส้นทางของคนอ่อนแอ

๒.๔ อย่าคบคนพาล ให้คบบัณฑิต

[๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐ (๒)]

พระพุทธเจ้าสอนบอกว่าเราจะรู้จักคนได้ต้องคบกันนานๆ จึงรู้จักเนื้อแท้เขา พอรู้จักแล้วเราก็ปฏิบัติต่อแต่ละคนด้วยความเมตตาเสมอกันนะ คือไม่ใช่ว่าเราต้องไปรักคนดีไปเกลียดคนชั่ว ไม่ใช่ แต่เราไม่ใช่ปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเดียวกัน อย่างพระพุทธเจ้าสอนบอกว่า “อะเสวะนา จะ พาลานัง : ไม่คบคนพาล, บัณฑิตานัญ จะ เสวะนา : คบบัณฑิต” พอเริ่มเรื่องไม่คบคนพาลคบบัณฑิตนะ ก็มีคนเถียงได้อีกแล้วว่าไม่มีคนต่างหากละ พุดไปโน่นชะอีกนะ

อะไรเป็นลักษณะคนที่เราควรคบ คนไหนเราไม่ควรคบ ก็ต้องรู้แหละ ถ้าคนไหนเราไปคบด้วยแล้วอกุศลที่ไม่มีก็จะมีขึ้นมา อกุศลที่มีแล้วองงามพอกพูนขึ้น อย่างนี้ไม่เอา ออกห่างๆ ไว้ คนไหนเราคบด้วยแล้วอกุศลที่ไม่เคยเกิดก็เกิดขึ้น ที่เกิดแล้วก็เกิดบ่อยขึ้น เราก็คบคนชนิดนั้นนะ จิตใจเราจะค่อยๆ พัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ ไม่ใช่เราจะต้องคบทุกคนเสมอภาคกัน ก็ต้องเลือก คบคนไม่ดีเราก็เดือดร้อน นี่ธรรมะมีหลายระดับนะ ตั้งแต่เบื้องต้นจนถึงขั้นสูงที่ไม่มีผู้มีใครอะไร เบื้องต้นเป็นธรรมะพื้นๆ ที่จะอยู่กับโลกก็ต้องมีคนก่อน แต่ทำไม่ในมงคลสูตรหรือมงคล ๓๘ ประการนี้เริ่มต้นจากไม่คบคนพาล ถ้าคบคนพาลก็คือหายนะ ธรรมะที่ตั้งมาทั้งหลายไม่องงามขึ้นมา มีแต่เสื่อมไป กิเลสที่ไม่เคยเกิด เกิดบ่อยขึ้นๆ กิเลสที่เกิดแล้วเกิดรุนแรงขึ้นๆ

ฉะนั้น ท่านถึงเน้นหนักหนาว่าอย่าคบคนพาลนะ ให้คบบัณฑิต คบคนนี้แล้วพากันภาวนานะ ดี ภาวนากัน ไปด้วยกันเป็นเพื่อนภาวนากันไปอย่างนี้ หรือบางคนชอบชวนเราคุยฟังชาน คุยเรื่องโลกๆ อะไรอย่างนี้ คุยกับคนนั้นะสติแตกกลับมาทุกทีเลย ก็อย่าไปคุยกับเขาสี เราไปคุยกับใครแล้วสติเกิด เราก็ก็นั่งอยู่กับคนนั้น นี่ต้องเลือกนะ ต้องรู้จักฉลาดในการดำรงชีวิต เพราะว่าเราจะต้องภาวนาพัฒนาตัวเองไปให้กุศลองงามขึ้นๆ ให้กุศลลดลงๆ ไป ต้องพากเพียรเอา

ฉะนั้น เบื้องต้นท่านถึงบอกว่า ละบาบทั้งปวง ทำกุศลให้ถึงพร้อม มันคนละชั้นกับทำจิตผ่องแผ้ว กุศลมันถึงพร้อม อกุศลไม่เกิดนะ จิตมันผ่องแผ้ว บางทีครูบาอาจารย์บอกว่าละบุญละบาบนี้ ไม่ได้ให้ไปทำชั่วนะ ละบุญละบาบหมายถึงไม่ติดทั้งบุญไม่ติดทั้งบาบ แต่ว่าทำอะไร ทำบุญ ไม่ทำบาบ ค่อยๆ ละบาบ ค่อยๆ ละอกุศลไป จิตใจค่อยๆ พัฒนาขึ้นๆ แต่เดิมกิเลสเราเยอะ มันเยอะทุกคนแหละนะ เรามีกิเลสอยู่ เราก็กอดูของเราไว้ เราจะเห็นเลย กิเลสหมุ่นเวียนเปลี่ยนหน้าเข้ามาทำงานทั้งวันทั้งคืน พอเรารู้ทัน มันก็ครอบงำจิตใจไม่ได้ อำนาจของกิเลสมันก็ค่อยๆ อ่อนกำลังลง เรียกว่าอนุสัยมันลดลง

ฉะนั้น เราหัดเจริญสติเนี่ย อนุสัยจะค่อยๆ อ่อนลง ไม่ใช่ตัวกิเลสดับไปนะ เราไม่ได้ภาวนาให้กิเลสดับ กิเลสอยู่ในกองทุกข์กองขันธ์ หน้าที่ของเราคือรู้มัน หน้าที่ที่เกิดสติไม่มีกิเลสจะให้ละ เพราะฉะนั้น งานของเราไม่ใช่งานละกิเลสนะ กิเลสเกิดขึ้นนะ พอสติเกิดปั๊บ หน้าที่เราก็คือไปรู้มัน กิเลสจะดับวับไปเลย สิ่งที่ค่อยๆ ถูกละไปที่ละน้อยๆ คืออนุสัยหรือสันดานที่ไม่ดี จะค่อยๆ ถูกละไปที่ละเล็กทีละน้อย แต่ถ้าตอบสนองกิเลสเรื่อยๆ นะ สันดานที่ไม่ดีก็จะเพิ่มขึ้น ภาษาบาลีเรียกว่าอนุสัย ภาษาไทยเรียกง่ายๆ นะว่าสันดาน

สันดานก็มีสันดานดี สันดานเลว สันดานฝ่ายดีเขาเรียกว่าบารมี สันดานฝ่ายชั่วก็คือพวกอนุสัยกิเลสทั้งหลายที่สะสมไปเรื่อยๆ ดังนั้นถ้าเราทำความดีเนี่ย ต่อไปเราจะคุ้นเคยที่จะทำความดี จะทำความดีงายนะ คนไหนคุ้นเคยที่จะทำแต่ความชั่ว ทำชั่วง่ายอย่างแต่เดิมหัดโกหกที่แรก มีใครไม่เคยโกหกไหม ใครจะโกหกหลวงพ่อกว่าไม่เคยโกหกมีไหม อย่างโกหกที่แรกนะ ใจสั่นเลย หน้าแดง ความดันเพิ่ม จนเขามีเครื่องวัด เครื่องจับเท็จ แต่ถ้าโกหกเป็นอาชีพจนชำนาญชำนาญ หน้าไม่แดง ใจไม่สั่น ยิ้มแย้ม เพราะว่าเคยชินที่จะทำชั่วยังทำชั่วง่าย

เพราะฉะนั้น ศาสนาพุทธนี่นะ ท่านจะประณีตมากเลยในการจำแนกแจกแจง อย่างเราชอบคิดนะว่าทำชั่วง่ายทำดียาก พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนอย่างนี้ ท่านสอนอย่างจำแนกเลยว่า คนชั่วทำชั่วง่ายต่างหาก คนดีทำชั่วยาก คนชัวิกทำดียาก มันอยู่ที่ความเคยชิน ดังนั้นเราต้องลดละและสำรวมตัวเองอย่างซื่อๆ ตรงๆ โกหกต่อคนอื่นไม่ได้นะ แต่หลอกตัวเองไม่ได้หรอก อกุศลสะสมทุกวันๆ อย่างไรต้องให้ผล กุศลสะสมทุกวันๆ อย่างไรก็ต้องให้ผลนะ

๒.๕ ชาวพุทธวางแผนเป็น

[๑๙ มกราคม ๒๕๕๐ (๒) : นาที ๒๔]

เราเรียนเพื่อให้เห็นว่าจิตเป็นไตรลักษณ์นะ ไม่ได้เรียนเพื่อให้จิตเลิกคิดหรือ หูออกใหม่ จิตทำงานตลอดเวลา จิตมีหน้าที่คิด คำว่า “รู้ปัจจุบัน” ไม่ใช่แปลว่าห้ามรู้อนาคตนะ พระพุทธเจ้าวางแผนนะ วันนี้จะไปสอนใคร กำหนดกลุ่มเป้าหมายแล้วว่า วันนี้จะสอนนายคนไหน จะสอนที่ไหน เวลาไหน จะไปหาเขาจะจัดจากแบบไหน เช่น เดินผ่านไปให้เขาถามหรือเดินไปคุยกับเขา หรือสร้างสถานการณ์อะไรขึ้นมา เช่น ไปเดินล่อให้พระองค์ลูมาไล่ นี่ท่านวางแผนนะ ไม่ใช่ว่าท่านไม่คิดอนาคตนะ ท่านคิดแล้วท่านก็จะไปสอนเขา จะสอนด้วยธรรมะข้อไหน ท่านรู้ล่วงหน้าเลยว่า คนนี้ต้องสอนด้วยธรรมะข้อนี้ สอนแล้วจะได้ผลเป็นอย่างไร นี่เป็นยอดนักวางแผนเลยนะ ครบของกระบวนการวางแผนหมดเลย กำหนดกลุ่มเป้าหมายนะ กำหนดวัตถุประสงค์ที่ต้องการ กำหนดวิธีการนะ แล้วก็เข้าไปจัดการ จะได้ผลอะไร ตั้งเป้าไว้เลย

เพราะฉะนั้นคำว่าปัจจุบันไม่ใช่แปลว่าห้ามวางแผน หลายคนจะคิดว่าชาวพุทธนี้วางแผนงานไม่ได้ ไม่ใช่ ชาวพุทธต้องวางแผนงานนะ ต้องคิดเป็น ไม่ใช่ไม่คิด เราไม่ได้ฝึกใจให้เลิกคิด แต่เราฝึกใจให้เป็นอิสระจากกิเลสต่างหาก จิตใจเนี่ยพอดคิดไปๆ กิเลสจะเข้าแทรกเพราะเราไม่รู้ทัน แต่ถ้าใจเราคิดปั๊บ กิเลสแทรกเข้ามา เรารู้ทัน ต่อไปเราจะคิดได้นะ แต่กิเลสไม่แทรก

พระอรหันต์ก็คิดนะ พระอรหันต์ไม่ใช่ว่างเฉยๆ ไม่คิดอะไรทั้งวัน ใจนี้มีธรรมชาติรู้สึกนึกคิด เราไม่ได้ฝึกให้เปลี่ยนแปลงธรรมชาติดั้งเดิมของมันไป ให้ออกไปก่อน พอเราเลิกยึดถือแล้วใจจะว่าง งามว่าว่างอย่างไร ว่างจากกิเลส ว่างจากความรู้สึกว่าเป็นตัวตน ไม่ใช่ว่างเปล่า

๒.๖ ชาวพุทธวางแผนด้วยใจที่เป็นอิสระจากกิเลส

[๑๙ มกราคม ๒๕๕๐ (๒) : นาที ๒๑]

ขณะปัจจุบันจิตมันทำอะไร เรารู้ทันมันไปเรื่อยๆ เช่น ขณะปัจจุบันนี้จิตแอบไปคิด รู้ว่าจิตกำลังคิดอยู่ คำว่า “รู้ปัจจุบัน” ไม่ได้หมายความว่าไม่คิด ถ้าจิตกำลังคิดอยู่ก็รู้ว่ากำลังคิดอยู่ ถ้าเมื่อไรเรารู้ว่าจิตกำลังคิด จิตจะเลิกคิด ความคิดจะดับทันทีเลย

พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้เราไปตัดแปลงจิต ท่านสอนให้เรารู้รูปรูปนามตามความเป็นจริง อย่างจิตมีหน้าที่รู้สึกนึกคิด จิตต้องรู้สึกนึกคิด ห้ามไม่ได้นะ พอจิตคิดแล้วเกิดสุขเกิดทุกข์ เกิดกุศล อกุศล เรารู้ทัน และถ้าจิตเราไวขึ้น สติเราไวขึ้น เราจะเห็นตั้งแต่จิตเริ่มคิด จิตไหลไปในโลกของความคิดปั๊บ เรารู้สึกเลย จะไม่มีเรื่องราวที่คิดนะ ความคิดนั้นจะดับลงไปเลย

๒.๗ เราตัดสินใจด้วยเหตุผลไม่ใช่ความรู้สึก

[๒๓ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๔๒]

เราตัดสินใจสิ่งต่างๆ ในทางโลกด้วยเหตุผลนะ ไม่เอาความรู้สึกเข้าไปใช้ ถ้าใช้แล้วอคติมันจะเกิด อย่างเราชอบสิ่งใหม่ๆ เราตัดสินใจลำเอียงเข้าข้างมัน เราเกลียดสิ่งนี้

ก็ตัดสินใจเอียงไปทางเลนงามัน ให้ใช้เหตุผล ความรู้สึกเราเชื่อไม่ได้ ความรู้สึกของเราส่วนมากถูกกิเลสหลอกอีกทีหนึ่ง

ฉะนั้นอยู่ในโลกนะใช้เหตุผล เราหัดเจริญสติเพื่อให้อัจฉริยะของเราปราศจากอคติ เมื่อไม่มีอคติแล้ว การพิจารณาเหตุผลจะรอบคอบรัดกุม เหลือที่ข้อมูลแล้วคราวนี้ ข้อมูลและกระบวนการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล จะอยู่ในโลกจะเอาชนะได้ก็ต้องมีสิ่งเหล่านั้นะ ข้อมูลต้องแม่น มีข้อมูลที่แม่น แล้วก็มีการบวนการตัดสินใจซึ่งปราศจากอคติ วันหลังต้องเปิดคอร์สวิชานี้ เพราะหลวงพ่อดีวชาญ

๒.๔ ไม่ตัดสินใจขณะที่ยังโกรธอยู่

[๒๓ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๕๙]

หลวงพ่อดีวชาญให้ฟังเรื่องหนึ่งบอกมีพระเจ้าแผ่นดินนะ ท่านอุปัฏฐากพระปัจเจกพุทธเจ้าอยู่ พระปัจเจกฯ อาศัยอยู่ในอุทยาน วันหนึ่งพระเจ้าแผ่นดินจะไปธุระที่อื่นก็สั่งคนเฝ้าสวนให้ดูแลพระปัจเจกฯ ที่นั่นดูแลที่ไหนไม่รู้เกิดพลาดพลั้ง accident (อุบัติเหตุ) นะ พระปัจเจกฯ ตาย แก่ก็หนีไปเลย พอพระเจ้าแผ่นดินกลับมาว่าพระปัจเจกฯ ตายนะโมโหมากเลย อยากจะเอาตัวมาฆ่าให้ได้ แต่หาตัวไม่เจอ

เวลาผ่านไปหนึ่งปี คนเฝ้าสวนก็ส่งคนมาบอกว่าอยากขอขมาขี้แจง พระเจ้าแผ่นดินบอกไม่ให้มาขี้แจง ให้ไปก่อน พอหลายๆ ปีขอมาก็ให้มา เลยมาพิจารณาดู เออ มัน accident จริงๆ ไม่ได้เจตนา เลยไม่ได้ลงโทษอะไรนะ คนก็ไปถามพระเจ้าแผ่นดินว่าทำไมเขาขอมาก็แรกไม่ยอมให้เขาเข้ามาขี้แจง ท่านบอกท่านกำลังโกรธอยู่ ท่านจะมีอคติในการฟัง

ฉะนั้นท่านรอให้หายโกรธก่อนแล้วค่อยพิจารณา เราถือเอาอย่างนั้นนะ สมมุติว่าเป็นผู้ใหญ่ดูแลเด็กๆ ตอนโกรธอยู่อย่าเพิ่งตัดสิน

๓

เส้นทางเดินของผู้ปฏิบัติ

๓.๑ เส้นทางปฏิบัติธรรม

เส้นทางปฏิบัติธรรมนี้ เป็นเส้นทางสายเดียวสำหรับผู้เข้มแข็ง เป็นเส้นทางที่ต้องเดินคนเดียว ผู้ปฏิบัติต้องทำด้วยตนเอง ไม่เชื่อเรื่องมงาย นอกจากเชื่อเรื่องกรรมและผลของกรรม และต้องลงมือทำสิ่งที่ดีด้วยความอดทน (ขันติ) ต่อคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ อดทนต่อการเล่าเรียน อดทนต่อความยากลำบากของร่างกาย และอดทนต่อกิเลส ต้องเข้มแข็ง ต้องเด็ดขาด เป็นนักรบที่เอาชนะใจตัวเองให้ได้ ชนะแล้วไม่ครอบครอง เพราะถ้าครอบครองวันหนึ่งจะสูญเสีย รวมถึงต้องมีศีล รักษากายและวาจา เพื่อไม่ทำบาปอกุศลเสียก่อนเป็นเบื้องต้น จึงจะสู้กับกิเลสได้ การปฏิบัติธรรมเหมือนการกินข้าว เมื่อกินจนอิ่มจะหยุดเอง โดยจะเห็นการพัฒนาของจิตว่าเกิดความเบื่อหน่าย เมื่อเบื่อหน่ายจึงคลายกำหนด เมื่อคลายกำหนดจึงหลุดพ้น เมื่อหลุดพ้นจึงรู้ว่าหลุดพ้นแล้ว

๓.๒ เส้นทางสายธรรมเราไม่ได้เดินคนเดียว

ในทางสายธรรมเราไม่ได้เดินคนเดียว เรามีพ่อแม่ครูบาอาจารย์อยู่ด้วย แต่ปู่คุณมองไม่เห็น ต้องเป็นพระโสดาบันก่อนถึงจะเห็น พระโสดาบันรู้แล้วว่าเราเป็นลูกมีพ่อแม่ พระพุทธเจ้าเป็นพ่อเป็นแม่เรา ถ้าลคระดับลงมา ถ้าเราฟังธรรมของท่านผู้ใดแล้วได้เป็นพระ

โสดาบัน เราจะมีความรู้สึกว่าท่านผู้นั้นเป็นพ่อเป็นแม่เรา เวลาเราระลึกถึงท่าน เหมือนท่านอยู่ในเลือดเนื้อในจิตวิญญาณ ไปไหนไปด้วยกัน ไม่เคยทิ้งเลย เวลาเราทำไม่ดี ท่านสอนทันทีเลย เราจะรู้สึกซาบซึ้งถึงอกถึงใจ

ครูบาอาจารย์ลำดับถัดไป ถึงจะสอนให้เราเป็นพระอรหันต์ เราจะรู้สึกเหมือนท่านเป็นพี่เลี้ยงท่านหนึ่งเอง ใจมันจะผูกพันอยู่กับองค์ที่สอนให้เราเป็นพระโสดาบัน เวลาเราภาวนาเรารู้เลย เราอยู่กับครูบาอาจารย์ทั้งวัน ไปไหนไปด้วยกัน ทำอะไรผิดนิดหนึ่งท่านก็เตือนเลย เราจะรู้สึกเหมือนพ่อแม่ วันหนึ่งเราก็จะไปอยู่กับพ่อเรา เราจะไปพบกับพระพุทธเจ้าองค์จริง

อย่างพวกเรานี้ บางครั้งเราก็ศรัทธา บางครั้งศรัทธาถอย ใจเรายกกลับกลอกไปมา ใจของปญฺชนนั้นก็กลับกลอกได้ เป็นศรัทธาที่ไม่มั่นคง เรียกว่า จลศรัทธา แต่ว่าพอเลือดเนื้อจิตวิญญาณของเรากับพระพุทธเจ้ากับพระธรรมกับพระสงฆ์และครูบาอาจารย์รวมเข้าด้วยกัน จะรู้สึกว่าจะอยู่ด้วยกันตลอด อย่างเวลาเรากราบพระพุทธรูป เวลาเรากราบ เราจะระลึกถึงพระพุทธเจ้า เวลาเรากราบเหมือนท่านยืนอยู่ต่อหน้าเราเลย เหมือนเรากำลังกราบลงที่เท้าของท่านเลย มันอยู่ที่ใจมันรักใคร่ผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียว ไม่มีว่าเหว่ พระพุทธเจ้าถึงบอกว่าคุณเวลาพระไปอยู่ในที่นั่นกลัว ให้ระลึกถึงพระพุทธเจ้าพระธรรมพระสงฆ์แล้วจะไม่มีว่าเหว่เพราะจริงๆ ไม่ได้อยู่กับคนเดียว

แต่ดูยากนะที่จะดูจิตใจของเรากับธรรมะเป็นอันเดียวกัน ดูจิตใจของเรากับพระสงฆ์เป็นอันเดียวกัน เราจะพบเลยว่าพระพุทธพระธรรมพระสงฆ์เป็นอันเดียวกัน แปลกนะภาวนาแทบตายถึงจะเห็นนะ ปางตายแหละ มันจะไปปางตายจริงๆ รอดตายรอดปากเหยี่ยวปากกาจริงๆ ตอนเกิดตอหดตมรรค นีพพานอยู่ปากตายจริงๆ ต้องสู้เขา

๓.๓ เมื่อเราเข้าถึงธรรมะจะพบบ้านที่แท้จริง

[๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๐ : นาที ๑๓]

ถ้าเราเข้าใจธรรมะนะ เราจะรู้สึกเหมือนเราเป็นลูกมีพ่อแม่ มีพ่อแม่ในโลกเราก็นึกถึงพ่อแม่มีแม่นะ แต่พ่อแม่ชนิดนี้ตายได้ แต่พอเราภาวนา ใจเราเข้าถึงธรรม เราเจอพ่อแม่ของเรา เรามีพระพุทธเจ้ามีพระธรรมเป็นพ่อเป็นแม่ของเรา เรามีพระสงฆ์ทั้งหลายเป็นพี่ ๆ ของเรา จะรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่รู้สึกแบ่งแยก แล้วไม่ตายด้วยลิ ไม่ตาย

ไม่มีตาย อยู่กับเราได้ตลอด ดังนั้น พอเราได้ธรรมะแล้ว เราจะมีชีวิตอยู่ด้วยความอบอุ่นที่สุดเลย มีชีวิตอย่างอบอุ่น พ่อแม่ของเรา พี่น้องของเรา คราวนี้ไม่เกิดไม่ตายอีกต่อไปแล้ว เรามีความสุข ยิ่งภาวนาจนสุดขีดนะ เราจะพบว่าเราเจอบ้านที่แท้จริงแล้ว เรากลับมาสู่บ้านที่แท้จริงของเราได้

ตอนนี้เรายิ่งหาบ้านเราไม่เจอ เราก็จะเหว่เหว่ไปเรื่อย อาศัยบ้านเช่าไปเรื่อย คือภพโหนดานนี้ เปลี่ยนไปเรื่อย เหมือนอาศัยบ้านเช่าเขาอยู่ อยู่ชั่วคราว เจ้าของเขาก็ไล่เอาคืนไปแล้ว ร่างกายนี้ก็แตกสลายไป ไปหาบ้านเช่าหลังใหม่ไปเรื่อยๆ วันหนึ่งเรากลับบ้านเราได้ เจอพ่อแม่พี่น้องเราอยู่ครบเลย โอ้ สบายจังเลยนะ ชีวิตต่อไปนี่ไม่เจ็บเบงหา ชีวิตต่อไปนี่ไม่มีว่าเหว่อีกแล้ว มันเต็มมันอึดอยู่อย่างนั้นแหละ จิตใจส่วนที่เหลือนี้เติมไปด้วยความเมตตา นะ ไม่ใช่ความรักนะ แต่เป็นความเมตตาที่เต็มโลกเลย มองคนอื่นมองสัตว์อื่นด้วยความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียว รู้สึกเห็นอกเห็นใจ รู้สึกเคยลำบากมาด้วยกัน

ภาวนาแล้วมีความสุขที่สุดเลยมีความสุขอบอุ่น ทุกวันนี้หลายคนว่าเหว่ หลายคนเจ็บเบงหานะ เรา รู้จักคนมากขึ้นๆ แต่ว่าเราก็เจ็บเบงหาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ชีวิตคนทุกวันนี้ น่าสงสารมาก คนแต่ก่อนรู้จักคนไม่มากนัก อยู่กับพ่อกับแม่ปู่ย่าตายาย รู้จักไม่กี่คน สังคมก็เล็กๆ แต่อบอุ่นกว่านั้นะ ทุกวันนี้ รู้จักคนมากขึ้น แต่ว่าว่าเหว่มากขึ้น เจ็บเบงหาเพิ่มขึ้น มีของกินของใช้มากขึ้นนะ แต่ว่าหิวมากขึ้น ใจเต็มไปด้วยความหิวตลอดเวลาเลย มันไม่รู้จักรู้จักไม่รู้จักรัก

ฉะนั้น โลกยิ่งพัฒนา เราก็ยิ่งหาความสุขได้ยากขึ้นเรื่อยๆ อย่าหลงโลกนะ โลกไม่ได้ให้ความสุขที่แท้จริงเท่าไรหรอก หันมาศึกษาในภายในใจนี้ โลกเป็นแค่เครื่องอาศัยจำเป็นต้องมี มีเสื้อผ้า มีอาหาร มีที่อยู่ อย่างนี้จำเป็นนะ มีหน้าที่การงานของจำเป็นของอาศัย แต่จริงๆ แล้วคนแสวงหาสิ่งต่างๆ ด้วยวัตถุประสงค์จริงๆ คือต้องการความสุข แต่ยิ่งค้นหาสิ่งอื่นๆ ก็ยิ่งไกลความสุขออกไปเรื่อยๆ เราไม่รู้ว่าความสุขอยู่ที่ไหน แต่ถ้าเราเข้ามาเรียนรู้ภายในใจนี้ วันหนึ่งความทุกข์มันหลุดออกไปจากจิตใจนี้ แล้วเราจะเจอความสุขที่มหากาล มีสุขจริงๆ นะ

๓.๔ เราได้พบธรรมะก็เท่ากับได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า

[๑๕ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๑๑]

พวกเราชาวพุทธมีโอกาสที่ได้เจอคำสอนของพระพุทธเจ้าก็ถือว่าเจอพระพุทธเจ้านั้นแหละ พวกเราตอนนี้เราได้เจอพระพุทธเจ้านะ ไม่ใช่เราไม่เจอ ไม่ใช่ศาสดาของเราไปแล้ว ศาสดาของเราไม่มี ไม่ใช่ ชาวพุทธยังมีศาสดาอยู่ ยังมีพระพุทธเจ้าอยู่คือธรรมะนี่เอง

พวกเราได้พบธรรมะแล้วก็เท่ากับเราได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ได้ฟังธรรมซึ่งท่านเคยพูดเคยผ่านปากของท่านออกมา ธรรมะก็ของท่านเอง พอเราฟังแล้ว เราก็โน้มลงมาศึกษาปฏิบัตินะ ดูลงมาที่กายดูลงมาที่ใจ ดูจนเห็นความจริงว่ามันแค่ธาตุสี่เท่านั้นเอง ไม่ได้ยิ่งใหญ่อย่างที่คิดเลยนะ ไม่มีคน ไม่มีสัตว์ ไม่มีเรา ไม่มีเขา ความทุกข์มีอยู่อย่าง ความทุกข์ในร่างกายอะไรต่างๆ นี่มีอยู่ แต่ไม่มีคนที่เป็นอย่างทุกข์ มีความทุกข์แต่ไม่มีผู้ที่เป็นทุกข์ จิตใจมีแต่ความสุขล้วนๆ เลยตอนนี้ ค่อยฝึกเอานะ

๓.๕ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นอันเดียวกัน

[๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑ (๑) : นาที ๑๘]

พวกเราแต่ละคนมีงานนะ งานของเราที่แท้จริงก็คือทำอะไรเราจะพ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏนี้ให้ได้ นี่คืองานแท้จริงของแต่ละคนๆ แต่เราไม่รู้หรอกว่าเราต้องทำงานอันนี้

ฉะนั้นพอบรรลุเป็นพระอรหันต์ จิตพ้นจากอภิสวณะชาติจบแล้วนะ พรหมจรรย์จบแล้ว กิจที่ควรทำทำเสร็จแล้ว กิจอื่นเพื่อความเป็นอย่างนี้เพื่อความหลุดพ้นนี้ไม่มีอีกแล้ว ทำครั้งเดียวไม่ต้องทำอีกแล้วนะ พระไตรปิฎกก็จะบอกว่าท่านผู้นี้ก็เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่งในโลก คำว่าพระอรหันต์ อรหันต์นี้ ไม่ใช่กายเนื้อที่เรามองเห็น

ในความเป็นจริงพระอรหันต์คือภาคิ คืออันหนึ่งอันเดียวที่สมบูรณ์กับพระรัตนตรัยกับธรรมะ ส่วนพระอรหันต์ที่เห็นเป็นองค์ๆ เช่น พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรอะไรอย่างนี้ อันนี้เราเห็นแต่รูปร่าง ความเป็นพระอรหันต์ของท่านกับความเป็นพุทธะกับธรรมะเป็นอันเดียวกัน

ใจเราจะเห็นถึงขนาดนั้น เราจะรู้ว่าพระอรหันต์หรือกระทั่งพระพุทธเจ้าที่เราเห็นเป็นองค์ๆ นี่เป็นการปรากฏเป็นการแสดงตัวออกมาของธรรมะเท่านั้นเอง เป็นทางผ่านของธรรมะเพื่อมาสู่โลกของสมมุติบัญญัติ เพื่อจะถ่ายทอดสิ่งเหนือสมมุติบัญญัติ ทำไม่ต้องอาศัยสมมุติบัญญัติ เพราะว่าต้องถ่ายทอดให้กับคนซึ่งยังหลงในสมมุติบัญญัตินะ

ธรรมะเป็นของลึกซึ้งนะ ลึกสุดๆ เลย ถ้าเข้าถึงละก็จะอัศจรรย์ในปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เอาไปตัดหัวแล้วให้บอกว่าพระพุทธเจ้าพูดไม่จริงก็ไม่ยอมนะ ไม่เชื่อ เพราะเชื่อมั่นแน่นแฟ้นว่าท่านพูดจริงๆ ใครจะเชื่อเนใครจะนึกถึงว่าพระพุทธพระธรรมพระสงฆ์เป็นอันเดียวกัน ใครจะนึกถึงว่ารูปร่างของพระแต่ละองค์ๆ ตั้งแต่พระพุทธเจ้าลงมาจนถึงพระโกณฑัญญะ พระอะโรหณะอะไร เป็นแค่ทางปรากฏขึ้นมาของธรรมะ แล้วสิ่งเหล่านี้ปรากฏขึ้นก็ชั่วคราวแล้วก็สลายไป แต่ธรรมะแท้ๆ ไม่ได้สลายไปด้วย ฉะนั้นพวกเราต้องค่อยๆ เรียนนะ

๓.๖ ธรรมะอยู่กับเราตลอดเวลา

[๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๙ : นาที ๑๗]

ศาสนาพุทธไม่ใช่เรื่องนึกเอาเอง หรือไม่ใช่เรื่องศรัทธา ธรรมะมันไม่ใช่เรื่องไปฟังคนอื่นได้ ต้องมารู้จักกายมารู้ใจตนเอง จนเข้าใจความจริงของกายของใจนั้นแหละเรียกว่าเข้าใจธรรมะ เพราะกายกับใจของเราที่แหละคือธรรมะ กายเรียกว่ารูปธรรม ใจเรียกว่านามธรรม ธรรมะอยู่ที่นี้ ธรรมะไม่ได้อยู่กับพระนะ ธรรมะไม่ได้อยู่ที่วัด ธรรมะไม่ได้อยู่ที่ตอนเข้าคอร์ส ธรรมะอยู่กับเราตลอดเวลา เราละเลยที่จะรู้ธรรมะของเราเอง มัวแต่เรียนธรรมะภายนอก วิ่งไปเรียนสำนักโน้นสำนักนี้ มันไม่เข้าใจหรอก

๓.๗ ความหมายของกัลยาณมิตร

[๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ (๒) : นาที ๒๐]

กัลยาณมิตรที่แท้ทำให้เรารู้ธรรมที่ไม่เคยรู้ ทำให้เราละธรรมที่ควรละ ทำให้เราเข้าถึงธรรมที่ควรจะเข้าถึง

๓.๘ สิ่งสำคัญที่ช่วยผู้ปฏิบัติคือกัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการ

[๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ : หน้า ๒๘]

การปฏิบัติจริงๆ ไม่ยากหรอกนะ ค่อยๆ สังเกต สิ่งที่ช่วยเราได้มากเลยมีสองอัน อันหนึ่งคือครูบาอาจารย์ซึ่งเรียกว่ากัลยาณมิตร อีกอันหนึ่งที่สำคัญมากเลยนะ คือโยนิโสมนสิการ เราต้องแยกคายในการพิจารณาตัวเอง

อย่างเคยภาวนาดี ๆ ต่อมาไปทำอะไรเพิ่มเติมขึ้นมา ถ้าไม่แยกคาย ก็รู้สึกหมุ่นนี้ จิตสว่างดี จิตโปร่งดี รู้สึกอย่างนั้นใช่ไหม ถ้าแยกคายจะรู้ว่ามันไม่ถึงฐาน จิตไม่ตั้งมั่นพอ แยกคายในการรู้ตัวเอง หรือหลงพ้อเคยภาวนา จิตรวมลงไป พ้อถอยออกมา ว่างหมดเลย โลภธาตุด่างหมด ทุกวันก็ว่างอยู่อย่างนั้น หลายๆ วันมันหมองได้อีก นี่เราแยกคาย เราก็ดู มันไม่ใช่ของจริงหรอก ยังเป็นของเสื่อม ไม่ใช่ของจริง เสียหายไหม เสียตาย แต่ต้องทิ้ง เพราะไม่ใช่ของจริง มาเริ่มต้นใหม่ ทำความสงบขึ้นมา มารู้กายมารู้ใจเอาใหม่ เริ่มต้นนับหนึ่งเลย คล่าไปเรื่อย ทำไปๆ นี่กว่าดีแล้ว ดูไปหลายวัน ไม่ใช่อีกแล้ว

เริ่มต้นใหม่ นับหนึ่งอยู่เรื่อยๆ นะ การปฏิบัติว่าจะสบาย มันก็ล้มลุกคลุกคลาน ทุกคนแหละ ที่นี้ถ้าเราท้อแท้ถอดใจ เราารู้สึกแค่นี้สบายแล้ว ชาตินี้สบายแล้ว ชาติหน้าก็ยิ่งสบายอีก เพราะไปอยู่พรหมโลก แต่ว่าวันหนึ่งก็ไม่พ้น กลับมามีอีก นี่ต้องแยกคายนะ แล้วใจถึง ๆ ถ้าไม่ใช่ของจริงก็อย่าไปหวังมัน

๓.๙ กัลยาณมิตรและโยนิโสมนสิการ เป็นบุญนิมิตของอริยมรรค

[๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ : หน้า ๑๘]

การมีโยนิโสมนสิการและมีกัลยาณมิตรจะได้สัมมาทิฐิ โยนิโสมนสิการคือเรา แยกคายในการสังเกต อย่างเราเห็นกิเลส เราก็เกลียดมันทุกทีนะ ดูไปๆ กิเลสจะมากก็ห้าม มันไม่ได้ เราก็ชกแยกคายแล้ว ดังนั้นความแยกคายเนี่ย เราารู้จักสังเกตมันให้ตรงกับ คำสอนพระพุทธเจ้านะ ไม่ใช่สังเกตนอกกลุ่มนอกรทางไป

ถ้าโยนิโสมนสิการจริง ๆ นะ มันจะตรงกับที่พระพุทธเจ้าสอน บางทีเราก็สังเกตดูว่า ตัวนี้มันเป็นอะไร มันมาได้อย่างไร มันเพราะอะไร ค่อยๆ ดูไป ดูอย่างใจเย็นๆ ไม่ใช่คิดนะ คิดแล้วพุ่งชาน ดูแบบมีสภาวะรองรับไปเรื่อยๆ ในที่สุดเราก็จะเข้าใจความจริง อย่างเราดู

จิตใจเรา วันนั้นก็ดี ๆ อยู่ ฉับพลันก็ไม่ใช่งานนี้ เราดูไป แล้วคิดว่าทำไมมันไม่ดี อันนี้ไม่มี โยนิโสมนสิการแล้ว ถ้ามีโยนิโสมนสิการจะเห็นว่ามันแสดงความไม่เที่ยงให้เราดูนะ แสดงความเป็นไตรลักษณ์บังคับไม่ได้ให้เราดู

อีกอันหนึ่งคือกัลยาณมิตร เราอยู่กับผู้มีสัมมาทิฐิ เราก็จะได้สัมมาทิฐิ ถ้าเราอยู่กับพวกมิถิลาทิฐิ เราก็จะได้มิถิลาทิฐิมา เพราะฉะนั้นอาศัยโยนิโสมนสิการ แต่โยนิโสมนสิการจะเกิดได้ เราต้องได้ฟังธรรมมาแล้ว จนกระทั่งเราสามารถมองอะไรในมุมมองที่ พระพุทธเจ้าสอน เช่น มองทุกอย่างอย่างวิเศษคือแบบจำแนก หรือมองสิ่งทั้งหลายด้วยความ เป็นไตรลักษณ์ อย่างนี้มองตรงถูกหลักของอริยสัจ อาศัยการที่ได้เรียนรู้มาแล้ว มี โยนิโสมนสิการประกอบตัวไป

ถ้าไม่มีกัลยาณมิตรนะ โยนิโสมนสิการสำคัญที่สุดเลย ลำพังพวกเราเอง อาศัย โยนิโสมนสิการนี้ ไปไม่ถึงที่สุดหรอก โยนิโสเองไม่ได้ มันได้แค่มนสิการ คือพิจารณา ไปเรื่อย คิดไปเรื่อย โยนิโสมนสิการมันเกิดได้เพราะเคยฟังธรรมมาแล้ว ไปมองได้ตรงมุมที่ พระพุทธเจ้าสอน

หลวงพ่อกเคยเป็น ไปอยู่ในความว่าง ใจมันว่างไปหมดแล้ว วันนั้นก็ว่าง พรุ่งนี้ก็ว่าง ฆระยจะนิพพาน แต่ที่เราไม่ใช่งมง่าย เราค่อยๆ ดูของเราไป ไม่รีบร้อนว่าเป็นพระอรหันต์ นะ พระอรหันต์อะไรยังสงสัยว่านิพพานหรือไม่นิพพานนะ ค่อยๆ สังเกต ค่อยๆ ดูไป วันหนึ่งจะเห็นตัวผู้รู้เห็นมองได้หน่อยๆ แสดงว่าไม่ใช่แล้ว ไม่ใช่แล้วก็ต้องมาสังเกตุต่อว่า ทำไม เราไปพลาดตรงไหน ค่อยๆ สังเกต ดูไปเรื่อยๆ อันนี้เป็นความแยกกายที่จะสังเกตุ ตัวเอง ไม่ใช่ดูแบบซื่อซื่อ ต้องดูแบบใช้สติ ใช้ปัญญา ใช้การสังเกตุ ตัวนี้สำคัญ ถ้าขาด โยนิโสมนสิการนะ ตัวนี้เดินยากที่สุดเลย

พระพุทธเจ้าท่านถึงบอกว่า ก่อนที่พระอาทิตย์ขึ้น มันมีแสงเงินแสงทองขึ้นก่อน ที่แรกแสงเงินก่อน ฟ้าจะขาวๆ ต่อมาก็เป็นแสงทอง ฟ้าจะเริ่มแดงๆ ถ้ามีแสงเงินแสงทองขึ้น ก็เป็นบุพนิมิต เป็นเครื่องหมายแรกว่าพระอาทิตย์กำลังจะมา กัลยาณมิตรเป็นเครื่องหมาย แรก เป็นบุพนิมิตของอริยมรรค อีกที่หนึ่งก็สอนนะ โยนิโสมนสิการเป็นบุพนิมิตของ อริยมรรค

ที่นี้พวกเราที่อาศัยกัลยาณมิตร ครูบาอาจารย์ เราฟังธรรม ฟังแล้วแค่นี้ไม่พอ เวลา ที่เราไม่ได้อยู่กับครูบาอาจารย์ เรายังต้องมีโยนิโสมนสิการ หลวงพ่อกผ่านมาได้ด้วยโยนิโส นะ หลวงพ่อกไม่ได้ไปเกาะแข่งเกาะหาอาจารย์ ไปเรียนกับหลวงปู่ดูลย์นี่ เรียนสองครั้งเอง ครั้งที่สามไปกราบท่าน ท่านบอกว่าไม่ต้องมาแล้ว ให้ไปช่วยตัวเองได้ ไม่ต้องมาหาท่าน เวลา ที่เหลือนี้ สังเกต แต่ไม่ใช่สังเกตุจนฟังชาน ความพอดีของม้นยากที่สุดที่จะเข้าใจนะ

คำว่าโยนิโสมนสิการนะ แปลยาก ถ้าแปลแบบปริยัติหมายถึง การพิจารณาอย่าง แยกคาย หาเหตุหาผล จนรู้เหตุรู้ผล รู้สภาวะ รู้สิ่งต่างๆ คล้ายๆ การคิด ความจริงแล้ว มันเป็นการกึ่งๆ คิด กึ่งๆ สังเกต คล้ายๆ การวางใจให้ถูกมุม เหมือนกับการวางใจให้ถูกมุม มนสิการเป็นการวางใจนะ วางใจให้ถูกแง่ถูกมุม มองให้ถูกมุม เช่น จิตไม่ตีทุกวันเลย ทำอย่างไรจะดี อันนี้มองไม่ถูกมุมแล้ว ถ้ามองถูกมุมก็คือจิตมันไม่ใช่เรานี้ บังคับให้มันดี ไม่ได้ นี่มองถูกมุมแล้ว ภาษามนุษย์นะ บางทีถ่ายทอดธรรมะ ถ่ายทอดสภาวะยาก อย่าง โยนิโสฯ นี้ ถ่ายทอดยากมากเลย ค่อยๆ ดูอานะ สังเกตว่าอย่างไรถูก อย่างไรผิด

แต่เดิมนก่อนจะสังเกตุ ที่แรกมันจะสังเกตุก่อนว่า มีอะไรเกิดขึ้นก่อน จิตของคน บางคนแค่เห็นว่าสิ่งบางสิ่งเกิดขึ้นแล้วก็เห็นมันดับไปก็พอใจแค่นั้นแล้ว บางคนไม่พอใจ ต้อง รู้เยอะกว่านั้นอีกว่า นี่มันอะไรนะ ถ้ามันยังไม่พอใจนะ มันจะเคล้าเคลีย วนเวียนกลับมา ศึกษาอยู่อย่างนี้ เวียนอยู่อย่างนี้ พอเข้าใจว่ามันคืออะไรแล้ว จะเริ่มสงสัยต่อว่า มันมา ทำอะไรของมัน มันมีบทบาทอะไรนะ จะเวียนไปศึกษาบทบาทหน้าที่ของมันว่ามันมีอิทธิพล อย่างไร มันเกิดขึ้นมาแล้ว มันทำอะไรได้บ้าง แค่นี้ยังไม่พอใจ สุดท้ายแล้วอยากรู้ว่ามันมา ได้อย่างไร ไร้อัตถสภาวะอันนี้เกิดได้อย่างไร ใจมันจะไปค้นๆ นะ พอแจ้งบึงก็ อ้อ เพราะ อย่างนี้เอง รู้แจ้งแล้ว คราวนี้ไม่สนใจแล้ว ตัวนี้มาก็ยอม เห็นว่าเกิดแล้วดับๆ บางคนมัน เห็นอานะ บางคนมันเห็นแค่่างๆ ว่า ทุกอย่างเกิดแล้วดับ ก็ยอมแล้ว บางคนไม่ได้ ต้อง ค้นคว้า

สิ่งที่ค้นหานะ จะเป็นสิ่งที่วนเวียนอยู่ในสิ่งที่เรียกว่าลักษณะที่จุดๆ คือองค์ประกอบ ลี้อย่างของสภาวะธรรมแต่ละอย่าง องค์ประกอบลี้อย่างซึ่งมีลักษณะเป็นเบื้องต้น ลักษณะ ก็คือมันมีลักษณะเฉพาะตัวอย่างไรที่เรียกว่าวิเสสลักษณะ เช่น ความโกรธหน้าตาเป็นอย่างนี้เอง ความโลภหน้าตาเป็นอย่างนี้ นี่ลักษณะที่จุดๆ ตัวที่หนึ่ง ความโกรธนี้เกิดขึ้นมาแล้ว ทำ หน้าทีอะไร ทำหน้าที่แผดเผาจิตใจให้เราร้อน อยากทำลาย อยากผลักดัน เกิดขึ้นมาแล้วมีผล

อย่างไร พอมันทำงานได้แล้วมันมีผลอย่างไร สุดท้ายคือทำไมมันถึงเกิด ถ้าใครกรรมมากอย่างนี้ ก็โยนิโสฯ เยอะไปหน่อย เหนื่อย แต่บางคนมันต้องทำ ถ้าไม่ทำใจไม่ผ่าน จะเวียนกลับมาพิจารณาตรงนี้

หลวงพ่อบุญคนชนิดนี้ อะไรๆ เกิดขึ้นจะไม่ปล่อยให้ผ่าน คั้นคั่วพิจารณาอยู่นั้น มาถึงวันนี้มันเลยได้ใช้ ใครมาถามอะไรที่ผิดๆ นะ เคยผ่านมาแล้วแทบทั้งนั้น น้อยนะ น้อยมากเลยที่พวกเราถามแล้วหลวงพ่อบอกว่าหลวงพ่อบอกไม่เคยเห็น ไอ้ที่มันไม่เอาไหนนะ มันผ่านมาเยอะ ลองผิดมาเยอะ ลองถูกไม่มีหอรอก พอหยุดลองเลยถูกเลย

๓.๑๐ เราปฏิบัติธรรมเพื่อตัวเอง

[๒๔ มีนาคม ๒๕๕๐ (๑) : นาที ๒๓]

เราปฏิบัติธรรมเพื่อใคร เพื่อตัวเองนั่นแหละ ไม่ใช่เพื่อใครหอรอก ไม่ใช่เพื่อพระพุทธรูป ไม่ใช่เพื่อหลวงพ่อนะ ไม่ใช่ ทำเพื่อตัวเองแท้ๆ เลย ก็เลสแผลดเผา จิตใจเร้าร้อน อยู่ทุกวี่ทุกวัน เห็นไหม มันทุกข์ขนาดไหน เห็นบ้างไหม แล้วจะยอมจมอยู่กับความทุกข์แบบนี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่าตลอดชีวิต แล้วก็ข้ามภพข้ามชาติก็ไปจมอยู่กับอย่างนี้อีกหรือ

ชีวิตนี้ได้ฟังธรรมะ ได้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นหน้าที่ทองในสังสารวัฏแล้วนะ น้อยชาติที่จะได้เกิดเป็นคน น้อยชาติที่จะได้ฟังธรรมะ น้อยชาติที่จะได้สนใจศึกษาปฏิบัติลงมือทำจริงๆ ชาตินี้พวกเราทำทุกอย่างเลยนะ พวกเราได้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พวกเราสนใจศาสนา พวกเราได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน พวกเรามีโอกาสที่จะปฏิบัติเท่าเทียมกันทุกคนเลย คนงานมากก็ปฏิบัติได้ คนงานน้อยก็ปฏิบัติได้ เด็กผู้ใหญ่ผู้หญิงผู้ชายทำได้หมดแหละ นี่เราได้รับสิ่งพิเศษที่สุดแล้ว ถ้าระลึกชาติได้จะรู้ว่าชาติใดที่ไม่เจอศาสนาพุทธจะวังเวงใช้คำว่าวังเวงนะ แล้วไประลึกเอาเองว่ามันวังเวงไหม ไม่ใช่ชั่วนะ แต่วังเวง มันทำบุญทำทานอะไรอย่างนี้ มันทำ ไม่ใช่ไม่ทำหอรอก แต่จิตใจไร้ทิศทาง ไร้ที่พึ่ง มันวังเวงใจ

ตั้งนั้นชาตินี้เราได้รับสิ่งที่ดีที่สุดแล้ว เรามีโอกาสที่ได้ฟังธรรม ได้ศึกษา ได้ปฏิบัติแล้ว ต้องทำนะ อยู่ทั้งนาที่ทองในสังสารวัฏนี้ไป ซึ่งนานๆ จะมีสักครั้งหนึ่ง ไม่เหมือนนาที่ทองในโทรทัศน์หรือห้างสรรพสินค้านะ มันโกหก วันหนึ่งมีตั้งหลายรอบนะ

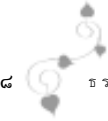
บางคนมาถามหลวงพ่อบอกว่าทำไมหลวงพ่อกาวนาเร็ว ตั้งแต่เจ็ดขวบ หลวงพ่อกาวนาแต่ทำได้แค่นั้นแหละ ไม่มีวันใดที่ไม่ทำเลย คิดว่าการปฏิบัติมีแค่นั้นแหละ แค่นั้นหายใจ ทำอานาปานสติ จนอายุยี่สิบเก้า ทำสมถะอยู่ยี่สิบสองปี ไปต่อไม่เป็น ไปเจอหลวงปู่ดูลย์ ท่านสอนให้ดูจิตตัวเอง ตั้งแต่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕ ที่ท่านสอน ไม่มีวันใดที่ไม่ได้ดูจิตตัวเอง แทบจะเรียกได้ว่าเว้นแต่เวลาทำงานที่ต้องคิดกับเวลานอน เวลาที่เหลือคือเวลาดูจิต ถ้าเรากล้าห่มเพศขนาดนั้นะ ตั้งแต่ตื่นจนหลับ หลับแล้วมันยังดูต่อเลย แล้วทำไมมันจะไม่เร็ว มันทำอยู่ทั้งวันทั้งคืน แล้วทำไมมันจะไม่เร็ว เอาให้ไต่ นะ หลวงพ่อบอกไม่ได้พิเศษกว่าพวกเราหอรอก แต่หลวงพ่อบอกดีกว่าพวกเรา หลวงพ่อบอกแล้วหลวงพ่อบอกไม่เชื่ออะไรอย่างๆ ไม่เชื่ออย่างๆ ตึนะ ไม่ใช่กาวนาไป เจอสภาวะอะไรก็เชื่อแล้ว บรรลุแล้ว ถูกกิเลสเอาไปกินแล้วนะ

ฉะนั้นเกิดอะไรขึ้นต้องดูนะ ทบทวนแล้วทบทวนอีก คั้นคั่วพิจารณาตรวจสอบด้วยหลักกรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า กาวนาแล้วกิเลสลดลงไหม ตัดทาลลดลงไหม กาวนาแล้วยังอยากคลุกคลีกับผู้คนไหม มักน้อยสันโดษไหม ยินดีตามมีตามได้ไหม หรือยังอยากยุ่งกับผู้คนเยอะแยะ กาวนาแล้วพอใจในความสงบสันต์ไหม กาวนาแล้วศีลของเราดีขึ้นไหม กาวนาแล้วจิตของเราตั้งมั่นไหม กาวนาแล้วเราเห็นความจริงของกายของใจมากขึ้นไหม กาวนาแล้วทุกข์น้อยลงไหม คอยรู้ลงไป ตรวจสอบตัวเองเรื่อยๆ นะ เครื่องตรวจสอบมีนะ พระพุทธรูปสอนไว้เยอะแยะ ไม่ใช่กาวนาแล้ววูบหมดสติไป ตื่นขึ้นมาบอกบรรลุ พระอรหันต์นะ อย่างนั้นมันหันไปหันมา ก็เลสมันไม่หมดหอรอก

๓.๑๑ หัวใจของชาวพุทธ อยู่ที่ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด

[๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ (๑)]

บางคนรู้สึกว้า ชีวิตเกิดมาแย่ เกิดมาอย่าแย่มาก อันนั้นเป็นผลของอดีตแล้ว เป็นผลกรรมในอดีต ทำให้เกิดมาเป็นอย่างนี้ ต้องเจอในสิ่งชั่วสิ่งไม่ดีบ้าง อันนั้นไม่สำคัญ เป็นอดีตไปแล้ว แก้ไขไม่ได้ หัวใจของชาวพุทธก็คือ ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด กรรมในอดีตส่งผลให้เราต้องเจอในสิ่งที่ไม่ดี อย่างบางคนพ่อแม่ดีมาก ถูกทุบตีทำร้ายมาตั้งแต่เด็ก ถูกทอดทิ้งอะไรอย่างนี้ ก็ไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นคนไม่ดี เป็นเด็กมีปัญหา มันอยู่ที่ตัวเราเอง

จะหนีอดีตส่งผลมาให้เราต้องเผชิญในสิ่งที่ดีบ้างไม่ดีบ้าง หัวใจของชาวพุทธอยู่ที่ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด เจอสิ่งที่ไม่ดีแล้วมาดูใจของเรา ใจของเรา ก็สบาย สงบสุข ไม่ก่อกรรมก่อเวรไปอีก ฉะนั้นสำคัญที่สุดเลยนะ การที่มีสติอยู่กับปัจจุบัน เป็นการทำให้ดีที่สุด ผีกไปเรื่อยๆ ถ้าปัจจุบันดีแล้วก็ไม่ต้องห่วงอนาคต ต้องดีแน่ แต่ว่าชีวิตเราก็อาจเผชิญความทุกข์อีก อันนี้เป็นเรื่องปกติ กรรมก่อนๆ ก็ให้ผลได้อีก จะมาเผชิญความทุกข์อีก แต่จิตที่ฝึกดีแล้ว พอเผชิญปัญหา เผชิญความทุกข์นะ มันไม่ทุกข์ด้วยหรอก ความทุกข์นั้นเข้ามากระทบ เข้ามาถึงร่างกายได้เท่านั้นเอง แต่ไม่สามารถกระทบเข้ามาถึงจิตใจได้

ขนาดพระพุทธเจ้ายังไม่พ้นเลย ตอนท่านใกล้จะปรินิพพาน เดินทางไกลจะไปกุสินารา ท่านกระหายน้ำ อยากจะดื่มน้ำ น้ำก็ขุ่นเสียอีก ใช้พระอานนท์เข้าไปตัก ครั้งที่หนึ่งพระอานนท์ก็ไม่ไป บอกนำมันขุ่น ฉันทันไม่ได้หรอก ครั้งที่สองก็ไม่ไป ท่านใช้ครั้งที่สามถึงไป ท่านต้องอดน้ำ พุดตั้งหลายรอบกว่าจะได้ฉันน้ำ หรือทำไมท่านจะต้องถ่างเป็นโลหิตเป็นเลือด นี่ก็กรรมเก่าทั้งสิ้นเลย ทำไมท่านต้องไปทรมานตัวเองอยู่ในป่า ไปทรมานกายอยู่ตั้งหลายปี นี่ก็เพราะมีกรรมเก่า กรรมคือคราวหนึ่งท่านไปกระแทกพระแท่นพระปัจเจกพระพุทธเจ้าเข้า ท่านอิจฉา ท่านรู้สึกว่าจะเป็นฤๅษี ท่านก็เลยไปกระแทกพระแท่นว่า โอ้ ไปทรมานกายไปอดๆ อายากๆ ในป่ามั่ง คงไปทรมานตัวเองอยู่มั่ง เลยได้ดิบได้ดีอะไรอย่างนี้

ฉะนั้นผลกรรมมีนะ ขนาดพระพุทธเจ้าก็หนีไม่ได้ หลวงพ่อเคยเจอคนภาวนาภาวนาดีนะ ประเภทมีสัมมาทิฐิ แล้วก็กะว่าขอเกิดอีกเจ็ดชาติ จะไปเสวยสุขเจ็ดชาติ พวกนี้ยังประมาทอยู่ อย่างพระโสดาบันนี่ กะว่าจะไปเกิดอีกเจ็ดชาติ นี่กว่าจะมีความสุขอย่างเดียวหรือ ความทุกข์มันก็ยังตามได้นะ เพราะอกุศลมันก็ยังให้ผลอยู่ มันไม่ใช่ว่าได้ธรรมะแล้วอกุศลเจ้าก็ไปหมด ฉะนั้นเรื่องผลของกรรมเราเลือกของเราเอง เราทำของเราเอง เราก็ฝึกของเราไป

ฉะนั้นทำปัจจุบันให้ดีที่สุดนะ ใจเราจะก้าวเข้าไปใกล้นิพพานมากขึ้นๆ วิธีเข้าไปใกล้นิพพาน ให้รู้ทันความปรุงแต่งเอาไว้ ความปรุงแต่งใดๆ เกิดขึ้นมา โดยเฉพาะความปรุงแต่งในใจเรา มันปรุงดีบ้าง ปรุงร้ายบ้าง ปรุงสุขบ้าง ปรุงทุกข์บ้างนะ ให้มันรู้ทันลงไป ถ้าเรารู้ทันความปรุงแต่ง ถึงจุดหนึ่งมันจะพ้นจากความปรุงแต่ง จิตมันจะเห็นนิพพาน

มันพอของมันเองนะ เรามีหน้าที่เจริญสติ รู้กายรู้ใจรู้ไปเรื่อยๆ รู้ให้ถูกต้องนะ อย่าไปคิดเอา อย่าไปฟังเอา อย่าไปแปลอ ลืมเนื้อลืมหูลืมตา อย่าไปคิดเรื่องกายเรื่องใจ อย่าไปฟัง

เรื่องกายเรื่องใจ แค่รู้สึกกาย รู้สึกใจเรื่อยๆ เห็นเขาเคลื่อนไหว เห็นเขาเปลี่ยนแปลง เห็นเขาทำงาน เขาไม่ใช่ตัวเรา เห็นอย่างนี้เข้าไปเข้ามา วันหนึ่งจิตเขาพอของเขาเอง เขาตัดลิ้นความรู้ของเขาเอง ไม่มีใครทำจิตให้บรรลุมรรคผลนิพพานได้ จิตเขาเป็นของเขาเอง เมื่อเขามีสติ มีสัมมาสมาธิมีปัญญาครอบ เขาเป็นเอง หน้าที่เราก็แค่เจริญสติไปเรื่อยๆ รู้กายรู้ใจไปเรื่อยๆ ดูความจริงไปเรื่อยๆ รู้กายรู้ใจ ไม่ใช่เพื่อให้จิตนิ่ง ไม่ใช่เพื่อเอาสุขเอาสงบ แต่รู้เพื่อให้เห็นความจริงของกายของใจไปเรื่อยๆ มีแต่ของไม่เที่ยง มีแต่ทุกข์ มีแต่ของบังคับไม่ได้ นี่เข้าๆ อย่างนั้นะ ทุกวัน ๆ หลวงพ่อก็เทศน์ซ้ำทุกวัน เพราะการปฏิบัติมีอยู่เท่านั้นแหละ

๓.๑๒ ภาวนาอยู่กับปัจจุบัน

[๒๓ มีนาคม ๒๕๕๑ : นาที ๒๗]

ยากนะ ถ้าสมมุติว่าเด็ก ๒.๔ คิดว่าจะต้องเอ็นทรานซ์ให้ได้ แต่ถ้าเราไม่คิดมาก เราก็เรียนของเราไปเรื่อย ไปถึงวันหนึ่งก็เอ็นทรานซ์ได้ไม่ยาก

การปฏิบัติก็เหมือนกันนะ ถ้าคิดว่าทำอะไรจะข้ามภพข้ามชาติ นี่ยาก แต่ถ้าเจริญสติไปวันต่อวัน ไม่ต้องคิดถึงว่าจะได้อะไร เมื่อใด อยู่กับปัจจุบันไปแล้วไม่ยากหรอก จิตมันพัฒนาเป็นลำดับๆ ไป

๓.๑๓ มีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน

[๒๒ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๔๕]

สังเกตไหมว่า ถ้าเรารู้สึกอยู่กับปัจจุบัน อดีตอนาคตไม่มี เรามีชีวิตอยู่กับปัจจุบันไป การอยู่กับปัจจุบันเนี่ย อยู่อย่างไม่ยึดถืออะไร คือไม่ยึดถือปัจจุบัน อดีตอนาคตมันไม่มี โดยตัวของมันเองอยู่แล้ว แต่ปัจจุบันซึ่งมีอยู่เนี่ย ก็ไม่มีตัวเราในเนี่ยะ

อดีตอนาคตไม่ใช่ของจริง อดีตผ่านไปแล้ว อนาคตยังไม่ถึงชีพใหม่ แล้วปัจจุบันเนี่ย อยู่กับความไม่ยึดถืออะไร เราเห็นว่ามันไม่มีอะไร ดูอย่างนี้ ไม่ใช่ว่ามีเราอยู่หนึ่งขณะ จิตในปัจจุบันเนี่ย ในขณะจิตปัจจุบันเนี่ย มีแต่รูปธรรมและนามธรรมเกิดดับเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย แต่ไม่มีเรา ดูอย่างนั้นะ

๓.๑๔ ใช้ชีวิตปกติภาวนาไปเลย

[๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๙]

งานในโลกนี้ไม่เคยเสร็จหรอก ถ้าคิดรอให้งานเสร็จแล้วจะภาวนา ซาตินี้จะไม่ได้ภาวนา ต้องภาวนาไปเลย ทำงานไปก็ภาวนาไปนี่แหละ ใช้ชีวิตปกตินี้แหละ ภาวนาไปเลย ก็มัมภูฐานที่หลวงพ่อสอนให้คือการดูจิตดูใจนั้น เป็นกัมมัฏฐานที่เหมาะสมกับคนในเมือง คนที่ทำงานที่ต้องคิดมากมาย ทำกัมมัฏฐานอย่างอื่นไม่ได้หรอก

นี่ไม่ใช่หลวงพ่อบอกเองนะ ในคัมภีร์บอกว่า การดูจิตนี้เหมาะกับพวกที่ภูฏิจิต พวกคิดมาก เพราะดูได้เลยนะ ไม่ต้องทำมาก่อน แต่ถ้าดูกาย ต้องทำมาก่อน ครูบาอาจารย์วัดป่าท่านทำมา ทำมาแล้วมาดูกาย ถูกอกก็ธรรมะเลย ถูกกันก็เลยนะ ท่านถึงได้ผล

พวกเรารุ่นหลังๆ นี่นะ ทำกัมมัฏฐานวิธีไหนวิธีนี้ ส่วนมากดูกายนะ รู้ลม รู้ท้อง รู้เท้า รู้มือ รู้กายทั้งกาย แต่ไม่ทำสมถะ ใจจึงไม่ได้มีคุณภาพพอที่จะเจริญปัญญาได้จริงก็ได้แต่ไปพึ่งเขา รู้ลมก็พึ่งลม รู้เท้าก็พึ่งเท้า รู้ท้องก็พึ่งท้อง รู้มือก็พึ่งมือ รู้กายทั้งกายก็พึ่งมันทั้งตัวเลย เลยไม่ได้ผล มรรคผลนิพพานเหมือนกับของอะไรที่ยากเย็นแสนเข็ญ ผิดๆ ผีเน่าๆ เอาไม่ได้ซะที ใต้อย่างมากก็แค่สมถะ

๓.๑๕ ศรัทธาของปุถุชนยังคงคลอนแคลน แต่ศรัทธาของพระอริยเจ้าแน่นแฟ้น

[๓๑ มีนาคม ๒๕๕๐ (๑) : หน้าที่ ๑๑]

สติยังเกิดบ่อยยิ่งดี การที่เรามีสติรู้กายมีสติรู้ใจ มันจะเพิ่มอินทรีย์ตัวอื่นขึ้นมาโดยอัตโนมัติ แล้วเพิ่มได้อย่างสมบูรณ์ด้วย พอเรามีสติรู้กายรู้ใจเองๆ พอสติเกิด เราก็มีความสุข มีสติไปสมาริก็เกิด มีสติไปปัญญาก็เกิด พอสติสมาริปัญญาเกิดเนี่ย เรียกว่าทำความเพียรอยู่ จิตใจได้รับความสุข ได้รับความสงบ ได้รับความรู้ความเข้าใจเป็นระยะๆ ไป ศรัทธาของเราจะยิ่งแน่นแฟ้นขึ้น

ศรัทธาของปุถุชนกลับกลอก อันนี้เป็นธรรมชาติเลย เป็นศรัทธาที่เคลื่อนไหวได้คลอนแคลนได้ แต่พระอริยเจ้าตั้งแต่พระโสดาบันขึ้นไป จะมีศรัทธาแน่นแฟ้นในพระพุทธเจ้าพระธรรมพระสงฆ์ ไม่มีคลอนแคลนอีกต่อไปแล้ว เพราะอะไร เพราะมีปัญญา

มีสติจนมีปัญญาเห็นความจริง เจริญสติ แล้วจิตมีสตินะ มีสมาธิมีปัญญาขึ้นมาเรียกว่า มีวิริยะอยู่ ก็เจริญสติสมาธิปัญญาต่อเนื่องไปเรื่อยๆ จิตใจยิ่งเข้าถึงความสุขความสงบ เข้าถึงความจริงมากขึ้นๆ จะยิ่งศรัทธามากขึ้นเรื่อยๆ

เบื้องต้นก็ยังเป็นศรัทธาที่ไม่แจ่มแจ้ง แต่ถ้าศรัทธาแล้วอย่างพระโสดาบันนี่ ศรัทธาย่อมเป็นยอมตายเลย สละชีวิตถวายให้พระพุทธเจ้าได้ตลอดเวลา รักครูบาอาจารย์ มอบกายถวายชีวิตจริงๆ เลย อย่างสมมุติว่า ครูบาอาจารย์จะเดินขึ้นอย่างนั้นแล้วขึ้นไปไหว สูงไป แก่แล้ว พร้อมจะเอาหัวไปรองให้ท่านเหยียบขึ้นไป นี่คือจิตใจของผู้ปฏิบัติขณะนั้น ส่วนศรัทธาของปุถุชนนะ คลอนแคลน เชื่อไม่ได้หรอก เพราะอะไร เพราะยังไม่เห็นความจริงว่าการปฏิบัติธรรมมันดีวิเศษอย่างไร ที่นี้พระโสดาบันศรัทธาสุดชีวิตจิตใจแล้ว แต่ความรู้ความเข้าใจยังไม่แจ่มแจ้งนะ

ขนาดความรู้ความเข้าใจยังไม่แจ่มแจ้งก็ศรัทธาสุดชีวิตแล้ว ไม่แจ่มแจ้งในอริยสังขันธ์เอง ใจลึกๆ มันจะรู้สึกตลอดเวลาเลยว่ามโหระทึกอย่างไรอย่างที่ยังไม่รู้อยู่อีก มโหระทึกอย่างไรที่ยังต้องแสวงหาอยู่ ก็ต้องตามรู้กายรู้ใจเรื่อยไปนะ จนวันหนึ่งมันแจ่มแจ้งสังขันธ์ขึ้นมาถึงรู้เลย สิ่งที่ไม่รู้ก็คืออริยสังขันธ์นั่นเอง จำไว้นะจำไว้ ซาตินี้บางคนจะได้ใช้ บางคนยังไม่ใช้ก็จำไว้ก่อน แล้วเจริญสติไปนะ ซาติต่อๆ ไปบางที่ภาวนาไปติดขัดถึงจุดนี้อาจจะเห็นหลวงพ่อบอกได้นะ

สิ่งที่ครูบาอาจารย์สอนสะสมกันนานนะ มีพระบางองค์ภาวนาติดขัดนะ ครูบาอาจารย์ที่เคยสอนไว้ตั้งแต่ พ.ศ.๓๐๐ คำสอนนั้นกลับมามีอิกนะ สังสารวัฏมันน่ากลัวตรงที่มันบังคับตัวเองได้ เราลืมทุกสิ่งทุกอย่างนะ แต่ว่าพอเราภาวนาจนจิตของเราเปิดขึ้นมาแล้ว มันไม่มีอะไรปิดบังขัดข้อง จะเห็นความน่ากลัวของสังสารวัฏ อย่าฝอยง อย่าล่าพองนะ พวกเราตกนรกได้นะ ยังตกได้ทุกคนในท้องนี้ที่หลวงพ่อบอกอยู่ ไม่ได้ล่าเอียงนะ ดูจริงๆ ยังพร้อมจะตกนรกเมื่อไหร่ก็ได้เนี่ย อย่าประมาท ธรรมะต้องศึกษา ต้องเรียน ต้องปฏิบัติ คอยรู้ลงมา รู้ในกายรู้ในใจนี้ ซาตินี้ถ้าอินทรีย์แก่กล้าพอแล้วก้าวกระโดดไป ก้าวกระโดดได้มรรคได้ผล ปลอดภัย พระโสดาบันนี่นะ มีอนัตตริยกรรมฝ่ายดี เกิดโศดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล อนัตตริยกรรมฝ่ายดีเนี่ย ส่งผลเมื่อเวลาตายจะไม่ไปทุคติ แต่อกุศลทั้งหลายที่เราทำ แม้แต่เล็กๆ น้อยๆ นะ จะตามไปให้ผลได้

จะนั้นอย่าประมาทนะ ว่าเราทำชั่วไปก่อน เดี่ยววันหนึ่งเราบรรลุมรรคผลนิพพาน แล้วกรรมชั่วตามเราไม่ทัน ไม่ใช่ชนะ เข้าใจผิด กระทั่งพระพุทธเจ้ายังไม่ได้รับยกเว้นเลย ท่านอธิบายหมดเลยว่าเพราะอะไรๆ ที่ท่านต้องเผชิญกับความทุกข์ในชีวิตของท่าน ทำไมไม่ถูกเขาตำ ทำไมท่านต้องไปบำเพ็ญทุกรกิริยาตั้งหกปี ทำไมท่านหิวน้ำแล้วไม่ได้ดื่ม น้ำ ท่านมีเหตุมีผลทั้งหมดเลย

เพราะฉะนั้นกรรมชั่วที่เราทำนะ ถึงจะไม่ส่งผลให้เราไปเกิด เรียกว่ากรรมไม่ได้ให้ผลในปฐุติกาลในขณะที่เกิด กรรมก็จะตามให้ผลในปฐุติกาล ปฐุติกาลคือหลังเกิด เพราะฉะนั้นอย่ามัวใจทำชั่วเต็มที่เลย เดี่ยวเราภาวนาเป็นพระโสดาบันแล้วปลอดภัย เกิดชาติต่อไปนะ ในทางธรรมะก็ยิ่งเจริญไปได้นะ แต่ว่าชีวิตเนี่ย จะแสนสาหัสเลย พวกเราสังเกตไหม ครูบาอาจารย์แต่ละรูปนะ มีสมบัติไม่เหมือนกัน หลวงปู่ดูลย์จนนะ แต่หลวงปู่ดูลย์นี้ ปัญญาไม่มีใครเหมือน หลวงปู่ดูลย์เจริญปัญญาจนเห็นตรงนั้นมาก หลวงปู่เทสก์ใครเคยเห็นท่านจะรู้เลย เครื่องใช้ไม้สอยของท่านะยังกับพระราชอาสน์เลย จานของท่านต้องจานคริสตัล คนมาประคบประหงมท่าน แม้กระทั่งโกฏิโล่ธัญของท่านเป็นโกฏิทองประดับเพชรประดับพลอย ท่านสร้างของท่านมาอย่างนั้น แต่ละองค์ไม่เหมือนกัน อย่างอาจารย์มหาบัวเห็นไหม คนแหวดล้อมมหาศาลเลย ไม่มีครูบาอาจารย์รูปไหนที่คนแหวดล้อมมากเท่าท่าน ท่านก็สร้างของท่านมา ทั้งฝ่ายดีทั้งฝ่ายชั่วนะ

ดังนั้นเราอย่าประมาทการทำชั่วสักเล็กน้อยนะ กรรมดีที่ได้รับทำไว้ มีผลแน่นอน ถ้าเราความจำดีมองย้อนลงไปไว้ได้จะหนาว สังสารวัฏนี้มันน่ากลัวจริงๆ นะ เพราะมันปิดบังตัวเองได้ อย่างว่าแต่สังสารวัฏยาวไกลเลย สมัยก่อนมีนิทานลือกันว่า ผู้หญิงมีสามี ชอบนะ พอตอนออกลูก โวยวายว่าเจ็บ สมัยก่อนไม่มีฝ้อออกนะ บอกว่าเข็ดแล้วไม่มีอีกแล้ว บางทีคำสามีว่ามาทำให้เราเดือดร้อน สมัยก่อนคลอดลำบาก อีกปีหนึ่งคลอดอีกแล้ว ก็ดำประโยคเดิมอีกแล้ว ทำไม่ละ เพราะมันลึ้ม พอความทุกข์ผ่านไป ความเผ็ดร้อนผ่านไป มันก็ลึ้ม นี่เห็นไหมสังสารวัฏ น่ากลัวอย่างนี้ เราพร้อมที่จะทำผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก ก็บอกว่าไม่เอาแล้วๆ เหมือนพวกเข้าคุก เข้าแล้วเข้าอีก ตอนเข้าคุกออกมาบอกว่าจะไม่ทำอีกแล้ว แผล็บเดียวเข้าไปอีกแล้ว สังสารวัฏน่ากลัว มันปิดบังตัวเอง เราลึ้มความทุกข์ ลึ้มความเผ็ดร้อน ลึ้มทุกข์ ลึ้มโทษ นรกนี้ผ่านมาแล้วทุกคนนะ เจริญจนเป็นมาแล้วนะ

มีพระรูปหนึ่ง ชาตินี้ภาวนาไปลึ่วๆ เลย เมื่อสองสามชาติก่อนยังเกิดเป็นวัวเลย พลาดพลั้ง ก่อนที่จะเกิดเป็นวัวท่านเกิดเป็นพระ เกิดเป็นพระในยุคซึ่งมีแต่ประเพณีเหลืออยู่ เนื้อหาแท้ๆ ของธรรมะไม่มี ใช้ชีวิตหมดไปวันๆ หนึ่ง ไม่ได้ทำประโยชน์อะไรเลย ปรีชาดึกก็ไม่มีจะเรียน ปฏิบัติก็ไม่เป็น เล่นอะไรเปลืองๆ เพลินๆ ไปวันๆ หนึ่ง ไม่ได้ทำกรรมชั่วอะไรหรอก แต่ไม่ได้ทำคุณทำประโยชน์ให้สมกับเป็นพระ อยู่กับพระน้องชาย พระน้องชายทำอะไรก็ไม่เป็นเหมือนกัน แต่ชอบแกะสลัก แกะช่อฟ้าใบระกาของเขาไปเรื่อย พี่ชายทำอะไรไม่เป็นนะ ช่วยเขาชะหนองก็ไม่ใช่ช่วยนะ ได้แต่นั่งดู ว่างๆ ก็ไปนั่งริมแม่น้ำ ชมนกชมไม้ชมเรือ ตายไป ไปเกิดเป็นวัว แต่ว่าไม่ได้ทำกรรมชั่วอะไรนะ ชาวบ้านก็เอามาถายวัดเดิม กลับมาอยู่วัดที่บวชแล้วตักน้ำถายวัดนั้น มันน่ากลัวนะ สังสารวัฏ

ครูบาอาจารย์อีกองค์หนึ่งเคยเล่าให้หลวงพ่อฟังว่า ตั้งแต่เด็กๆ นะ ใจท่านไม่ชอบทำบาปทำกรรมอะไร พอท่านบวชแล้ว ท่านภาวนามาช่วงหนึ่งนะ ท่านเกิดกำลังใจหาว่าหาว่าชาตินี้ท่านต้องจบให้ได้ เพราะท่านเกิดจำได้ว่า ชาติก่อนๆ หนานี้ อาจจะไม่ได้ติดกันนี้เลยไปหน่อย ท่านเคยเกิดเป็นวัวเหมือนกัน เห็นไหม พวกที่เวียนบวชขึ้นขอบมาเป็นวัวเป็นควายนะ ถ้าไม่ตกรก คือมาใช้หนี้เขา ของท่านเป็นวัว เจ้าของเขาเลี้ยงไว้อย่างดี ทำไรทำนาไป วันหนึ่งเจ้าของไปธุระ ก็กะว่าจะไปธุระประเดี๋ยวเดียว เอาเหล็กมาตอกไว้กลางท้องกลางแจ้งนั้นแหละ เอาเชือกผูกคอไว้ให้กินหญ้า เสร็จแล้ว เจ้าของมีธุระติดพัน ไม่กลับมาวัวถูกผูกไว้ตั้งแต่เช้ายังไม่ทันจะกินน้ำเลยนะ ก็กะว่าจะไปลิบนาที่อะไรอย่างนี้ แต่เอาเข้าจริงไปทั้งวัน ตากแดดอยู่ทั้งวันเลย ท่านบอกว่าได้รับความทุกข์ทรมานจากการกระหายน้ำอย่างรุนแรง พอเห็นคนมาก็ดีใจนะ ทักหน้าทักหลังจะขอเขากินน้ำ คนก็ตกใจคิดว่าวัวบ้า หนีไปหมดเลย ท่านบอกว่าท่านเห็นภัยของสังสารวัฏ แสนสาหัสเลยนะ ท่านจะไม่เกิดอีกแล้ว ท่านพากเพียรภาวนาของท่านสุดๆ เลย

ท่านเล่าให้หลวงพ่อฟังว่า การภาวนาของท่าน วัดปากบิตติสามไปนั่งสมาธิรวมกัน เข้าใกล้จะได้อรุณทำวัตร ออกไปบิณฑบาต กลับมาฉัน เติมนัจกรมั่งสมาธิไป ตกค่ำทำวัตรเย็นแล้วก็นั่งสมาธิต่อไปถึงสี่ทุ่ม ท่านบอกว่าท่านไปก่อนตีสามทุกวันเลย ท่านรู้สึก ว่าตื่นตีสามประมาทไป ท่านไปก่อนตีสามอีก สี่ทุ่มเพื่อนเลิกหมดแล้วท่านก็ไม่เลิก อยู่ไปถึงห้าทุ่มเที่ยงคืนอะไรแบบนี้ ท่านฝึกฝนตัวเองด้วยวิธีนี้ ท่านบอกว่าท่านไม่ฉลาด ท่านแลกรมด้วยกำลัง สุดฤทธิ์สุดเดช แบบตายเป็นตายเลยนะ ท่านเป็นพระที่ภาวนาตีปฏิบัติปฏิบัติชอบที่สุดรูปหนึ่งเหมือนกัน เป็นรูปที่เคยชี้ให้หลวงพ่อดูมหาสุญญตา ปราโมทย์

เห็นไหม มหาสุญญาตาในลูกกรุงกุฎิทาน มหาสุญญาตาเห็นไหม เห็นมหาสุญญาตาในพื้นที่ใหม่ เห็นมหาสุญญาตาในพื้นที่ใหม่ เห็นมหาสุญญาตาในพื้นที่ใหม่ เห็นมหาสุญญาตาข้างหน้านี้ใหม่ ล้วนแต่ถามแบบประหลาดนะ เราก็ตอบๆ ไป ท่านก็บอกว่าพอแล้ว จบแล้ว หมุดหน้าที่ของท่านแล้ว

ดังนั้นเราอย่าประมาทนะ ชาตินี้เป็นโอกาสที่ดีที่สุดของเราแล้ว บารมีทั้งหลายต้องสร้างทั้งนั้นเลย ไม่ใช่มีแต่ปัญญาบารมีนะ อย่าทำบาป คีลบาปมี ทานบาปมี เนกขัมมบาปมี ทุกอย่าง แล้วเราจะเอามาใช้ครั้งสุดท้าย ตอนทำสงครามแตกหัก ถ้าบารมีของเราไม่เต็ม เราจะถอยเลย จิตดำเนินไปถึงตรงที่จะเข้าสู่สงครามแตกหักครั้งสุดท้ายแล้ว เหมือนเราเข้าสู่สมรภูมิต่างที่ไม่มีทางถอยแล้ว ถ้าเรานั่งอยู่ต่อไปนะ ไม่บ้าก็ตาย จะรู้สึกละอายใจเลย ถ้าเราลุกขึ้นก็จะเอาตัวรอด แล้วจะมีความสุขที่สุดในโลก คนในโลกจะไม่มีความสุขเหมือนเราแล้ว แต่เราจะต้องตกเป็นทาสของมารตลอดไป ต้องอาศัยบารมีสืบอย่างที่เรารสร้างมานั่นเอง มาสู้กับมารห้าอย่าง มารมีห้าตัวนะ บารมีมีสิบตัว ในตำราเราชอบพูดว่าเหลือพระพุทธเจ้า อยู่องค์เดียวใช้ไหมแล้วมารมาเป็นกองทัพเลย มารมาเป็นกองทัพก็จริงนะ แต่กองทัพมาร อยู่ในห้าตัวนี้แหละ มีมารทั้งห้าตัว พระพุทธเจ้าบอกว่าอยู่ลำพังแล้ว เหวดพาหนีไปหมด คือจิตที่แสวงหาความเป็นพุทธะหรือโพธิจิตนี้ ในขณะที่ผจญกับมารครั้งสุดท้ายจะโดดเดี่ยว เดี่ยวตายสุดๆ เลย เหมือนว่ามีที่พึ่งที่อาศัยใดๆ อีก พระพุทธเจ้าท่านก็นึกถึงโพธิปักขิยธรรม คือธรรมฝ่ายดีที่ท่านสร้างมา ๓๗ ประการ ย่อลงมาก็คือบารมีสิบนั้นแหละ ท่านได้สิ่งเหล่านี้เป็นกำลังสู้กับมาร มารมาไล่ให้ลุกจากอาสนะ ให้ลุกไป ถ้าลุกไปจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ มีความสุขที่สุดเลยนะ ถ้านั่งต่อไปตายแน่ๆ ตายก็ตาย ท่านไม่ลูกนะ อาศัยบารมีทั้งหมดมาช่วยในนาทีสุดท้าย อย่างทานบารมี เราฝึกให้ทานเนี่ย ขึ้นสุดท้ายคือการสละชีวิตใช้ไหม

ตอนท่านเป็นพระเวสสันดร ท่านตั้งใจเลยว่าใครทำอะไรท่านจะให้หมดเลยแม้กระทั่งชีวิต ในนาทีสุดท้ายที่สู้กับมาร ความตายรออยู่ข้างหน้าแล้ว ถ้าสละชีวิตที่จะไม่ถอยนะ ไม่ถอนจิตออกจากการปฏิบัติที่กำลังทะลุบอบนอบอยู่ เนกขัมมบารมีก็มาช่วยนะ มารบอกว่า ถ้าถอยไปจะให้ครองสมบัติอันยิ่งใหญ่ของโลก จะมีความสุขที่สุดในโลกเลย ท่านสละแล้วความสุขอย่างนี้ไม่เอาแล้ว ตายก็ตายนะ จะเอาธรรม ต้องมีศีลพร้อม มีปัญญาเข้าใจความจริงของกายของใจ มารย้ายได้แต่ชั้นนะ มารย้ายเข้ามาไม่ถึงธรรมชาตวิรูที่บริสุทธิ์นี้เอง ฟังๆ วัณนะ ชาตินี้อาจจะได้อะไร หรือไม่ก็ชาติต่อไปนะ ไม่มีใครเขาสอนกันหรอกนะ

๓.๑๖ ข้างปิ่นหม้อ

[๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ : นาที ๒๕]

หลวงพ่อนะ ถ้าลูกศิษย์เรียนเก่าๆ หลวงพ่อจะโหดร้ายนะ ใครใส่หน้ากากมาจะฉีกมัน ฉีก ถ้าลูกศิษย์ใหม่ๆ ก็โอ้ๆ ไปก่อนนะ คนเก่าๆ ก็หนักหน่อย พระพุทธเจ้าบอกว่าเราจะปฏิบัติต่อพวกเขาเหมือนข้างปิ่นหม้อที่นัดดิน ทุบแล้วทุบอีก ทุบแล้วทุบอีก ทุบด้วยมือ เหยียบด้วยเท้า ใครทนได้ก็ได้อะไร คนใหม่ๆ หลวงพ่อก็โอ้ โอ้ไปก่อนนะ เดี่ยวตกกรกไม่ใช่อะไร เดี่ยวโมโหโหโโส

๓.๑๗ การลงทูลให้กับชีวิต

[๗ มกราคม ๒๕๕๐ (๒) : นาที ๓๔]

คนเราแต่ละคนนะ เราเรียนรู้สิ่งอื่นๆ อยู่ตลอดเวลา แต่เราเลยที่จะเรียนรู้ตัวเอง คนทั้งหลายวิ่งหาความสุขอยู่ตลอดเวลาเลย แต่หาไม่เจอ ความสุขเหมือนภาพลวงตานะ เหมือนเงา วิ่งไล่จับไม่ได้สักที ตั้งแต่เด็กเราก็หาความสุขมาเรื่อยๆ จนแก่จนจะตายก็หาไม่เจอหรือหา เหมือนๆ จะได้ แล้วก็หลุดมือไปตลอดเวลาเลย

ฉะนั้นคนในโลกต้องการความสุข แต่คนในโลกที่แสวงหาความสุขจากภายนอก ไม่สามารถเข้ามาค้นพบความสุขภายในตัวเองได้ ความสุขที่ไม่ได้อิงอาศัยคนอื่นนะ

ความสุขที่เรารู้จักเป็นความสุขที่อาศัยคนอื่น อาศัยสิ่งอื่น ถ้าเราอยู่กับคนนี่ถึงจะสุข ถ้ามีคนนี่ถึงจะสุขนะ ถ้าไม่เจอคนนี่ถึงจะสุข ถ้าได้ทรัพย์สินอย่างนี้ถึงจะดีมีความสุข ความสุขเราจะอิงข้างนอก หรืออิงชื่อเสียงเกียรติยศที่เป็นของข้างนอก

พระพุทธเจ้าสอนว่า วิธีหาความสุขอย่างนั้น เราจะไม่เจอความสุขที่ถาวรหรือความสุขจริงๆ เนี่ย ให้เราเรียนรู้เข้ามาในภายในใจตัวเองนะ เพราะความทุกข์มันอยู่ที่กาย ความทุกข์มันอยู่ที่ใจ ถ้าเรียนรู้อย่างถ่องแท้ในภายในใจตัวเอง ถึงวันหนึ่งความทุกข์จะไม่เข้ามาสู่ใจเรา เราจะสามารถมีความสุขอยู่ในทุกๆ สถานการณ์เลย

แต่ที่ว่าทำอะไรได้ เหนื่อยนะ มันเป็นการลงทุนให้กับชีวิตของเราเอง พวกเราแต่ละคน เราลงทุนให้กับชีวิตของเราตลอดเวลา อย่างเราต้องไปเรียนหนังสือตั้งสิบปี ยี่สิบปี นี่ก็คือการลงทุนให้กับชีวิต

เราต้องไปทำมาหากินเหนื่อยแทบตายเลยนะ หวังว่าวันหนึ่งได้เงินทองมาแล้วจะมีความสุข อะไรเนี่ย ก็เป็นการลงทุนให้ชีวิตเรา

อุตสาหกรรมก็เป็นการลงทุน หวังว่าวันหนึ่งจะได้ว่างๆ แล้วสบาย แต่มันไม่ได้สักที ถ้าเรามาลงมือปฏิบัติ เรามาคอยรู้กายคอยรู้ใจเนี่ย เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดเลย วันหนึ่งเราจะมีความสุข คนทั้งหลายลืมหายลืมหายใจของตัวเองตลอดเวลา

รู้สึกไหม เวลาที่เรานึกถึงตัวเองน้อยกว่าเวลาที่เรานึกถึงคนอื่น ใจเราจะหนีไปหาคนอื่นทั้งวัน เราลืมหายใจ เราไม่ได้สนใจ เราชักตัวเองนะ แต่เราละเลยตัวเอง เหมือนอย่างเรารักคนในบ้านเรา คนไหนแต่งงานแล้ว เราก็รักแฟนเราเนาะ รักคู่เรา แต่เรามักจะละเลยไปสนใจที่อื่นก่อน คนในบ้านเอาไว้ที่หลังสุด

สิ่งที่เรารักที่สุดคือตัวเอง เราก็ละเลยมากที่สุดเลย เป็นสิ่งที่สุดท้ายที่จะนึกถึงนะ นึกถึงตอนใกล้จะตายแล้ว ไอ้ จะตายแล้ว เสียตายจั่งเลย

ฉะนั้นหัดรู้ วิธีหัดรู้ก็คืออย่าใจลอย เวลาที่ใจลอย ใจจะหลงไปคิด มันไปรู้เรื่อง ที่คิด แต่มันจะลืมหายลืมหายใจ อันที่สองการเพ่ง เพ่งกายเพ่งใจ ใจก็จะนิ่งๆ ที่อูๆ ก็ไม่ใช่การรู้กายรู้ใจ

ศัตรูมีสองอัน เผลอไปคิดนึกปรุงแต่งเรื่องโน้นเรื่องนี่ไป ลืมหายลืมหายใจ อันที่สองเพ่งกายเพ่งใจเอาไว้ เวลาเผลอไปที่อื่น ลืมหายลืมหายใจ ทำวิปัสสนาไม่ได้หรือ วิปัสสนาต้องรู้กายรู้ใจ เวลาที่เราเผลอเพ่งนะ ไม่ลืมหายลืมหายใจ แต่เราเพ่งเอาไว้นิ่งๆ กายก็นิ่ง ใจก็นิ่ง มันนิ่งผิดความจริง เราไม่สามารถรู้กายรู้ใจตามความเป็นจริงได้

ฉะนั้นวิปัสสนาเนี่ยต้องรู้กายรู้ใจตามความเป็นจริง

๓.๑๘ ธรรมะพยายามแสดงตัวให้เรารู้ แต่เราปฏิเสธธรรมะ

[๒๘ มีนาคม ๒๕๕๑ : นาที ๕]

ต้องผ่อนคลายด้วย และยอมรับความจริงด้วย ถ้าดูแล้วเครียด ทำผิดนะ ถ้าดูแล้วไม่ยอมรับความจริงนะ ผิด ธรรมะคือความจริง ธรรมะได้พยายามอย่างยิ่งที่จะแสดงตัวให้เรารู้ แต่เราต่างหากที่ปฏิเสธธรรมะ

ธรรมะแสดงให้เห็นว่าตัวเราไม่มี เรายังชอบว่าตัวเรามี ธรรมะสอนเราว่ามีแต่รูปธรรมนามธรรมนะ เราก็จะมีเรา รูปธรรมนามธรรมก็แสดงไตรลักษณ์ เราอยากให้เห็น อยากบังคับให้ได้ อยากให้เป็นตัวเรา อยากให้มีแต่ความสุข ใจเราต่างหากที่ปฏิเสธธรรมะ ทั้งๆ ที่ธรรมะแสดงตัวอยู่ตลอดเวลา

พวกมหายาน เขาชอบสอนว่าพระพุทธเจ้าแสดงธรรมทั้งวันทั้งคืนเลย เขาสอนจริงนะ ที่นี้เราไม่มีจิตใจที่น้อมเข้าไปฟังธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงเอง ท่านแสดงธรรมอยู่ที่ไหน ท่านแสดงธรรมอยู่ที่กายที่ใจนี้ ท่านแสดงรูปธรรมนามธรรมให้ดูทั้งวัน ท่านแสดงไตรลักษณ์ให้ดูทั้งวัน เราไม่ยอมดู เราเถียงฉลาดๆ เลยนะ อยากให้มันเป็นเรา

๓.๑๙ การสำรวจ

[๖ ตุลาคม ๒๕๕๐ (๑) : นาที ๒๘]

สำรวจหมายถึงมีสติ เมื่อตาหูจมูกลิ้นกายใจกระทบอารมณ์แล้วเกิดปฏิริยา ยินดี ยินร้ายขึ้นที่จิต มีสติรู้ทัน นี่เรียกว่าสำรวจ สำรวจไม่ใช่แก่งล้างขมิ้น การแก่งล้างขมิ้นทำไปด้วยทิฎฐิ มีความเห็นว่าต้องอย่างนี้ๆ

ครูบาอาจารย์ที่ท่านหัวเราะนะ หัวเราะหลอกเรานะ หลวงพ่อเคยเจอทีหนึ่ง เจอท่านอาจารย์บุญจันทร์ (วัดถ้ำผาผึ้ง) ท่านอาจารย์บุญจันทร์ ท่านจิตเปรี้ยวสุดๆ องค์หนึ่งเลย ไม่รู้จักท่านหรอก จะไปหาท่านอาจารย์ทองอินทร์ ที่วัดสันติธรรม พอไปถึงค่าแล้ว สองทุ่มแล้ว มีพระดักอยู่หน้าวัด พระหนุ่มๆ บอกว่า วันนี้ท่านอาจารย์บุญจันทร์มาให้ไปหาท่านหน่อย หลวงพ่อบอกว่าไม่ไป ไม่รู้จัก เกรงจะรบกวนท่านเพราะค่ามากแล้ว จากนั้นก็ไปคุยกับท่านอาจารย์ทองอินทร์จนดึก ออกมาหนาวจัด พระยังเฝ้าอยู่อีก บอกไปหน่อย อ้อนวอนเสียอ้อนวอนไม่ได้ก็ไปกับท่าน ขึ้นไปที่โหนดท่านอาจารย์บุญจันทร์ตะคอกเอา ภาวนาอย่างไร แก้กัมมัฏฐานให้ เราไม่รู้จักท่านเลยนะ เรียกตัวไปเสร็จแล้ว พอเราเข้าใจ จิตวางหลุดออกมา ท่านหัวเราะนะ พอท่านหัวเราะ เราก็หัวเราะบ้าง พอท่านไม่หัวเราะ ท่านสำรวม เราก็ทำสำรวมบ้าง พอท่านหัวเราะเราก็ฮ้าฮ้าตามท่านไปเลยนะ ท่านหัวเราะดังเลยนะ ฮ้าฮ้าฮ้า พอเราหัวเราะบ๊ีบ หันมามองหน้าเลย เราก็หยุดบ๊ีบ ใจเราก็เรียบ ไม่มีอะไร ไม่ได้กระเพื่อมเลย ท่านบอกอย่างนี้ใช้ได้ ไปได้แล้ว แก่แล้วหัวเราะนะ หัวเราะเพื่ออนุเคราะห์

การสำรวมอินทรีย์จำเป็นมากต่อการบรรลุมรรคผล สำรวมอินทรีย์ไม่ใช่การแก่สังขาร ไม่ใช่ไม่มอง ไม่ฟัง ไม่ใช่ไม่ดมกลิ่น ไม่ใช่ไม่รู้รส สำรวมอินทรีย์คือเมื่อกระทบทางตาหูจมูกลิ้นกายใจแล้วนั้น ยินดียินร้ายขึ้นมาให้รู้ทัน ไม่ใช่แก่สังขารกระทบ สำรวมแล้ว ไม่ใช่ไม่รู้รส ไม่รู้สัมผัสทางกาย สำรวมหรือไม่สำรวมอยู่ที่มีสติรู้ทันจิตของตนเองไหมเมื่อมีการกระทบอารมณ์

ฉะนั้นไม่แก่สังขาร ปล่อยตัวเองออกมา ปลดปล่อยตัวเองที่แท้จริงออกมา แต่มีศีลทำเพราะว่าตัวตนที่แท้จริงของแต่ละคนน่าเกลียดสุดๆ เลย ต้องมีศีลทำ ถ้าไม่มีศีลทำนะ มันจะอุปาทวี มันจะไปรังแกคนอื่น แต่ละคนนะ ร้ายจริงๆ ไม่ได้แก่สังขาร ถ้าเราออกแรงกดสักนิดหนึ่ง พอตาหูจมูกลิ้นกายใจกระทบอารมณ์ ตัวจริงมันจะไม่โผล่ ก็เลสจะไม่แสดงขึ้นมาให้ดู

เพราะฉะนั้น พอตาหูจมูกลิ้นกายใจมันกระทบอารมณ์ ตัวจริงมันแสดงขึ้นมา เราจะได้รู้ทัน นี่เราจะเกิดขึ้น นี่โทษะเกิดขึ้น ทันทีที่อนุสัยทำงานขึ้นมา ถ้าเห็นทันก็เลสจะขาด

๓.๒๐ ต้องซ่อมเอาไว้ก่อนที่จะเผชิญปัญหา

[๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ : นาที ๕๑]

เราต้องซ่อมเอาไว้ก่อนที่จะป่วย ถ้าป่วยแล้วจะมาแยกกายแยกจิตไม่ได้หรอก ต้องแยกจิตออกจากกาย เอากายไปเผาไหม้ มันเหมือนคนตกน้ำ พอหล่นน้ำตุมไป แทนที่เพื่อนจะช่วย เพื่อนกลับบอกว่า ทำไมแกไม่ว่ายน้ำวะ ก็มันว่ายน้ำเป็นนะ

ฉะนั้นก่อนจะตกน้ำก็ต้องหัดว่ายน้ำให้เป็นเสียก่อน ก่อนจะป่วยหนัก ก่อนจะเผชิญปัญหาชีวิตที่รุนแรง เช่น พลัดพรากจากสิ่งที่รักอย่างรุนแรง อะไรอย่างนั้นนะ ต้องฝึกจิตของเราเอาไว้ก่อน จนจิตเราภาวนาเป็น เข้มแข็งแล้ว เวลาเจอปัญหาใดๆ ขึ้นมา มันถึงจะสู้ไหว แล้วคนที่ป่วยหนักสู้ไม่ไหวจริงๆ ถ้าจะตายจริงๆ ทำอะไรไม่ไหวแล้วจริงๆ นะ พุทฺโธ ไปเรื่อย คิดถึงพระพุทธเจ้า คิดเลยว่าเราขอเอาร่างกายนี้เป็นดอกไม้บูชาพระพุทธเจ้าเลย ขอสงเคราะห์ร่างกายนี้แล้ว จะอยู่หรือจะตายก็แล้วแต่ ขอถวายเป็นพุทธบูชา ใจของเราจะอยู่กับพุทฺโธอย่างเดียวเลย

เคยมีผู้หญิงคนหนึ่ง เป็นมะเร็งขั้นสุดท้าย ไปที่ศรีราชา ที่วัดหลวงพ่อ หลวงพ่อจำหน้าไม่ได้แล้ว เขาไปวันเสาร์ หลวงพ่อก็สอนเขาอย่างโน้นอย่างนี้ก็ไม่ไหวแล้ว ก็บอกให้ว่าถ้าวางกายนี้ขอถวายพระพุทธเจ้าไป จิตใจเราจะคิดถึงพระพุทธเจ้าเรื่อยๆ ไป พอถึงวันจันทร์มาใหม่ หน้าตาเปลี่ยนไปเลย สดชื่นแจ่มใสมานะ มะเร็งก็ยังเป็นเหมือนเดิมนั้นแหละ แต่จิตใจนี้ สดชื่นมา เออ พอจิตใจมันไม่กังวลถึงร่างกาย ร่างกายก็ดูแข็งแรงขึ้น จิตใจก็สดชื่นขึ้น

เพราะฉะนั้นรักษาจิตเอาไว้ ร่างกายเป็นหน้าที่ของหมอที่จะต้องรักษา ไม่ใช่หน้าที่เราแล้ว หน้าที่ของเราต้องรักษาจิตของเราเอง เพราะหมอรักษาให้เราไม่ได้ หมอยังรักษาจิตหมอไม่ค่อยไหวเลยนะ

๓.๒๑ ชีวิตเป็นของไม่แน่นอน ต้องฝึกตัวเองเอาไว้ให้พร้อม

[๓๐ มีนาคม ๒๕๕๑ (๑) : นาที ๑]

ไปเจอพระองค์หนึ่งที่แถวเพชรบูรณ์ องค์นี้ท่านเป็นพระแบบรักษาโรคได้ ท่านก็บ่นว่า หลังๆ คนเป็นมะเร็งเต็มไปหมดเลย ทุกอย่างมันเป็นพิษหมด อากาศก็เป็นพิษ

สันโดษไม่ได้แปลว่าขี้เกียจ สันโดษนี้ขยันนะ ทำเต็มที่เลย สุดฝีมือไม่ลืมนิ้ว ทำให้เต็มที่ลงไป แต่ว่าทำไปเต็มที่แล้วนะ ได้ผลอย่างไรก็ยอมรับผลอันนั้น สมมุติว่าเราทำบริษัทค้าขาย ตั้งเป้าเอาไว้ว่าต้องได้พันล้าน ปรากฏว่ามันได้แค่สิบล้าน สุดฝีมือแล้ว มันได้แค่นี้ก็พอใจแล้ว ภูมิใจว่าสิบล้านนี้แลกมาด้วยน้ำพักน้ำแรง นี้ภูมิใจนะ ไม่ใช่ถูกเหยียดหยามในผลงาน

ดังนั้นสันโดษในผลนะ ไม่ใช่สันโดษในเหตุ เหตุต้องขยัน ขี้เกียจเป็นกิเลส เห็นไหม กิเลสหน้าตามันสวยงาม

๓.๒๓ อาศรมสี่

[๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐ (๒) : หน้าที่ ๑๕]

คนอินเดียสมัยโบราณเขามีธรรมเนียมเลยว่า ถ้าผมเริ่มหองอกจะเป็นเวลาที่ต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตัวเองแล้ว จะต้องออกจากกาม ออกจากโลก แล้วไปศึกษาตัวเอง เขาเข้มงวดอย่างนั้นนะ แต่ว่าถ้าใครห้วงหอกเร็ว ห้วงหอกตั้งแต่เด็กก็ยกเว้น อันนี้คงเป็นเกณฑ์เฉลี่ยคนทั่วไป

แล้วพอมีลูกมีเต้าขึ้นมา จนหัวเริ่มหองอก เริ่มสำรวจ เริ่มระวัง ถือว่าความตายมาเตือนแล้ว เทวทูตมาเตือน ความแก่มาเตือน พอมาเตือนแล้วก็สำรวจตัวเอง สมควรแก่การที่จะศึกษาตัวเอง เขาไม่ประมาท พอศึกษาตัวเองจนเข้าใจแล้วก็ช่วยเหลือผู้อื่น เห็นไหม ไม่ใช่เอาตัวรอดนะ สุดท้ายแล้วก็ช่วยเหลือคนอื่น นี่เขาเรียกอาศรม

อาศรมสี่อัน ตอนเป็นเด็กเขาเรียกพรหมจรรย์ พรหมจรรย์ก็คือศึกษาเรียนรู้วิชาการที่จะอยู่กับโลก ช่วงที่สองเป็นคฤหัสถ์ผู้ครองเรือน เอาวิชาความรู้ที่ศึกษามาแล้ว มาทำมาหากินหาเลี้ยงครอบครัว ต่อมาพอเริ่มแก่แล้ว ไม่ใช่แก่หงาย นะ ก็ศึกษาตัวเอง จนเข้าใจแจ่มแจ้ง แล้วก็มาช่วยเหลือคนอื่น มาชี้ทางสว่างให้คนอื่น ทางอินเดียเขาถือว่าถ้าใครประพฤติปฏิบัติได้ออย่างนั้นะ ชีวิตสมบูรณ์แบบ

นี่คือหน้าที่ของคน มีสี่หน้าที่นะ ไม่ใช่สี่หินนะ เราไปติดแบบฝรั่งเราเรียกร้องแต่สิทธิ เราลืมหน้าที่ ชาวตะวันออกเราเน้นหน้าที่นะ เน้นการทำหน้าที่ สิทธิหรืออะไรต่างๆ มันจะตามมาเอง อย่างเราอยากให้คนนับถือใช้ใหม่ ทำคุณงามความดีแล้วเขานับถือ มีหน้าที่

พัฒนาตัวเองแล้วเขานับถือเอง ไม่ต้องโฆษณาชวนเชื่อ ฝรั่งมันจะเอาสิทธิ ต่อสู้ฟ้องร้องกันเก่ง เดียวนี้เราก็ไปเอาอย่างฝรั่ง ชักฟ้องกันเก่ง อย่างเมื่อก่อนหมอรักษาโรคคนตายนะ คนบอกเป็นเวรเป็นกรรม อย่างนี้ก็โง่ไปหน่อย เดียวนี้ก็ถือว่าต้องฟ้อง สังคมนี้เครียดขึ้นทุกวันนะ เครียด ทำมาหากินอะไรยุ่งยากทุกวัน ต้องศึกษาธรรมะ

เราไม่ต้องเอาอย่างเขานะ รอกแก่แล้วศึกษา เราไม่ใช่เขาก เราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธเนี่ย เรามีหน้าที่ศึกษาธรรมะตั้งแต่แรกเลย เท่าที่อายุน้อยที่สุดเท่าที่ทำได้ก็ต้องศึกษาธรรมะแล้ว เด็กก็ศึกษาธรรมะของเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้ครองเรือนก็ศึกษาธรรมะของผู้ครองเรือน คนไหนอยากพัฒนาตัวเองไปอย่างรวดเร็ว ครองเรือนอยู่ด้วยนี่แหละ ศึกษาธรรมะที่จะพ้นโลกไปด้วย ไม่ได้ฝืนกัน ไม่ได้ขัดกัน

๓.๒๔ เรายืมร่างกายมาจากโลก ต้องดูแลรักษาของที่ยืมมาให้ดี

[๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ (๒)]

ถ้าเราไม่ยึดถือกาย ไม่ยึดถือใจ ใจก็จะไม่ปรุงแต่ง ถ้ายังยึดกายยึดใจอยู่ ก็ยังปรุงแต่ง อย่างเราคิดว่าร่างกายนี้เป็นของเรานะ เราต้องคอยปรุงแต่ง ถ้าเราคิดว่าจิตใจเป็นของเรา เราก็ต้องปรุงแต่ง ต้องคอยหาความสุขมาประเคนให้มันเรื่อยๆ

ทุกวันนี้แต่ละคนทำอะไรอยู่ นึกออกไหม ทุกวันนี้วิ่งหาความสุขมาให้กายมาให้ใจนะ ไม่ได้ทำอย่างอื่นหรอก ตลอดชีวิตเลยที่ทำทุกสิ่งทุกอย่างก็เพื่อให้กายให้ใจมีความสุข ถ้าเมื่อใดเราบปล่อยวางกายวางใจได้นะ เราจะไม่มีภาระ อย่างกินข้าว อาบน้ำ ขับถ่าย เราจะไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นภาระของเรา เราเห็นว่าร่างกายไปกินข้าวเอง ร่างกายมันไปอาบน้ำของมันเอง ร่างกายมันไปขับถ่าย ร่างกายมันเจ็บป่วยของมันเอง ไม่ใช่เรา ไม่มีภาระทางใจเกิดขึ้นเลย ร่างกายมันทำของมันเอง ไม่ใช่เราทำ

เมื่อก่อนหลวงพ่อรู้สึกว่าร่างกายนี้หน้าเมื่อที่สุดเลย เรากวานาแล้วได้เห็นกายนี้มันมีแต่ทุกข์ มีแต่ภาระ เดี่ยวทิว เดี่ยวหนาว เดี่ยวร้อน เดี่ยวต้องขับถ่าย เดี่ยวอย่างโน้น เดี่ยวอย่างนี้ มีภาระที่ต้องดูแลรักษามากมาย กลุ้มใจนะ ไม่ชอบเลย วันหนึ่งพอปัญญา มันตามทัน เราก็เห็นร่างกายมันไปทำมาหากิน มันก็ไปทำของมันเอง เราไปเดือดร้อนอะไรกับมันด้วย ร่างกายมันไปซื้อข้าวมากินใช้ใหม่ มันก็เคี้ยวของมันเอง มันก็กลืนของมันเอง ไปหาเงินมาเอง ร่างกายมันทำของมันเอง แล้วเราไปยุ่งอะไรกับมันด้วย ทำไม่ต้องไปขี้เกียจ

แทนมัน เมื่อแทนมันด้วย ค่อยๆ ภาวนานะ ความรู้ความเข้าใจจะค่อยๆ พลิกๆ วน เห็นเลย ทั้งกายทั้งใจเขาทำงานของเขาเอง ไม่ใช่ตัวเราหรอก พอเขาไม่ใช่เรา เราก็ไม่มีภาระ ไม่มีภาระไม่ใช่ว่าไม่ดูแล ความรู้สึกของผู้ภาวนาก็คือ เรายืมร่างกายนี้มาจากโลก ร่างกายนี้เป็นสมบัติของโลก ยืมเขามาใช้เพื่อสร้างคุณงามความดี พัฒนาตนเอง เมื่อเรายืมเขามาใช้ ก็มีหน้าที่ดูแลรักษาของที่ยืมให้ดีๆ ไม่ใช่ยืมเขามาใช้แล้วก็ทำบุญบู้ยาให้พังๆ ไป

ฉะนั้นเราก็มีหน้าที่ดูแลรักษาร่างกาย เจ็บป่วยก็ไปหาหมอ มันปวด มันเมื่อย ก็เปลี่ยนอิริยาบถ เวลามันหิวก็ไปกินข้าว มันร้อนก็อาบน้ำ มีหน้าที่ดูแลไป ดูแลเพื่อเอาเขาไว้ทำงาน ไม่ใช่เราพอมันยึดเป็นของเราแล้วจะไปโทษร้ายทรนกับมัน ยืมของเขามาแล้วไม่รักษา ก็ใช้ไม่ได้ ฉะนั้นเราก็ดูแลรักษาร่างกาย

ส่วนจิตใจเกิดดับเกิดดับอยู่ตลอดเวลา เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ให้อคอยรู้เอาไว้เห็นเลย คิดดีเขาก็คิดเอง คิดร้ายเขาก็คิดเอง สุขเขาก็สุขเอง ทุกข์เขาก็ทุกข์เอง กุศลอกุศลก็เกิดขึ้นได้เอง

คอยรู้คอยดูนะ สิ่งที่หลวงพ่อดูเหมือนยาก มันยากสำหรับการฟังเบื้องต้นเท่านั้นแหละ แต่ว่าพอพวกเราอดทนฟังไปเรื่อยๆ จนสติตัวจริงเกิดแล้วจะไม่ยากอีกต่อไป เราไม่ต้องทำอะไร ร่างกายเคลื่อนไหวเรารู้สึก จิตเคลื่อนไหวเรารู้สึก มันรู้สึกเอง รวมความแล้ว ไม่ต้องทำอะไรเลย ร่างกายเคลื่อนไหวก็รู้สึก จิตเคลื่อนไหวก็รู้สึก รู้สึกได้เอง พอรู้สึกมากๆ ต่อไปปัญญาก็เกิด เห็นว่าตัวที่เคลื่อนไหวไม่ใช่เราหรอก ต่อไปก็ดูไปอีกเห็นอีก ทั้งกายทั้งใจเป็นทุกข์ล้วนๆ

๓.๒๔ ดูจิตตอนตาย

[๒๐ กันยายน ๒๕๕๐ (๒) : นาที ๕๕]

ความฝันคือความคิดนั่นเอง ความคิดตอนหลับเรียกว่าฝัน ส่วนความคิดของเรา นี่ก็คือความฝันตอนตื่น จิตเดินทางอย่างเดียวกันนั้นแหละ ขึ้นวิถีย่างเดียวกันนั้นแหละ แล้วก็พอเราฝึกสติไว้ชานี้ชานาย พอเราฝันไม่ดี เกิดนิมิตไม่ดี สติทำงานเลย เพราะฉะนั้น พอเราตายจริงๆ จะไม่ไปอบาย เช่นพอนิมิตไม่ดีเกิดแล้วเรากลัว สติระลึกถึงความกลัวบับขาดเลย เราจะไม่ไปอบาย สติมันทำงานเอง

๕

อานิสงส์ของการภาวนา

๔.๑ การปฏิบัติธรรมเป็นอริยทรัพย์ที่ติดตัวข้ามภพข้ามชาติ

[๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ (๑) : นาที ๓๒]

การปฏิบัติธรรมเป็นของที่จะติดตัวเราไป จะติดตัวข้ามภพข้ามชาตินะ ส่วนทรัพย์สมบัติทั้งหลายจะทิ้งเอาไว้ในโลก

มีคนหนึ่งตอนเด็กๆ สักสิบขวบได้ เล่นลูกหินอยู่หน้าบ้าน บ้านเป็นตึกแถวนะ เล่นอยู่ที่ถนน เห็นไฟไหม้ตึกแถวใกล้ๆ บ้าน ทางไปสี่ห้าห้อง ไฟพุ่งออกมา ตกใจ พอตกใจนะ คำว่าลูกหิน ต้องเก็บลูกหินเอาไว้ก่อนเพราะงก ไม่ทิ้งนะ คำว่าลูกหินได้วิ่งเลย จะไปบอกพ่อวิ่งไปเลย หนึ่ง สอง สาม ก้าวที่สามนะ สติเกิดพริบเลย เห็นจิตที่ตกใจ จิตตื่นขึ้นมาในขณะนั้นเลย โดยที่ยังไม่ได้ฝึกเลยนะ หลวงพ่อพูดท่านบอกว่า มันขึ้นมาได้เพราะของเก่า เพราะมีของเดิมเคยทำมาแล้ว

มีพระอีกองค์หนึ่งมาเล่า ตอนที่ท่านเป็นวัยรุ่นยังไม่ได้บวช งานลอยกระทง เขาจุดพลุระเบิด ท่านตกใจ ท่านเห็นจิตที่ไหวขึ้นมา ดูจิตขึ้นมาได้เนี่ย เป็นของเก่าที่ข้ามภพข้ามชาติมา

เพราะฉะนั้นที่เราฝึกทุกวันนั้นะ ถ้าชาตินี้เราไม่จบ มันจะข้ามไปอีก ตามไปอีกได้นะ ติดตัวไป เรียกว่าเป็นอริยทรัพย์ เป็นทรัพย์ที่ติดตัวเราไปได้

๔.๒ โลกนี้เต็มไปด้วยความทุกข์ แต่ถ้าเจริญสติจะมีภูมิต้านทานความทุกข์

พวกเราแต่ละคนอยู่กับโลก โลกนี้เต็มไปด้วยความทุกข์ สังเกตดูโลกมันไม่เคยหยุดนิ่ง โลกไม่เคยมีความสุขที่แท้จริงเลย ถ้าเราใช้ชีวิตของเราดูนะ ชีวิตของเราที่ผ่านมาเนี่ย สิ่งใดที่เราเรียกว่าความสุขมากที่สุด ลองทบทวนดู สิ่งที่เราเรียกว่าความสุขมากที่สุด ก็ล้วนแต่ผ่านไปแล้วทั้งนั้น มีขึ้นมาแล้วก็หายไป มีขึ้นมาแล้วก็หายไป เราก็ดี้นรนค้นคว้ามา ได้ความสุขมาอีกหน่อยหนึ่ง แล้วก็หายไปอีกแล้ว

เนี่ยทั้งโลกเป็นอย่างนั้นะ ปัญหาวิ่งเข้ามากระทบตัวเราเหมือนคลื่นในทะเลวิ่งกระทบเรืออยู่ตลอดเวลา ไม่เคยหยุดนิ่งเลย หมุดปัญหานี้ก็มีปัญหาโน้นรออยู่ บางทีมาหลายๆ ปัญหาพร้อมกันนะ หนไม่ได้ เป็นบ้าไป หนไม่ได้ ฆ่าตัวตายไป เนี่ยเพราะว่าจิตใจไม่มีธรรมะเป็นที่พึ่งที่อาศัย

หุ่นจะตกไข่ใหม่ น้ำมันจะขึ้น อะโรยอย่างนี้ ข้าวจะแพง เรื่องเครียดๆ ทั้งนั้นเลย รอดติดเนี่ย แค่ม่าฟังธรรมก็ต้องแย่งกันแทบตาย เครียดนะ จะได้ที่จอดรถหรือเปล่าก็ไม่รู้ จะเอารถไปจอดที่ไหนก็ไม่รู้ เนี่ย เรื่องเครียดทั้งนั้นเลยนะ ชีวิตเต็มไปด้วยความเครียด ชีวิตเต็มไปด้วยความทุกข์ เราอยู่บ้านดีๆ บางทีก็ถูกเวนคืน เตียวก็โดนเรื่องโน้น เตียวก็โดนเรื่องนี้ เตียวก็ถูกติดยา อะโรยอย่างนี้ เตียวแฟนมีกิ๊ก ดูลี ชีวิตเต็มไปด้วยปัญหา เงินเดือนเยอะไป เขาก็ให้ออกจากงานเนี่ย มนุษย์เงินเดือนทั้งหลาย

เพราะฉะนั้น อะไรจะเกิดขึ้นในชีวิตเรา ไม่แน่เลย บางคนทุกอย่างสมบูรณ์หมดนะ วันดีคืนดีเป็นมะเร็งไปอีกแล้ว คนเป็นมะเร็งเยอะนะทุกวันนี้ เยอะมากเลย เพราะว่าพิษ มันเยอะ อาหารก็เป็นพิษ อากาศก็เป็นพิษ น้ำก็เป็นพิษ จิตใจก็เป็นพิษ ทุกอย่างเป็นพิษ หมดเลย เพราะฉะนั้นอะไรจะเกิดขึ้นในชีวิตเรานั้นไม่แน่นอน หัดเจริญสติไว้ หัดรู้กาย หัดรู้ใจตัวเองบ่อยๆ มันจะเกิดภูมิต้านทานความทุกข์ขึ้นมา

วันที่ความทุกข์มันโผล่ขึ้นมาถึงจิตถึงใจเราเนี่ย สติปัญญานี้แหละ เป็นธรรมะ ที่จะช่วยเรา ความทุกข์ผุดขึ้นมาปั๊บ สติเห็นปั๊บ มันขาดสะบั้นลงไปเลย จิตเป็นกลาง พอจิตเป็นกลางนะ จิตใจตั้งมั่น ค่อยๆ คิดแก้ปัญหา เอาสติ เอาปัญญาไปคิดแก้ปัญหา

ต้องค่อยๆ ฝึกนะ ฝึกแล้วมีประโยชน์ จะอยู่กับโลกที่มีประโยชน์ จะอยากได้ มรรคผลนิพพาน ต้องการมรรคผลนิพพาน ก็มีประโยชน์ ฝึกอย่างเดียวกันนั้นแหละ

๔.๓ ศึกษาธรรมะแล้วมีภูมิต้านทานความทุกข์

[๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ (๒) : หน้าที่ ๖๒]

การศึกษาระยะคือการลงทุนให้แก่ชีวิตเราเอง เราศึกษาธรรมะแล้ว มันเหมือนเรามีภูมิต้านทานความทุกข์ เวลาที่ความทุกข์หรือปัญหาชีวิตมันเข้าถึงเรา เราจะอดทนอดกลั้นได้มากกว่าคนทั่วๆ ไป อย่างคนนี่ทุกข์จนจะฆ่าตัวตายแล้ว แต่เรายังไม่ฆ่า คือเราจะทนต่อโลกได้เยอะขึ้น เป็นกลางต่อโลกได้มากขึ้น อยู่กับโลกแบบมีความสุขมากขึ้นเรื่อยๆ มันเป็นการลงทุนให้กับชีวิตของเรา

ทุกคนก็ล้วนแต่ลงทุนให้กับชีวิตตัวเองทั้งสิ้น อย่างตั้งแต่เด็กๆ มาไปเรียนหนังสือ อะโรยอย่างนี้ หวังว่าจะมีความรู้ไปทำมาหากิน มันก็คือการลงทุนนั่นเอง หวังว่าทำมาหากิน ได้ร่ำรวยแล้วจะมีความสุข ก็คืออยากลงทุนให้ชีวิตมีความสุข การทำอย่างนั้นก็มีความสุข เหมือนกันนะแต่ไม่เต็มที่หรอก ส่วนการลงทุนด้วยการศึกษาตัวเองตามหลักที่พระพุทธเจ้า สอนนี้ เราจะพบความสุขต่อหน้าต่อตาเลย ความสุขนี้ไม่ผันแปร ความสุขนี้ไม่ขึ้นอยู่กับคนอื่น

เพราะฉะนั้นความสุขของเราไม่ต้องไปแก่งตามคนอื่น อย่างในทางโลก เราต้องแก่งตามคนอื่นเรื่อยๆ เช่นเราไปทำของมาขาย ก็ขึ้นกับคนซื้อ ถ้าเขาไม่ซื้อ เราก็กลุ่มใจ หรือเราจะไปจีบสาว สาวไม่เล่นด้วย เราก็กลุ่มใจ ความสุขของเราต้องอิงอาศัยคนอื่นอยู่ตลอดเวลาเลย แต่ถ้าเราศึกษาธรรมะนะ เราไม่ต้องอิงอาศัยใคร เรามีความสุขด้วยความรู้ เท่าทันตัวเอง อยู่กับโลกอย่างมีความสุขมากขึ้นๆ เหมือนดอกบัวอยู่ในน้ำ แต่ไม่เปื้อนน้ำเลย ไม่เปื้อนโคลนตม มีความสุข ค่อยศึกษาเอา ฉะนั้นอย่าตระหนี่ในการเรียนรู้

๔.๔ การมีสติช่วยเราแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

[๒๔ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : หน้าที่ ๘๖]

ลูกศิษย์วัดนั้นนะ ไม่รู้เป็นอะไร ขอบรถคว่ำรถหงาย แต่แปลกนะ ไม่ตายสักคน เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเราสติดี สติเนี่ยนะ เป็นองค์ธรรมฝ่ายกุศล เกิดร่วมกับจิตที่เป็น กุศลทุกๆ ดวง ในขณะที่ดับขันจวนตัวจริงๆ นะ สติมันเกิด มันไม่ตกออกตกใจหลับหูหลับตาเหยียบคันเร่งมากกว่าเก่าอะโรยอย่างนั้นะ ไม่มีหรอก รู้ตัวตลอดเวลา

การที่เรามีสติเนี่ย มันช่วยเราแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ขนาดทำให้เกิดเรื่องฉุกเฉินนะ จะไม่ตกใจลึกลับเลย พอเกิดแล้วถึงจะมาคิดช้าแล้วค่อยตกใจ เป็นอย่างนั้นแหละ

เห็นไหม ธรรมะคุ้มครองนะ นี่แหละธรรมะคุ้มครองเราแหละ หลายคนเลย เวลาที่ชีวิตมีปัญหาขึ้นมา ธรรมะคุ้มครองนะ บางคนกลัวใจแทบตายแล้วเนี่ย จุกเงินจริงๆ นะ ธรรมะช่วย ต้องฝึกเอาไว้

๔.๕ ยามคับขัน ธรรมะช่วยเราได้

[๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๙ (๒)]

หลายคนมาหัดเจริญสติ ถึงคราวจำเป็นเนี่ยธรรมะช่วยเราได้ มีจำนวนมากเลย มารายงาน ถึงเวลาคับขันจริงๆ ธรรมะช่วยได้ อย่างมีครอบครัวหนึ่ง ลูกไม่สบายหนักเลย จะอยู่จะตายก็ไม่รู้นะ พ่อแม่มายืนเกาะเตียงอยู่ที่โรงพยาบาล ลูกจะตายแล้ว ที่นั่นนี้เคยภาวนา เคยมาเรียน กำลังร้องไห้อยู่เนี่ย หันไปมองลูกอยู่บนเตียง สติมันทันขึ้นมา วิบขึ้นมา เอ๊ะ ที่นอนอยู่บนเตียงนี้ มันไม่ใช่คนหรือก มันเป็นวัตถุเป็นก้อนธาตุนั่นแหละ ยังหายใจแถมว่า อยู่ ย้อนกลับมาดูตัวเองที่ยืนอยู่ขอบเตียงนี้ ไอ้นี้ก็วัตถุ เป็นก้อนธาตุนะ ความเศร้าโศกโศกโศกโศกโศกตรงนั้นเลย นี่ในคราวคับขันนะธรรมะช่วยได้

หลวงพ่อกเคยเจอทีหนึ่ง คราวนั้นหลวงพ่อดัดขั้บรถใหม่ๆ ขั้บไม่เป็นหรือ ออกไปดุนกปากห่าง ขั้บรถไป ไปเจอสะพาน สะพานต่างจังหวัดมันมีสะพานเล็กๆ ที่ข้างบนมันแบนๆ เราไม่เคยเห็นสะพานชนิดนั้นในกรุงเทพ เราก็อับมาปกตินะ ร้อยหนึ่งอย่างนี้ ชนขอบสะพาน ตั้ง ลอยขึ้นกลางอากาศทั้งสี่ล้อเลย หัวเราะระแทกเพดาน แม่ชีก็ขึ้นไปด้วย แม่ชีก็หัวโนเหมือนกัน ตอนหัวชนเพดานนะ มองลงมาเห็นเชิงสะพานฝั่งตรงข้าม ออกไป ลักลิบเมตโรเป็นทางเลี้ยวหักศอก โอ้โฮ สติมันทำงานอัตโนมัติ มันไม่ตกใจลึกลับหนึ่งนะ ไม่มีความตกใจเกิดขึ้นเลย หลวงพ่อกเหยียบเบรคเต็มเหยี่ยวอยู่กลางอากาศ จนกระทั่งเครื่องมันเกือบจะดับ ล้อมันไม่หมุนแล้ว ไม่มีพลังงาน พอตกลงพื้นนะ ให้มันไหลแล้ว คราวนี้ มันไหลมันลื่นไปได้เนะ เนี่ยพวกเราฝึกไปนะ ถึงคราวจำเป็นสติช่วยเราได้ คนอื่นตกอกตกใจ แต่เรามีสติมีปัญญาช่วยตัวเองได้ นี่แค่อย่างโลกๆ นะ

สติปัญญาที่ช่วยเราในทางธรรมยิ่งอัศจรรย์ใหญ่เลย มันช่วยคนที่ทุกข์ให้พ้นทุกข์ได้เด็ดขาด ไม่ใช่พ้นทุกข์ด้วยการต้องคอยระวังรักษานะ ไม่มีการระวังรักษาจิตใจอีกต่อไปแล้ว ไม่มีงานต้องระวังรักษานะ มันพ้นทุกข์จริงๆ トラบใดที่มีงานต้องระวังรักษาก็ยังไม่พ้นทุกข์หรือ เพราะยังมีภาระไม่เลิก แต่ว่าตอนนี้เราต้องทำงานก่อน อย่าอยู่ๆ ก็ทิ้งงานไปนะ

๔.๖ ภาวนาแล้วจะรวยและสวย

[๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ (๒) : นาที ๒๕]

ภาวนาแล้วรวย รวยจริง ๆ นะ เพราะว่าทุกวันนี้เราถูกกิเลสลากให้ไปซื้ออันโน้นซื้ออันนี้ตลอดเวลา เราภาวนาแล้วเรารู้ทันจิตใจ มันอยากขึ้นมาปุ๊บก็รู้ทัน มันจะเหลือแต่เหตุผลแล้ว จะซื้อด้วยเหตุด้วยผลแล้ว ไม่ใช่ซื้อเพราะอยากแล้ว แต่ว่าพอขาดสติก็จะหลงไปอีก เคยมีเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง พวกทีมพวกนี้ เคยมาเล่าบอกว่า หัดดูจิตตัวเอง วันหนึ่งไปเดินเที่ยวศูนย์การค้า ไปเห็นกระเป๋าสวยนะ อยากได้รู้ว่าอยากได้ พอเจออีกแวนหนึ่ง กระเป๋ามาถึงบ้านแล้ว นี่ถ้ารู้เร็วกว่านี้ ไม่เสียเงิน เห็นไหม นี่ภาวนาแล้วรวยขึ้นนะ

พอเรามีสตินะ มันพอเพียง มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข มีสติ เราก็มีสติ เราก็รวยขึ้นมา เราก็มีสติมีความสุขขึ้นมา เราก็มีสติ เรามีความสุข มีสิ่งที่ดีๆ หลากอย่าง ต้องพูดอย่างนี้บ้าง ไม่อย่างนั้นพูดแต่ธรรมะล้นๆ เครียดเกินไป ภาวนาแล้วเราจะมีเสน่ห์ ไม่ต้องห้อยอะไรมากๆ เราจะมีเสน่ห์ในตัวเอง

๔.๗ สติอัตโนมัติสามารถช่วยเราตอนจะตายได้

[๑๖ พุทธจักขายน ๒๕๔๙ (๒) : นาที่ ๙]

พระพุทธเจ้าบอกว่า ธรรมชาติของจิตไหลลงต่ำ อย่าย่ำปรมาทเชียวนะ ไหลลงต่ำเร็วมากเลย เรานึกว่าเราเน่ เผลอแวบเดียวลงต่ำ ถอยไม่ได้จะต้องสู้

มีสติในชีวิตประจำวัน ตามดูกาย ตามดูใจ ตื่นนอนตอนเช้าหรือก่อนนอนตอนค่ำ มีเวลาต้องทำในรูปแบบอย่างน้อยหนึ่งครั้ง ต้องทำให้ได้ ชาวพุทธนะ ให้อุทิศพระสวดมนต์ ทำสมาธิ เดินจงกรมวันละครั้งนะ ทำไม่ทำไม่ได้ มุสลิมละหมาดวันละห้าครั้ง เขายังทำได้เลย วันละห้าครั้งนะ ของเราหนึ่งครั้ง ทำไม่ได้หรือ

ต้องสู้นะ ก็เลยมันจะพาขึ้นก็เลย ถ้าเราทำในรูปแบบ ทำความสงบ มาดูกายดูใจ หัดดูสภาวะไป จิตใจหนีไปก็รู้ จิตไปเพ่งก็รู้ จิตสงบ จิตฟังชัน จิตเป็นสุขเป็นทุกข์ โลกโกรธหลง คอยตามรู้เรื่อยๆ

การทำในรูปแบบเนี่ย เราตัดการกระทบอารมณ์ทางตาหูจมูกลิ้นกายไปก่อน มาเหลือแต่การทำงานทางใจอันเดียว เช่น เรามาทายใจเข้าหายใจออกเนี่ย ใจเราหนีไปเรารู้ทันใจไปเพ่งรู้ทัน เรารู้ทันการทำงานทางใจอยู่ที่เดียวเลย แต่อย่าไปเพ่งใส่จิตนะ อย่าไปเพ่งใส่จิตใส่ใจ ให้เขาทำงานไป เรามีหน้าที่แค่ตามดูไปเรื่อยๆ ดูท้องพองยุบไปก็ดูจิตใจเขาทำงานไป เดียวเขาก็ไปคิด คิดกระทั่งคำบริกรรมนะ บริกรรมว่าพองหนอยุบหนอ นี่ก็เป็นการคิดนั่นเอง ก็ให้รู้ทันว่าจิตหนีไปคิด หนีไปคิดเรื่องอื่นเรารู้ทัน แล้วไปเพ่งใส่ท้องเรารู้ทัน นี่หัดรู้สภาวะนะ

ต่อไปเวลาเราอยู่ในชีวิตธรรมดาเนี่ย จิตจะขยับเขยื้อนเคลื่อนไหวอะไรนะ เห็นหมดเลย เห็นอัตโนมัติ ผีก็หัดมีสติอย่างหลวงพ่อบอกนี่แหละ ถึงจุดหนึ่งนะ จะมีสติได้ทั้งวันทั้งคืน ตอนตื่นนอนไปแล้วยังช่วยตัวเองได้ มีสติขึ้นมาช่วยตัวเองได้ นี่สำคัญนะ มันเป็นเรื่องมันเป็นเรื่องผลจากการที่เราฝึกเจริญสติตอนกลางวัน เราจะเอาไว้ใช้ตอนจะตาย

ความรู้อันนี้จะใช้ตอนจะตาย เวลาที่เราจะตาย จิตมันจะตัดความรู้กายออกไปก่อนนะ แล้วมันจะไปรู้อยู่ที่ใจอันเดียว เราจะมาทำกัมมัฏฐานที่กายอันเดียว ระวังก็แล้วกันนะ กายหายไปแล้ว นาที่สุดท้ายไม่มีกายนะ จะทำอะไร จะทำกัมมัฏฐานอะไร ต้องฝึกจนชำนาญชำนาญเข้ามาที่จิตอัตโนมัติให้ได้

เวลาคนเราจะตายมันจะเกิดนิมิตอันหนึ่งเรียกว่ากรรมนิมิต นิมิตถึงสิ่งที่เคยทำ อีกอันหนึ่งเรียกว่ากรรมอารมณ์ กรรมนิมิตนี้มันจะนิมิตไปถึงเรื่องราวที่เคยทำ อีกอันหนึ่งเรียกคตินิมิต มันจะเห็นที่ไปข้างหน้า เนี่ยมีสามอัน มีกรรมอารมณ์ กรรมนิมิตอารมณ์ คตินิมิตอารมณ์ รวมความแล้ว ก็คือมันฝันนั่นเอง

ฝันไปถึงเรื่องราวที่เคยทำมาในอดีต เช่น คนหนึ่งหลวงพ่อยุ่จกพ่อของเพื่อนใจดีนะ ตอนหนุ่มๆ เพื่อนมาบ้านทุกวันเลย มาลีซอกัน เล่นเป็พาทย์ เล่นลิขอล ทุกวันจะส่งลูกน้องเชือดไก่วันละตัวเลี้ยงเพื่อน เวลาจะตายเนี่ย เกิดนิมิตเห็นไก่ เห็นไก่มารออยู่ข้างหน้า บางทีก็เห็นที่ไปข้างหน้า ที่จะไปเกิด เกิดเห็นไฟท่วมขึ้นมาเลยเนี่ย จะไปเกิดแล้วในที่ไม่ดี แต่ถ้าหากฝึกสติเอาไว้จนชำนาญนะ พอเห็นไก่ปุ๊บ ใจมันย้อนดูจิตเลย มันเคยชินที่จะฆ่าไก่ พอเห็นไก่ปุ๊บ แหม มันอยากเชือดคอขึ้นมา สติเกิดวับเลย เนี่ยมันอยากฆ่าไก่แล้วเห็นวับ นิมิตนั้นดับ ไม่ไปเกิดเป็นตรงนั้นแล้ว หรือฝันไปเห็นนรก นิมิตไปเห็นนรกปุ๊บ กลัวสตรระลึกถึงความกลัวบ๊ว ขาดเลย นรกดับไปเลย

ทุกคนสร้างนรกของตัวเองนะ ทางไครทางมัน ฉะนั้นนรกไม่เคยเต็ม อย่ายั่วนะ ไม่ใช่ของหลอกเด็กนะ อย่ายั่วนะ ตอนไม่รู้ไม่เห็นก็ผยอง พอรู้เห็นก็รำคาญ ช่วยอะไรไม่ได้ เป็นภูมิที่ช่วยไม่ได้แล้วนะ ไม่มีใครเข้าไปช่วยได้เลย ถ้าเป็นเปรตยังช่วยได้ ถ้าเราฝึกสติเอาไว้ดีนะ พอนิมิตไม่เกิดปุ๊บ ขาด เราจะตื่นขึ้นมา จะไปสู่สุคติ

ฉะนั้นสำคัญนะ ฝึกสติในชีวิตประจำวันจนมันอัตโนมัตินะ กระทั่งหลับมันก็ทำงานได้ สติปัญญาต้องฝึกเอาไม่ใช่เรื่องเหลือวิสัยนะ

๕ ปกิณกรรม

๕.๑ พรปีใหม่จากหลวงพ่อ

[๑ มกราคม ๒๕๕๐ (๒) : นาที ๔๕]

ปีใหม่นี้ก็รู้สึกตัวเอาไว้นะ โยมทั้งหลาย หลวงพ่อไม่รู้จะให้พรอะไร เพราะพรทั้งหลายเป็นเรื่องหลอกลวง อยากได้พรก็ต้องทำเอาเอง ไม่มีศีลก็มีศีลนะ ไม่มีทานก็มีทาน หักดูกายหักดูใจของเราไป แล้วเราจะได้รับพรอันวิเศษที่สุดจากธรรมชาติเลย

ถ้าเรารู้กายรู้ใจจนถึงจุดหนึ่งนะ มันจะมีสติขึ้นมา พอมีสติก็มีความสุข เราก็มีสติมากเข้า ๆ นะ จิตใจเราตั้งมั่นสงบอยู่ท่ามกลางความวุ่นวายของโลกนะ เรามีความสุข เราก็ตั้งมั่นรู้โลกไปตามความเป็นจริง จิตเกิดปัญญาเข้าใจความเป็นจริงของโลกนะ จิตปล่อยวางโลกได้นะ นี่มีความสุขที่สุดเลย

งานทางศาสนาพุทธนี้ สิ้นสุดตรงที่เราปล่อยวางความทุกข์ลงไปได้หมดนั่นเอง งานทางโลกไม่มีวันสิ้นสุด แต่งานทางธรรมมีวันสิ้นสุดนะ

๕.๒ ศาสนาพุทธสอนธรรมะต่างจากศาสนาอื่น

[๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๐ : นาที ๐]

ธรรมะจริงๆ มีสองอัน คือธรรมะล้วนๆ กับธรรมชาติ อย่างของเตาเขาพยายามกลมกลืนเข้าสู่ธรรมชาติ บางทีพูดคล้ายๆ ธรรมะนะ ความต่างระหว่างศาสนาพุทธกับศาสนาอื่นอยู่ตรงที่เราไม่มีตัวมีตนในสุดท้าย ไม่ใช่เอาตัวตนกลมกลืนเข้ากับธรรมชาติ แล้วธรรมชาติกับตัวตนเป็นอันเดียวกัน หรือเอาจิตกลมกลืนเข้ากับพรหม ปรมาตมัน เป็นอันเดียวกัน ของเราปล่อยวางหมดเลย ไม่มีอะไรไปเข้าสู่อะไร ถ้าใจมันหมดความหิวโหยหมดความดิ้นรนได้ ใจไม่ดิ้นรนต่อไป มันก็มีแต่ความสุขล้วนๆ มันเป็นสุขอยู่ต่อหน้าต่อตา นี่แหละ ไม่ต้องไปไหนเลย ศัตรูสำคัญของเราก็คือความไม่รู้หรืออวิชชา ความไม่รู้หรืออริยสัจ ส่วนความรู้แจ้งอริยสัจเรียกว่าสัมมาทิฐิหรือวิชชา

ฉะนั้นหลักธรรมในศาสนาพุทธ เราจะฝึกหัดตนเองไปเรื่อยๆ สิ่งที่ได้มาคือสัมมาทิฐิ สิ่งทั้งหมดไปก็คืออวิชชา มันเป็นเรื่องของการรู้เท่าทันเท่านั้นเอง มันไม่ใช่เรื่องทำอะไรที่เกินธรรมดามากกว่าการรู้ความจริง

ดังนั้นวิถีของชาวพุทธเป็นวิถีแห่งการรู้ พันทุข์ด้วยการรู้ จะไม่เหมือนวิถีของคนอื่น ซึ่งเขาก็มีวิธีนิพพานของเขาเหมือนกัน อย่างของอินดูของพราหมณ์นี่ ถ้าใจเข้าสู่ความสงบทำมานานได้ ก็ถือว่าใช่แล้ว เป็นนิพพาน ครูบาอาจารย์ท่านเรียกนิพพานพรหม หรือวิถีของคริสต์ เขาใช้ความรัก ไม่เบียดเบียนกัน รักในพระเจ้าก็ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ตัวมาก ความทุกข์มันก็น้อยลงไป มันเป็นวิถีถอดถอนความเป็นตัวตนด้วยวิถีต่างๆ นี่นักปราชญ์ทั้งหลายก็คิดๆ ขึ้นมา

ส่วนวิถีของชาวพุทธคือวิถีรู้ ถามว่ารู้อะไร ก็รู้กายรู้ใจ ไม่ใช่รู้อื่นอื่น ต้องรู้ลงในกายในใจนี้ รู้จนเห็นความจริงว่ากายกับใจไม่ใช่ตัวเรา คนใดที่เห็นว่ากายกับใจไม่ใช่ตัวเรา จะเข้าสู่จุดที่ปลอดภัยแล้ว ถ้ายังเห็นกายเห็นใจเป็นตัวเราก็ตกอยู่ในจุดที่ไม่ปลอดภัย มันมีตัวเรานะ มันก็อยากให้เรามีความสุข มันก็ดิ้นรนไปนะ ดิ้นรนไปทางชั่วก็สร้างภพภูมิที่ชั่ว ดิ้นรนไปทางดีก็สร้างภพภูมิที่ดี พยายามจะไม่ดิ้นรนเลย ใจที่จะไม่ดิ้นรนเลยก็สร้างภพภูมิที่นิ่งๆ ว่างๆ ไม่มีอะไรขึ้นมามาก ถ้ารู้ลงไปจนเห็นว่ามันไม่มีเรานะ จะเป็นจุดที่ปลอดภัย

๕.๓ ความสุขในศาสนาพุทธ

เพราะฉะนั้น พวกเราศึกษาธรรมะไปแล้ว วันหนึ่งเราจะได้รับความสุข ไม่ใช่ว่าต้องศึกษานาน แค่พอสติเริ่มเกิดขึ้นมา สติตัวจริงเกิดขึ้น เราก็จะเริ่มมีความสุขเป็นลำดับๆ ไป พอสติเกิดมากก็มีความสุขแล้ว มีความสุขโชยแผ่ๆ ขึ้นมาในใจเราเป็นระยะๆ

ความสุขอันนี้ไม่อิงอาศัยสิ่งใดเลย เรียกว่า เป็นความสุขที่ไม่มีอมิส ไม่มีเหยื่อล่อ เป็นความสุขที่อิมเอบิغبานอยู่ในตัวเอง คือจิตซึ่งมันมีสติขึ้นมา เรียกว่าจิตมันรู้สึกตัว เรียกว่าจิตผู้รู้ จิตเป็นผู้รู้ จิตเป็นผู้ตื่น จิตเป็นผู้เบิกบาน

เราจะค่อยๆ ฝึกจนจนสติเกิด แล้วจิตของเราจะเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานขึ้นมาต่อไปใจเราก็ดังมั่นมากขึ้นๆ ในการเห็นสภาวะธรรมทั้งหลาย ไม่ว่าจะอะไรเกิดขึ้น ใจทำตัวเป็นแค่คนดู ไม่เข้าไปคลุกอยู่กับตัวอารมณ์ จิตกับอารมณ์มันแยกออกจากกัน เพราะฉะนั้นโลกธาตุจะหวั่นไหวสะเทือน แผ่นดินไหวน้ำท่วมอะไรอย่างนี้ หรือใครเขาจะเป็นอย่างไรขึ้นมา ร่างกายจิตใจนี้จะเกิดอะไรขึ้นมา มันไม่กระทบกระเทือนเข้ามา ใจมันอยู่ต่างหาก

ใจมันตั้งมั่นขึ้นมา เป็นผู้รู้ผู้ตื่นขึ้นมา มีความตั้งมั่นเรียกว่ามีสัมมาสมาธิ มันจะมีความสุขที่ประณีตขึ้นไปอีกแบบหนึ่ง ต่อไปพอเรากวามมากเข้าๆ ตามรู้กายรู้ใจมากเข้าๆ มันเกิดความเข้าใจ เกิดความรู้ความเข้าใจธรรมะเป็นลำดับๆ ไป

เวลาที่จิตเกิดความเข้าใจธรรมะขึ้นแต่ละคราวๆ มันจะมีความสุข มีความสุขอยู่หลายวัน มันคล้ายๆ เข้าใจแล้ว เข้าใจแล้ว แต่ความเข้าใจก็จะลึกซึ้งเป็นลำดับๆ ไป

๕.๔ พ่อแม่ทางโลก พ่อแม่ทางธรรม

[๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๐ : นาที ๔]

เวลาเรากวามจนถึงธรรมะขั้นต้นนี้ จิตใจเราจะเปลี่ยนไป มันจะมีความสุขที่อบอุ่นเกิดขึ้น รู้สึกเหมือนที่ไม่เคยรู้สึกมาก่อน ก่อนที่เราจะเข้าใจธรรมะนะ เราก็รู้สึกว่าเรามีพ่อแม่มีแม่มีญาติพี่น้อง แต่พอใจเราเข้าถึงธรรมะแท้ๆ นะ เราจะพบว่าเราพึ่งกลับบ้านได้ เรามาเจอพ่อแม่เจอแม่ตัวจริงของเราแล้ว พ่อแม่ในสังสารวัฏนี้มีจำนวนนับไม่ถ้วน แต่พ่อแม่ที่แท้จริงคือพระพุทธเจ้านั่นเอง ถ้าวันใดที่ใจเราเข้าถึงธรรมะนะ เราจะรู้เลยว่าเราคือลูกของพระพุทธเจ้านะ พ่อแม่ผู้ให้กำเนิดเราตายไป ใจเราจะมีธรรมสังเวช สลดสังเวช แต่ถ้าครูบา

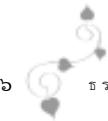
อาจารย์ให้ดวงตาเห็นธรรมกับเราตายลงนี้ จะรู้สึกเหมือนลูกกำพร้าเลย ความรู้สึกมันจะถ่ายโอนไปหาครูบาอาจารย์ที่ให้ดวงตากับเรา

ความรู้สึกของผู้ปฏิบัตินะ ครูบาอาจารย์เหมือนพ่อแม่ ดังนั้นวัดป่าท่านจะเรียกครูบาอาจารย์ว่าพ่อแม่ครูบาอาจารย์ มันเป็นการเรียกด้วยความรู้สึกแท้ ออกมาจากใจแท้ๆ ของผู้ปฏิบัติ แต่พวกเราครูบาอาจารย์ ได้ยินครูบาอาจารย์เรียกกันก็เรียกตาม เรายังไม่ใช่ลูกท่านหรือ เป็นลูกนอกกฎหมาย ไม่ใช่ลูกจริงหรือ ทำไม่ถือว่าครูบาอาจารย์ที่สอนให้เราได้ โสดาบันนี่เป็นพ่อแม่ ก็เพราะว่าครูบาอาจารย์ที่สอนให้เราเป็นพระโสดาบันให้ดวงตากับเรา ทำให้เราได้เห็นธรรม ส่วนพ่อแม่ที่ให้กำเนิดก็ให้อายตนะกับเรา ให้ตาหูจมูกลิ้นกายกับเรา

ดังนั้นก็ถือว่ามโนคุณคุณมาก พ่อแม่ทำให้เราได้เห็นโลก ส่วนพ่อแม่ในทางธรรมก็ทำให้เราได้เห็นธรรม มีบุญคุณทั้งคู่ละ ไม่ใช่ว่าพ่อแม่ทางโลกไม่มีบุญคุณ เพียงจะแสร้งคุณนะ เพราะพ่อแม่ทางโลกให้เราได้ตาหูจมูกลิ้นกาย ส่วนใจเราหาตนเอง เราก็ได้อายตนะตาหูจมูกลิ้นกายใจที่มีไปแสวงหาธรรมะ ดังนั้นนักปฏิบัติจะรักครูบาอาจารย์ที่ให้ดวงตาเห็นธรรมที่สุดเลย รูปไหนสอนให้เป็นพระอรหันต์นะ ยังไม่ซาบซึ้งเท่ากับที่สอนให้ดวงตาเห็นธรรม เหมือนอย่างพระสารีบุตร ท่านชื่อๆ ท่านเป็นยอดกตัญญูเลย เวลาท่านนอนจะหันศีรษะไปทางพระอัสสชิเพราะท่านได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะพระอัสสชิ ไม่ได้หันไปทางพระพุทธเจ้า พระอินทร์เตยวัน แต่พระพุทธเจ้ายกย่อง

ถ้าเมื่อไหร่เราเห็นว่ากายนี้ใจนี้ไม่ใช่ตัวเราเรียกว่ามีดวงตาเห็นธรรม คือเห็นความจริง แล้วเราจะเข้าสู่จุดที่ปลอดภัย การเดินทางในสังสารวัฏนี้ยาวนานมากนับภพนับชาติไม่ถ้วน ชาติใดที่ไม่เจอศาสนาพุทธจะว่าง ความรู้สึกของผู้ปฏิบัติจนคุ้นเคยที่จะปฏิบัติแล้ว ถ้าชาติใดไม่เจอศาสนาพุทธ มันจะรู้สึกว่างเหงา ชาติใดเจอธรรมะ มันจะรู้สึกอบอุ่นจนกระทั่งเข้าถึงธรรมแล้ว จะรู้สึกอบอุ่นตลอดแล้ว เป็นลูกที่มีพ่อแม่ที่แท้จริง แต่ว่ายังเป็นลูกที่หลงอยู่นอกบ้าน ยังกลับบ้านไม่ได้ วันใดที่เราสามารถปล่อยวางความยึดถือถือติดแล้ว เราจะรู้สึกเลยว่าเรากลับมาบ้านแล้ว บ้านที่มีพ่อแม่พี่น้องอยู่ครบเลย มีความอบอุ่นเต็มที่แล้ว

ฉะนั้นเราเที่ยวแสวงหาบ้านที่แท้จริงไปเรื่อย หลงไปบ้านคนอื่นเรื่อยๆ หลงเข้าบ้านโน้นออกบ้านนี้ไปเรื่อยๆ วันหนึ่งหยุดการแสวงหา แล้วใจเข้าถึงธรรมแท้ๆ นะ ปล่อยวางความยึดถือถือติดลงไปได้ มันจะมีความสุขที่เหมือนกลับบ้านได้แล้ว การเดินทางระเห่ร่อนในสังสารวัฏสิ้นสุดลงแล้ว งานที่จะต้องทำ ทำเสร็จหมดแล้ว งานที่จะต้องทำอย่างนี้อีก เพื่อความเป็นอย่างนี้อีก ไม่มีอีกแล้ว จะรู้สึกอย่างนี้

ดังนั้นความรู้สึกของพระอริยบุคคลแต่ละชั้นๆ จะไม่เหมือนกันทีเดียว อย่างความรู้สึกของพระอนาคามีจะรู้สึกมีความสุข จิตใจมีความสุข หลายนานเลยพอใจอยู่ตรงนี้ หลวงปู่ดูลย์เคยบอกหลวงพ่อนะว่าท่านนักปฏิบัติที่มีชื่อเสียงหลายๆ ส่วนใหญ่มาหยุดอยู่ตรงนี้เอง พอภาวนาจนกระทั่งใจมันเด่นดวง มีความสุขทั้งวันทั้งคืน ก็พอใจไม่ไปต่อแล้ว เพราะกว่าจะมาถึงจุดนั้นเหนื่อยมาเยอะแล้ว ก็เลยพักผ่อนน้อย เหลืออีกนิดเดียวจะค้างอีกหน่อยก็ขอพักก่อน

ฉะนั้นพวกเราแต่ละคนนะ ตอนนี้เหมือนลูกกำพร้าระเห่ร่อนหาพ่อแม่ไม่เจอ พระเยซูบอกเหมือนลูกแกะใช้ใหม่ ลูกแกะหลงฝูง ความจริงไม่ใช่ลูกแกะหลงฝูงตัวเดียวนะ มันคือฝูงลูกแกะที่หลงอยู่ ระวังถูกเขาดลักหน้เงาไป ถูกกินเนื้อ ตายแล้วตายอีก เวียนว่ายอยู่อย่างนั้น น่าสงสารที่สุดเลย

๕.๕ ความกรุณาเป็นแรงจูงใจฝ่ายกุศลที่ยิ่งใหญ่

[๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ (๒) : นาที ๓๒]

แรงขับฝ่ายกุศลก็มี อย่างความกรุณาเป็นแรงขับฝ่ายกุศลที่ยิ่งใหญ่ พระพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์แล้ว อาศัยความกรุณาออกมาล้าปากอีกสี่สิบห้าปี ใหม่ๆ ที่ท่านควรสบายของท่านอยู่องค์เดียว มี motive (แรงจูงใจ) ฝ่ายดีอยู่ คือความกรุณาผลักดัน

เพราะฉะนั้น เรากาวนา ไม่ใช่ว่าหมดความอยากแล้วเราจะเฉื่อย ไม่เฉื่อยเลยนะ จะขยันขันแข็ง เพราะชี้แจงมันเป็นกิเลส เราจะไม่ได้ทำอะไรเพราะว่าอยาก แต่ทำเพราะว่าสมควรทำ

๕.๖ บุญประกอบด้วยมิจจาทิฎฐิได้บุญน้อย

เราต้องจำแนกให้ออกนะ ว่าเรามีสถานะอะไร เป็นฆราวาสรวยได้ก็รวยนะ แต่ต้องไม่ซี้โกง ไม่ใช่หนักปฏิบัติต้องยากจน ในสมัยพุทธกาล ดุนักปฏิบัติที่เก่งๆ เป็นพระเจ้าแผ่นดินก็มี เป็นเศรษฐีก็มี ไม่ใช่ทุกคนเป็นยากจน เพราะฉะนั้นเราต้องแยกให้ออกว่าสถานะของเราคือฆราวาส ฆราวาสมีหน้าที่ทำมาหากิน มีหน้าที่ศึกษาธรรมะแบบฆราวาสด้วย อย่าปล่อยธรรมะให้เป็นหน้าที่ของพระข้างเดียว ไม่ได้นะ ศาสนาพุทธสูญไปจากอินเดียก็เพราะเรื่องนี้แหละ ยกธรรมะให้พระดูแลรักษา พอพระถูกปราบไปหมด ศาสนา

เลยหายไปเลย ฉะนั้นทุกคนต้องเรียนธรรมะนะ เราก็มีหน้าที่ใช้ชีวิตของเราอย่างมีธรรมะ สอดคล้องกับธรรมะ เช่น เราจะต้องรู้จักขยันทำมาหากิน

พระพุทธเจ้าสอนให้ขยันนะ ได้เงินมาแล้วก็รู้จักบริหารจัดการ ไม่ใช่ทำบุญร้อยเปอร์เซ็นต์ ยิ่งทำมากยิ่งขึ้น อันนั้นโง่งนะ ถูกเขาหลอกแล้วละ ทำมากได้มากนะ องค์ประกอบของการทำบุญมีเยอะแยะเลย เจตนาที่จะทำมีทั้งสามกาล ก่อนจะทำรู้สึกอย่างไร ระหว่างทำรู้สึกอย่างไร ทำแล้วรู้สึกอย่างไร อย่างสมมุติว่า ก่อนจะทำ ศรัทธาแก่กล้า ไปขายบ้านมาบริจาคสร้างเจดีย์ กลับบ้านสามเเตะ จิตใจเศร้าหมอง กุศลนี้กระพองกระพรั่ง กุศลอย่างนี้ใช้ไม่ได้นะ เป็นกุศลที่มีกำลังอ่อน มันจะไม่เกิดจิตที่เป็นมหากุศล ถ้าตายแล้วไปเกิดด้วยกุศลชนิดนี้ น่าสงสารนะ ได้เป็นคนพิการหรือเป็นทวดตาพิการๆ ทวดตาพิการก็มีนะ เป็นทวดชั้นล่างๆ หรือวัดอุทยานที่จะเอาไปทำบริสุทธิ์ใหม่ ทำด้วยน้ำพักน้ำแรงใหม่ ทำแล้วประกอบด้วยปัญญาหรือไม่ เรารู้ว่าเราทำเพื่ออะไร เช่น ทำเพื่อจะลดละกิเลสในใจเรา呢 ได้บุญเยอะนะ ประกอบด้วยปัญญา ถ้าทำเพื่อหวังว่าจะอะไร ไม่ประกอบด้วยปัญญาอย่างนี้ได้บุญน้อย คนที่รับเป็นคนดี หรือคนเลวแค่นั้น เห็นใหม่เงื่อนไขเยอะแยะนะ เพราะฉะนั้นเราต้องค่อยๆ เรียนรู้ไป เราเป็นฆราวาส สนใจธรรมะก็โดนหลอกได้นะ หลอกให้ทำบุญหมดตัวไปเลย แล้วจะได้มีบุญมากๆ อันนั้นเป็นบุญประกอบด้วยมิจจาทิฎฐิ ได้บุญนิดเดียว

๕.๗ ถ้าถือศีลห้าไม่ครบจะภาวนาได้หรือไม่

มีคนถามว่า การถือศีลห้าไม่ครบจะทำให้การภาวนาไม่ก้าวหน้าใช่หรือไม่ ตอบว่าใช่ แต่การถือศีลห้า ต้องถือให้เป็นนะ อย่างบางคนมีอาชีพทำบ่อกุ้ง ถ้าเขาติดอยู่ตลอดเวลาเลยว่าเขาต้องเลี้ยงกุ้ง ศีลเขาไม่บริสุทธิ์ เวลาจะภาวนาก็คิดแต่ว่าศีลไม่บริสุทธิ์ อย่างนี้ไม่ฉลาด เขามาเรียนที่หลวงพ่อบอก หลวงพ่อบอกว่า ปีหนึ่งจับกุ้งก็ครั้ง ไม่กี่ครั้งนะ เอ้า แล้วเวลาที่เหลือไม่ได้ทำกุ้ง ไปคิดทำไม เวลาที่เหลือก็ทำคุณงามความดีไปสิ ถ้าวันหนึ่งมีโอกาสเปลี่ยนอาชีพได้ก็เปลี่ยนไป แต่ถ้ายังไม่เปลี่ยนไม่ได้เพราะเป็นอาชีพในบ้าน ก็ต้องรู้จักเลือกนะ ชีวิตของเราต้องชอบเป็นช่วงเวลาสั้นๆ เวลานี้ถือศีลห้าไปกินแล้วก็แล้วกันไป พยายามสำรวจมรรควัฒน์ ที่หลังหลีกเลี่ยงได้ก็หลีกเลี่ยงเสีย เวลาที่เหลือไม่ใช่เวลาของกุศลแล้ว ก็รู้สึกตัวขึ้นมาดูกายดูใจ ศีลห้าของเราจะขาดเป็นช่วงๆ ไม่ได้ขาดทั้งวันทั้งคืน ขาดตอนที่ทำผิดศีลนั้นแหละ ตอนที่ไม่ได้ทำผิดศีลเราก็มีศีลห้า เราก็ภาวนาไป อาจจะบรรลุมรรคผลตอนนั้นเลยก็ได้

๕.๘ การถือศีลให้บริสุทธิ์ต้องประกอบด้วยสติปัญญา

[๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ : นาที ๗]

เวลาเราจะถือศีลให้บริสุทธิ์หมดจดต้องประกอบด้วยสติปัญญา ยกตัวอย่างในสมัยพุทธกาล เคยมีพระรูปหนึ่ง ท่านนั่งสมาธิหรือเดินจงกรมอยู่ที่ไม่ทราบ มีผู้ร้ายไปขโมยเขา แล้ววิ่งหนีราชบุรุษมา ผู้ร้ายมันวิ่งผ่านพระ พระมองเห็นว่าผู้ร้ายไปทางนี้แล้ว แล้วก็รู้เลยว่าเดี๋ยวตำรวจจะต้องมาถาม ถ้าบอกนะ เขาจะวิ่งตามไปฆ่าผู้ร้ายทันที ถ้าบอก พระก็รู้สึกผิด เพราะบอกให้เขาไปฆ่ากัน เห็นๆ อยู่แล้วว่าจะต้องฆ่ากันนั้นแหละ พอท่านนั่งสมาธิอยู่ตรงนั้น แล้วเห็นเขาวิ่งมา ท่านก็เดินไปอีกที่หนึ่ง ไปเดินจงกรมอีกที่หนึ่ง ไม่ห่างกันเท่าไร อีกเดี๋ยวตำรวจวิ่งตามมา ถามว่าพระคุณเจ้าเห็นผู้ร้ายวิ่งมาทางนี้ไหม ท่านก็ตอบว่าเราอยู่ตรงนั้นไม่เห็นมีใครมาเลย ท่านก็รักษาศีลของท่านไว้ได้

หรือบางทีอีก case (กรณี) หนึ่งก็แปลก มีเพศฆาตคนหนึ่ง แต่เดิมเป็นโจร แก่มีเคราสีแดง เขาเรียกโจรเคราแดง ต่อมาโดนจับ แล้วก็เลยมาอาสาศัมครทำหน้าที่เพศฆาตแก่ฆ่าคนมาเยอะเลย ตลอดชีวิตนะ เป็นเพศฆาต ตอนแก่แล้วเกษียณ ที่เกษียณเพราะถูกบังคับ คือแก่ไม่มีแรงนะ แก่พันคอเขาหลายทีกว่าจะขาด คนเห็นแล้วไม่ไหว ทรมานหนักโทษมากไปเลยให้เกษียณ พอเกษียณ แก่ก็เลยทำพิธีทำบุญ คล้ายๆ เริ่มต้นชีวิตใหม่เมื่อวัยใกล้ๆ แปดสิบแล้ว ทำบุญเชิญพระสารีบุตรมา ที่นี้ธรรมเนียมนะของพระอินเดียวุคโน้น พอถวายอาหารอะไรเรียบร้อยแล้ว ท่านจะแสดงธรรม พอตอนท่านเริ่มแสดงธรรมนี้ เพศฆาตจิตใจกระสับกระส่าย บอกว่าเรานี้ฆ่าคนมาตลอดชีวิตเลย เราไม่คู่ควรกับธรรมะ ดังนั้นเลยฟังธรรมะด้วยใจเร่าร้อนทรมานทรมาน พระสารีบุตรท่านรู้วาระจิตอันนี้ ท่านก็หยุดเทศน์ แล้วท่านก็ถามเพศฆาตคนนี้ว่า โยม ตอนโยมเป็นเพศฆาตไปฆ่าคนเนี่ย โยมตั้งใจฆ่าเองหรือว่าพระราชาสั่งให้ฆ่า แก่ก็เกิดเข้าใจผิดขึ้นมาทันที พระสารีบุตรหลอกให้เข้าใจผิดนะ หลอกแก แก่เข้าใจผิดเลยว่าพระสารีบุตรถามอย่างนี้แสดงว่าแกไม่บาปหรอก พระราชาสั่งให้ฆ่ามัน แก่ไม่ได้ฆ่าเอง แก่ก็เลยบอกพระสารีบุตรว่า พระเจ้าปเสนทิโกศลสั่งให้ฆ่า ผมไม่ได้ฆ่าเองหรอก แก่ก็สำคัญผิดว่า แก่ไม่มีบาปอะไรเลย จิตใจแก่ก็สงบ แก่ฟังธรรมไปเรื่อยด้วยใจที่สงบนะ แก่ได้ไสดาบัน เอาตัวรอดจากอบายได้ นี่คือการพูดนะ

๕.๙ ถ้าผิดแล้วอย่าไปคิดซ้ำ

[๒๑ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๗๒]

อยู่ในโลกนะ พระพุทธเจ้าบอกว่า อยู่ในโลกนะ จะประพฤติดุกรรม จะถือศีลให้บริสุทธิ์หมดจดนี้ยาก เพราะโลกมันสกปรก แต่ว่าเมื่อเราทำผิดศีลผิดธรรมไปแล้วเนี่ย อย่าไปคิดซ้ำ เราต้องแบ่งเวลาเราเป็นช่วงเล็กๆ นาที่นี้เราพลาดไปแล้ว โทกไปแล้ว เวลาที่เหลืออีกสามชั่วโมง ไม่ได้โทก เห็นไหม ส่วนที่ดีมีเยอะนะ แต่เราก็ไม่มองส่วนที่ดี เรามองแต่ส่วนที่เลว

เหมือนเรามีผ้าขาวหนึ่งผืน สะอาดขาวทั่วผืนเลย มีอะไรเปื้อนอยู่นิดเดียว เราจะดูแต่รอยเปื้อน เราไม่ดูว่าผ้าส่วนใหญ่มันสะอาด เราจะไปวนเวียน ็้อยู่ เปื้อนอยู่นั้น เปื้อนอยู่นั้น คิดซ้ำอยู่อย่างนี้แหละนะ ให้ดูนะ ส่วนที่ดีมันเยอะกว่าส่วนที่ไม่ดี จะไม่ให้มันไม่ติดเลยเนี่ย ไม่ได้ อยู่กับโลกมันเป็นอย่างนั้นแหละ

๕.๑๐ ถ้าพิจารณาความตายเนื่องๆ จิตใจจะสงบสบาย

[๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ (๑)]

อย่าประมาทนะ แต่ลดคนนะ เราตายเมื่อใดก็ได้ ถ้าเราคิดเรื่องความตายบ้าง ใจจะสบายมีความสุข มันสงบ อย่างบางคนมันตีรันฟันแทงกับเขามาก แย่งชิงกันมาก อะไรเนี่ยนะ คิดว่าจะอยู่อมตะ แย่งตำแหน่งกันอะไรกัน ถ้าพิจารณาความตายเนื่องๆ จิตใจก็สบาย สงบหน่อย แต่เดิม หลวงพ่อตอนเด็กๆ ได้ยินเขาบอกนะ คนเราเลือกเกิดไม่ได้ ที่จริงเลือกได้ เราจะเกิดเป็นอะไร เราเตรียมพร้อม ทำของเราเอง ไม่มีใครเขามาบันดาลให้เราเกิด

๕.๑๑ จิตใจเต็มไปด้วยความหิวความต้องการตลอดเวลา

[๑๓ มีนาคม ๒๕๕๑ (๑)]

เรายืดอะไร เรายืดอะไร เรายืดอะไรเพราะสิ่งนั้น อย่างเรารู้สึกหิวถึงสักคน เรายืดอะไรเพราะคนนี้ง่าย เรายืดลูก เรายืดอะไรเพราะลูกง่าย ลูกคนอื่นแก่เราไม่ทุกข์นะ แต่ลูกเราเรารักเรารักๆ บ้านเราเรารัก ไฟไหม้ก็ทุกข์ บ้านคนอื่นไฟไหม้ เราก็ไม่ทุกข์

กายนี้ใจนี้เป็นของที่รักที่สุด ฉะนั้นร่างกายนี้พอมันแก่เจ็บป่วยแปรปรวนไป เราก็มีความทุกข์ขึ้นมา จิตใจมันมีแต่ความไม่เที่ยง เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงเรื่อยเลย อุตส่าห์ดิ้นรนหาอารมณ์ที่ดีที่เพลิดเพลินมาให้มันมีความสุข มันสุขเดียวเดี๋ยวจะ มันก็หิวอารมณ์อันใหม่ ร่างกายนี้หัววันหนึ่งสองครั้งสามครั้ง แต่จิตใจหิวตลอดเวลาเลย

ฉะนั้นจิตใจจะเต็มไปด้วยความต้องการ จิตใจก็ดิ้นไปเรื่อยๆ ทำอย่างไรก็ไม่สมอยาก ได้อย่างนี้อย่างที่ยากแล้ว ก็จะอยากอย่างอื่นอย่างรวดเร็วเลย

ฉะนั้นจิตใจจะหาความสุขไม่ได้ ทีนี้ถ้าเราไปรักไอ้ของไม่ตายนั่นนะ เราต้องไปตามใจมันเรื่อยๆ เรามีภาระมาก ท่านถึงสอนว่าขันธห้าเป็นภาระ ขันธห้าเป็นของหนัก คนที่แบกภาระ แบกของหนักเนี่ย ไม่พ้นจากทุกข์ซึ่งปวง

พระอรหันต์ท่านวางของหนักลงไปแล้ว เพราะว่าท่านไม่รักกาย ไม่รักใจ แล้วก็วางของหนักทิ้ง กายมันก็ทรงสภาพอยู่เท่าที่มันอยู่ได้ ใครจะมาอาภราหาอยู่ร้อยห้าสิบบปี ร้อยยี่สิบปี ร้อยปี แปดสิบปี มีหลายเรตนะ ทำไมไม่นัดกันมาก่อนจะเอาเท่าไร มาอาภราหาไม่เหมือนกันสักคน

ชาวพุทธจริงๆ ไม่ต้องมาอาภราหา เพราะควรจะรู้ว่าขันธห้าเป็นวิบาก แล้วแต่กรรมมันจัดสรรมานะ ฉะนั้นไม่ใช่ว่าอยู่ได้ตามกิเลสตามอยาก โดยเฉพาะพระอรหันต์ ไม่ได้อยากมีชีวิตอยู่ ขณะเดียวกันพระอรหันต์ก็ได้เกลียดการมีชีวิตอยู่ ก็แล้วแต่วิบาก

พอเราไม่รักกายไม่รักใจ เราก็ไม่ทุกข์เพราะกายเพราะใจ ถ้าเรารักกายรักใจมาก เราก็ทุกข์มาก ถ้าเราเห็นความจริงของกายของใจนะ มันจะค่อยๆ คลายความรักลงไป ความจริงของมันไม่น่ารัก อย่างความจริงของร่างกายนี้มีแต่ทุกข์บีบคั้นอยู่ตลอดเวลาเนะ หายใจออกหายใจเข้าเต็มไปด้วยความทุกข์นะ ใครไม่เชื่อก็ลองหายใจเข้าอย่างเดียว หรือหายใจออกอย่างเดียว เดียวก็จะรู้ว่าทุกข์อย่างไร

๕.๑๒ คาถาแก่นจน

[๓๑ มีนาคม ๒๕๕๐ (๑) : หน้าที่ ๕]

จิตใจที่เข้าไปไม่ถึงธรรมะมันอ่อนแอ มันพร้อมจะหาอะไรก็ได้มาช่วยเรา ส่วนจิตใจของชาวพุทธนี่ เป็นจิตใจที่ห้าวหาญเข้มแข็ง ช่วยตัวเอง ไม่งอมืองอเท้านะ ช่วยตัวเองอยู่ในหลักของศีลธรรมตามที่พระพุทธเจ้าบอก อย่างเกิดมายากจน ไม่ใช่ไปขอให้เทวดาช่วยให้หายจน นั่นโง่งนะ ถอยหลังไปหลายพันปีเลย เกิดมาจนแล้วก็หาอะไรมาห้อยให้แสงให้รวย ไม่แสงรวย แต่แสงชวายนะ อย่างน้อยเสียเงินไปเป็นแสนๆ ไปซื้อมา

อวยการวยเหรอ พระพุทธเจ้าก็สอนคือ ขยันทำมาหากิน อุฏฐานสัมปทา ขยันหาทรัพย์ อย่างมัวรีรอ งานสุจริตนั้นก็มีเกียรติพอ อย่างรุ่งเรือง เร่งทำกิน ได้มาแล้วต้องรู้จักรักษา อารักขสัมปทา ได้สมบัติมาแล้วต้องรู้จักรักษา ต้องรู้จักกัลยาณมิตรตา คบคนที่ดี คนที่แนะนำในสิ่งที่มีประโยชน์ ตั้งแต่ประโยชน์ในการทำมาหากินจนถึงประโยชน์ในการดำรงชีวิต ไปคบคนที่ไม่ดี ซักพาไปในทางเสียหาย ยิ่งไงก็ไม่รวยนะ แล้วอีกอันหนึ่งคือสมชีวิตา คือเสมอต้นเสมอปลาย ใช้ชีวิตแบบพอเหมาะพอควร ไม่บริโภคอะไรที่เป็นส่วนเกินมากนัก

ทุกวันนี้เราบริโภคส่วนเกินมหาศาลนะ อย่างเสื้อตัวหนึ่งราคาร้อยบาทสองร้อยบาท ก็มีใช้ไหม ต้องใส่ตัวละหมื่นสองหมื่น เราบริโภคส่วนต่างตรงนั้นนะ ความจริงไม่ได้บริโภคอะไร แต่ถูกเขาหลอกว่าใส่แล้วมันโก้ ใส่แล้วมันน่าภูมิใจ ไม่เหมือนคนอื่น เห็นคนอื่นดูสิอยากเห็นคนอื่นนะ คือสนองอัตตา ถ้าได้ใส่สินค้านี้ มีสินค้านี้ แล้วมันเห็นคนอื่นมันสนองอัตตาทั้งหมดเลย มันเอากิเลสมาหลอกเราให้เรายากจน มีเงินเท่าไรก็ไปทุ่มให้เขาหมด ถ้าเราเป็นชาวพุทธ เราดำรงชีวิตอยู่อย่างมีสติปัญญาเนะ รู้จักหาเงิน รู้จักดำรงตน รู้จักใช้จ่ายอะไรให้พอเหมาะพอควร ไม่จนทรอกนะ นี่เป็นคาถาแก่นจนนะ เอาอะไรมาห้อยแล้วมันจะหายจนได้อย่างไร หนักคอด้วย เดียวนี้ใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ อันใหญ่ๆ อีกหน่อยคงเหมือนกับจีโบราณ เคยเห็นไหม จี ใครเคยดูลิเกสมัยโบราณ

ตั้งนั้นถึงจะมีศรัทธา แต่ไม่มีปัญญาเนะ ก็ตกเป็นเหยื่อ กระทั่งศรัทธาต่อพระนะเข้าวัด เขาหลอกให้สร้างโน่นสร้างนี่ สร้างเข้าไป สร้างแล้วจะไม่ตกนรก ก็มันตกนรก ตั้งแต่จ่ายเงินไปแล้ว ทำบุญ หมดเนื้อหมดตัว บางคนนะ ขายบ้านไปบริจาคทำบุญ กลับบ้านสามี่ตะพานนะ หมดแล้วบุญ จิตใจเศร้าหมอง ตั้งนั้นไม่มีศรัทธาก็ต้องมีปัญญา มีปัญญาก็ต้องอาศัยศรัทธา มีวิริยะความเพียรมากไป จิตใจฟุ้งซ่านก็ต้องทำความสงบเข้ามา มีความสงบมากไป จิตใจซุ่มซ่ามก็เกียจคร้าน ไม่เดินปัญญาเนะ

จะมีอยู่ตัวหนึ่ง สังเกตใหม่ว่าไม่มีคู่ คือสติ ตัวอื่นมากไป น้อยไป ไม่มี สติยิ่งมากยิ่งดี หลวงพ่อใช้คำว่ามาก หมายถึงสติยิ่งเกิดบ่อยยิ่งดี ไม่ใช่สติกล้าแข็งแล้วยิ่งดีนะ สติกล้าแข็งเป็นวิบัติสธุธา สติกล้าแข็งไป ไร้ใจตัวเองให้แข็ง อย่างนี้ใช้ไม่ได้ จิตใจกระด้าง

๕.๑๓ คาถาทำให้รวย

[๑ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : หน้าที่ ๖]

ตอนแรกๆ ก็มีคนมาขอเครื่องรางของขลังเหมือนกัน หลวงพ่อก็ไม่มีให้ ตอนนั้นบวชไม่นานนะ อยู่เมืองกาญจน์ มีผู้หญิงคนหนึ่งเข้ามาในวัด หัวปิ่นโตมาด้วย เอาปิ่นโตมาถวาย ถวาย เราก็ฉันให้ เสร็จแล้วก็บอกว่าจะมาขอของดี โอ๊ย ของดีเทรอ ของดีต้องปฏิบัติ ต้องลงมือทำเอา โอ้ ไม่เอาไม่เอา อยากได้ของวิเศษนะ ของขลัง มีพระเครื่องใหม่ บอกไม่มี ไม่ได้สร้าง ไปๆ มาๆ นะ แกหันไปหันมา ขอเอากรรไกรตัดจิวรทำไปหน่อยได้ไหม เนี่ยมันจะเอาให้ได้นะ บอก เอ้อ อย่างมาตัดนะ เรามีผ้าอยู่ผืนเดียว ตอนนั้นบวชใหม่ๆ นะ มาตัดของเราแล้วจะเอาอะไรใช้ละ บอก อย่างนั้นไม่มีคาถาใหม่ นี้อวดไม่ได้แล้วขอคาถาที่ทำให้รวย

บอกว่า อ้อ อยากได้คาถารวย มี ทองไว้เนะ (เตรียมทองใหญ่เนะ) ข้อที่หนึ่ง อุฏฐานสัมปทา ขยันหาทรัพย์ อย่างมัวรีรอ อู๋ อย่างนี้ไม่เอา บอก เอ๊ย คาถานั้นแหละของจริง คาถาของพระพุทธเจ้าเนะ อุฏฐานสัมปทา ขยันหาทรัพย์ อย่างมัวรีรอ งานสุจริตนั้นมีเกียรติพอ อย่างรุ่งเรือง รีบทำกินไวๆ พอได้มาแล้วก็ต้องรู้จักรักษาเอาไว้ใช้ใหม่ อารักขสัมปทา อย่านให้ทรัพย์นั้นหวอดวาย กัลยาณมิตรตา การคบมิตรสหาย คบเพื่อนดีก็จะสบาย คบเพื่อนร้ายก็จะหวอดวายตรอมตรม แล้วก็สมชีวิตา ดำรงชีวิตที่พอเหมาะพอสม ทำได้ลืออย่างนี้รวย

อู๋ ยายคนนี้ร้องจากเลย ไม่เอาคาถานี้ อยากได้แบบทองๆ แล้วรวย บอก ไม่มีคาถาอย่างนั้นไม่มี บอก โอ๊ย พระวัดนี้ไม่ขลัง ไปเลยนะ ขออะไรก็ไม่ให้สักอย่าง ขอพระเครื่องก็ไม่ให้ ขอเหรียญก็ไม่ให้ ขอตัดจิวรก็ไม่ยอม ขอคาถา ให้คาถาอะไรก็ได้ที่มันต้องลำบาก อยากได้อะไรที่มันสบาย อยากได้ของสบาย ไม่มีจริงทรอกนะ ทุกอย่างเป็นเรื่องของกรรมทั้งสิ้น อยากได้มรรคผลนิพพานก็ต้องทำเอา อยากเป็นคนดีก็ต้องทำเอา อยากไปลงนรกก็ต้องทำเอา ต้องทำเอาเองทั้งสิ้นเลย ไม่มีพรอกที่ได้ออยๆ ฟูๆ นะ

ชาวพุทธต้องไม่เชื่ออะไรทั้งมกาย แต่เชื่อเหตุ เชื่อผล เชื่อกรรม เชื่อการกระทำของเรา ทำแล้วต้องมีผล อย่างนี้ ฉะนั้นเราลงมือทำสิ่งที่ดีๆ แล้วเราจะได้ดีๆ เราทำความดี บางคนก็เจ้าทิฏฐินะ ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป เอาอะไรมาวัด บอกทำชั่วแล้วรวย เนี่ยลัษณะระหว่างรวยกับดีแล้ว ทำดีมันดีต่างหาก ทำดีไม่ได้บอกว่ารวย อยากรวยก็ต้องไปทำอะไรที่ได้เงินมา คนละเรื่องกัน ทำดีแล้วมันดี ดีแล้วอย่างไร ดีแล้วมีความสุข ทำไปแล้วจิตใจเรามีความสุขความสงบ ฉะนั้นเราก็ต้องสู้ละ ต้นทางอย่างนี้ ปลายทางจะเป็นอย่างนี้ รู้เหตุรู้ผล ฉะนั้นเราหัดเจริญสติไปแล้ววันหนึ่งจิตใจเราจะห่างออกจากโลก

๕.๑๔ อยู่อย่างพอเพียงจะมีส่วนเหลือ

สังเกตดูว่าพัฒนาเศรษฐกิจมาตั้งแต่ปี ๐๔ หายนะไปหมดแล้ว ทรัพยากร ทำอันนี้เสียอันนี้ไป ทุ่มลงไปแก้อันนี้ เสียอันนี้ไปอีก อยากรได้ผลผลิตเยอะๆ เพิ่มการผลิต เพิ่มการผลิตแล้วใครสบายบ้าง ใครมีความสุขบ้าง แต่เดิมหลวงพอเคยถูกปัญหาหนัก บอกแต่ก่อนชาวนาทานปีละครั้ง ทำไม่มันพอกิน เดียวนี้ทำปีละสามครั้ง ทำไม่พอกิน มันเกิดอะไรผิดขึ้นมา แต่ก่อนคนไม่ค่อยมีสตางค์ แต่มีความสุข มีอยู่ มีกิน มีสุข เดียวนี้มีสตางค์ แล้วมีความสุขไหม บางคนไม่มีเวลาใช้สตางค์นะ มีบ้านหลายๆ หลัง มันอยู่ได้จริงหรือเปล่า มันถูกหลอกตลอดเลยนะ แต่ถ้าเราก่อย ๆ มาเรียนรู้ลงที่ใจนะ ส่วนเกินพวกนี้จะหายไป ชีวิตเราจะไม่เหน้อยเท่าทุกวันนี้ ทุกวันนี้เราต้องเหน้อยมากนะ ดิ้นรนทำมาหากินมากมาย เพื่อไปหาส่วนเกินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรอก เยอะแยะเลย อย่างเราต้องมีรถหลายๆ คัน ที่จริงเวลานั่ง นั่งได้คันเดียวใช้ไหม ฉะนั้นเราไปหาสิ่งที่เป็นส่วนเกินมากมาย เพราะว่าความอยากมันหลอกเรา สังคมก็หลอกเด็กให้มีแต่ความอยากมากขึ้นๆ จะได้ซื้อเยอะๆ จะได้ผลิตให้มาก ผลิตมาก ทรัพยากรก็ใช้มาก ก็ใช้เกินความจำเป็น ก็ใช้อย่างฟุ่มเฟือย หายนะหมด เสียหายหมด นี่พัฒนาแบบหลงทาง ในหลวงเก่งนะ ให้พอเพียงน่ารัก ในหลวง

เราชาวพุทธต้องรู้จักประมาณ ฝรั่งมันไม่รู้จักประมาณนะ มันรู้สึกมีตัณหาขึ้นมา ถ้าสนองตัณหาได้จะมีมีความสุข เพราะตัณหา มีธรรมชาติโตไปเรื่อยๆ ได้แค่นี้ มันต้องการมากขึ้นไปอีก ไม่เคยเต็ม พระพุทธเจ้าจึงมาสอนให้เรารู้เท่าทันกายใจของเรา มันจะจำกัดความต้องการลงมาเหลือเท่าที่จำเป็น เราก็จะมีส่วนเกินละคราวนี้ เดิมมีแต่ไม่พอนะ แต่ถ้าเรารู้จริงๆ ว่าชีวิตเราต้องการแค่นี้เอง มันจะเหลือส่วนเกินเยอะแยะที่จะเจือจานคนอื่นได้ วิถีของชาวพุทธ วิถีของตะวันออกไม่ได้เหมือนฝรั่งนะ เขาแข่งกันบริโภค

พวกเราต้องตั้งสติให้ดี มิฉะนั้นพอเศรษฐกิจทรุดลงมาก็กระทบหนึ่ง เดี่ยวจะกลุ่มใจตาย ผ่าตัวตาย ต้องเตรียมตัวเอาไว้ให้ดี ผูกดูจิตใจของเราเอาไว้ ดูใจของเรา ถ้าอยู่ตามความจำเป็นแล้ว อยู่ได้อย่างสบาย คราวนี้จะมีส่วนเหลือด้วย ส่วนเกินด้วย ในชีวิตเรามีส่วนเกินเยอะนะ อย่างกลับบ้านไปสำรวจในตัวเสื้อผ้าเรา เสื้อตัวไหนปีหนึ่งแล้วไม่เคยหยิบนะ เอาไปให้คนอื่นได้เลย มันคงไม่ได้ใช้แล้วชานี้

๕.๑๕ ถ้าเราใช้ชีวิตสมเหตุสมผล เราจะไม่เหน้อย

[๗ มิถุนายน ๒๕๕๐ : นาที ๒๒]

จริงๆ พวกเราภาวนาเพื่อจะไปสู่อิสรภาพ ถึงวันหนึ่งเราจะเป็อนิสระในขณะที่คนทั้งโลกไม่มีอิสระ คนทั้งโลกตกอยู่ใต้อิทธิพลของสิ่งอื่นหรือคนอื่น อย่างเราต้องอยู่กับคนนี้ เราถึงจะมีมีความสุข ดังนั้นเราต้องเอาใจคนนี้ เราต้องเสียอิสรภาพไปบางส่วน อย่างพวกที่แต่งงาน รู้สึกใหม่ คนที่แต่งงานแล้ว เราสูญเสียอิสรภาพไปบางส่วนเพื่อที่จะได้บางอย่างมานะ

เพราะฉะนั้นอิสรภาพของชาวโลกนี้ ไม่ใช่อิสรภาพที่แท้จริง ไม่มีอิสรภาพหรอก แต่ว่าเราภาวนาไปเรื่อยนะ วันหนึ่งใจเราไม่ได้เกาะเกี่ยวกับอะไร เรามีความสุขอยู่ด้วยตัวของเราเองได้ เรารู้สึกเลย เรามีอิสระ แต่ว่าก็ภาวนากันหลายปีหน่อย แต่ละวันๆ ให้ใจมันอิสระมากขึ้นก็ยังดีนะ ให้ทิศทางของมันดีขึ้นๆ ใช้เวลาค่อยๆ เรียนรู้จิตตนเองไป จนรู้เลย จิตนี้ไปติดไปข้องไปยึดไปถือสิ่งไหนสิ่งนี้แล้วจิตก็ไม่มีอิสรภาพ จิตมีความสุขมากขึ้นมา

คนในโลกอยากอิสระนะ อยากทำอะไรได้ตามใจ อยากมีเสรีภาพ แต่ไม่มีจริง เราถูกอะไรทำอะไรจำกัดเอาไว้เยอะเลย ต้องอยู่กับคนนี่ถึงจะสุข ต้องได้กินอันนี้ถึงจะสุข เห็นไหม เสียอิสรภาพเพราะอาหารแล้ว เพราะรส ต้องไปฟังเพลงนี่ถึงจะมีความสุข นักร้องคนนี่ชอบ ต้องฟังคนนี่ ตกเป็นทาสไอ้คนนี่แล้ว ต้องหาเงินไปซื้อเทปมันมาแล้วนะ หรือต้องได้ตัวตูนี่ มือถือต้องรุ่นนี้ นาฬิกาต้องยี่ห้อนี้ กระเป๋าต้องอย่างนี้ ไม่มีอิสรภาพเลย ชีวิตพึ่งพาสีงภายนอกที่เกินจำเป็นไปเยอะแยะเลยเห็น้อย

ถ้ามนุษย์เราฉลาดนะ พออยู่พอกินพอเพียงอย่างที่ในหลวงสอน เราจะไม่เหน้อยเท่านี้หรอก ทุกวันนี้เราต้องผลิตมาก ทำงานมากนะ เพื่อจะไปบริโภคของส่วนเกินซึ่งไม่ค่อยมีประโยชน์อะไร หลายคนทำงานหนักนะ ไม่ค่อยมีเวลาพักผ่อน เครียด ต้องไปหาหมอซื้อยาแก้เครียดมากิน เห็นไหม ทำงานจนต้องไปซื้อยาแก้เครียดมากิน หรือทำงาน

จนไม่มีเวลาออกกำลังกาย ต้องเสียดวงศไปเข้าพิตเนส อะไรอย่างนั้น เราเอาเวลาในชีวิตของเราไปทำมาหากินจนเต็มเหนี่ยวเลย จนตัวเองโหมมไปทุกๆ ด้านนะ ทั้งกายทั้งใจ แล้วก็เอารายได้ที่ได้มานั้น มาแก้ความโหมมของกายของใจ ใช้ชีวิตที่นำสงสารจังเลย

แต่ถ้าไม่ใช้ชีวิตอย่างนี้ คนเขาก็ถูกอีกว่าไอ้ที่ไม่มีปัญญา ถูกระเบ้าถูกจั่ง เอาอย่างพระสิ ถ้อย่าม ไปไหนก็หิ้วยามไปนะ พระชุดเดียวเที่ยวรอบโลกเลย กินข้าวก็กินวันละบาตรเดียว จริงๆ ชีวิตคนเราต้องการอะไรไม่เยอะเท่าที่ใครหรอก แต่ความต้องการของตัณหาเนี่ย มันไม่มีที่สิ้นสุด มันเลยเหนื่อย

แต่ถ้าเราหัดดูจิตดูใจ รู้ทันตัณหาเนะ ตัณหาดับลงไป เราจะดำรงชีวิตด้วยเหตุผลแล้ว แค่นี้พอแล้ว

อย่างไรก็ตามเล่าให้ฟังก็ไม่รู้ว่า มีรถคันละยี่สิบห้าล้าน แล้วไปเติมน้ำมัน เติมนิดประเทรตเลยพียง กลุ่มใจนะ ไอ้คนที่เติมน้ำมันก็กลุ่มใจหนักเข้าไปอีก ถ้ามว่าทำไมคนเราต้องใช้รถคันละยี่สิบห้าล้าน ใช้คันละสี่ห้าแสนได้ไหม ใช้ไม่ได้เพราะว่าที่นั่งในรถไม่ได้เอาไปแต่ร่างกายนะ ไม่ได้เอากันไปอย่างเดียว เอาหน้าไปด้วย เลยต้องนั่งแพงหนอย ถ้าเราใช้ชีวิตโดยการใช้ทันใจของเรา เราจะใช้ชีวิตสมเหตุสมผล เราจะไม่เหนื่อยเท่าที่ใครหรอก คนทุกวันนี้เหนื่อยเกินไป เครียดนะ แล้วก็ชีวิตไม่เห็นอนาคตเลย แต่ละปีๆ นะ รอช่วง weekend (วันหยุดสุดสัปดาห์) หรือไม่ก็รอวันพักผ่อน เก็บวันลาไว้ เหนื่อยแทบตายเลยเพื่อจะได้พักผ่อนไม่กี่วัน

หลวงพ่อกเคยอ่านหนังสือเรื่องหนึ่ง มีผู้ชายคนหนึ่งนะ ออกไปจับปลานิดๆ หนอยๆ นะ แล้วกลับมาตอน พอดีเศรษฐกิจไปเที่ยวแถวนั้น ไปเห็นเข้า ก็เลยบอกว่า you (คุณ) ทำไมไ่ you ทำไมไม่เพิ่มชั่วโมงทำงานขึ้น จับปลาให้หนาน ไม่ใช้จับชั่วโมงสองชั่วโมง พอกินแล้วเลิก บอก you จับให้เยอะๆ ลิ ถ้ามว่าจับเยอะเพื่ออะไร อ้าวจะได้มีเงินเหลือ จะได้มีเงินเยอะๆ ขึ้น พอมมีเงินเยอะนะ you อย่านิ่งนะ you ต้องไปซื้อเรือที่ลำโตกว่านี้ you จะได้จับปลาได้เยอะกว่านี้อีก นี่นะเขาไปเรื่อยนะ ตานี่ก็นิ่งฟังไป แล้วอย่างไรอีกละ ก็บอกว่าต่อไปนะ you ไม่ต้องทำเอง you ก็เป็นเจ้าของกิจการมีเรือหลายลำ มีลูกน้องทำ you บริหารไป แล้วถามว่าสุดท้ายจะได้อะไร ก็บอกตอน you แก่ๆ you จะมีเงินเก็บก้อนเบื้อเรื่อยเลย แล้ว you จะได้ใช้ชีวิตที่มีความสุขมากเลยทุกวัน you จะมีเวลาไปนั่งริมทะเล ตกปลา มีความสุข ผู้ชายคนนี้ก็บอกว่าตอนนั้นฉันเป็นอย่างนั้นอยู่แล้วนะ คือคนเราถูกอะไรหลอกก็ไม่รู้ อย่านิ่งมากนะ งอนิดหน่อยพอ

๕.๑๖ เจ้ากรรมนายเวร

[๓๑ มีนาคม ๒๕๕๐ (๒) : หน้าที่ ๕๕]

เจ้ากรรมนายเวร จริงๆ แล้วคือชนกกรรม บางคนเข้าใจว่า พอทำใครไว้แล้ว เขาจะมาตามล้างแค้น จริงๆ แล้วไม่ใช่ คือกรรมของเราที่แหละคือเจ้ากรรมนายเวรตัวจริง ตัวกรรมที่เป็นเจ้ากรรมนายเวรนั้น ภาษาแขกเพราะๆ เลยเรียกว่าชนกกรรม ชนกที่แปลว่าพ่อ คือกรรมที่ทำให้เราเกิดมาเป็นแบบนี้ บางคนทำกรรมมาดี เคยถือศีลมาก่อนก็เกิดมาสวย เคยทำทานมากก็เกิดมาร่ำรวย นี่คือมีชนกกรรมที่ดีส่งผลมา แต่นี่คือของอดีตไม่สำคัญเท่าไร ที่สำคัญคือกรรมปัจจุบันต่างหาก พอหล่อแล้วจับเมียชาวบ้าน รวยแล้วใช้ทรัพย์สินที่มีไปเบียดเบียนคนอื่น เอาพื้นฐานที่ดีไปทำชั่ว อย่างนี้ก็มิหนะ บางคนมีชนกกรรมเกิดมายากจนแต่ทำกรรมดี ขยันทำมาหากิน รู้จักดำรงตนอย่างดี ไม่คบคนเกเรก็ร่ำรวยขึ้นมา ดังนั้นชนกกรรมแค่ส่งผลขึ้นมา เจ้ากรรมนายเวรแค่ส่งผลให้เราต้องเจอปรากฏการณ์ต่างๆ เหล่านี้ แต่เมื่อเราเจอปรากฏการณ์แต่ละอย่างแล้ว เราต้องทำกรรมปัจจุบันต่างๆ ให้ดีที่สุด ไม่ใช่ฝากชีวิตไว้กับเจ้ากรรมนายเวรในอดีตนะ ถ้ามว่าอย่างเราไปตีหัวคนๆ หนึ่ง หัวแตกไปเนี่ย เขาจะต้องมาตีหัวเราใหม่ ไม่จำเป็นเลยนะ เจ้ากรรมนายเวรของเราอาจจะตกนรกอยู่ตอนนั้น แต่คนอื่นมาตี เห็นใหม่ ไม่จำเป็นต้องคนเก่าหรือ

ดังนั้นไม่ต้องไปติดสินบนชานะ แค่ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ถ้าเรามีเจ้ากรรมนายเวร มันก็มีตัวผู้รับกรรมรับเวรอีกนั่นแหละ ถ้าเรากวานจนไม่มีตัวเราแล้ว เจ้ากรรมนายเวรจะไปยุ่งกับใครก็ช่างเขาประไร

แต่ก็มีเหมือนกันนะ อย่างผิอาฆาตอย่างนี้ก็มี เมื่อก่อนหลวงพ่อก็รู้จักผู้หญิงคนหนึ่ง แกเป็นเจ้า ตอนแกเกษียณได้เป็นนายร้อย ตอนแกเป็นเด็กสาวๆ แกไปทอดกฐิน ขณะที่เขาทำพิธีอยู่ แกถูกผีสิง ผีบอกว่าจะต้องเอาชีวิตแกให้ได้ พวกญาติโยมก็ไปตามพระมาเจรจาว่าทำไมจะต่อไม่ไปมาเขา เขาก็บอกว่าอาฆาตมานานแล้ว ซาติก่อนๆ นี้ ผู้หญิงคนนี้เป็นลูกเศรษฐี ผีเป็นทาสผู้ชาย วันหนึ่งไปแอบดูเขาอาบน้ำ พอผู้หญิงรู้เข้า ไปฟ้องพ่อ เลยโดนจับมาเชี้ยจนตาย พอตายแล้วก็เอาศพมาฝังอยู่ที่ต้นพิกุลนะ เขาเลยตั้งปณิธานว่าต้องฆ่าผู้หญิงคนนี้ ต้องกินเลือดผู้หญิงคนนี้ให้ได้ เขาบอกว่า ผู้หญิงคนนี้อาบน้ำไม่ระวัง เราไปเห็นว่ามิปานที่ซาติด้วย ซาตินี้มันก็มี มันเปิดโปงด้วยนะ ผี ค่อนข้างจะเป็นผีลามกจริงๆ นิสัยเดิมชอบตูกี่ตูกี่ เสร็จแล้วไปขุดนะ เจอกระดูกถูกโซ่มัดไว้ด้วย สมภารก็เจรจากบอกว่าให้เขาทำบุญไปให้ก็แล้วกัน อย่านิ่งมากนะ อย่านิ่งมากนะ ผีก็บอกว่าต้องเอาเลือดมาล้างมันนะ

พอดีมีหอมคนหนึ่งก็ดูดีไปคิดใส่กระดุกผี ผีก็ออก แต่ก็มาคอยหลอกเรื่อยๆ เวลา มันจะมา มันจะมาตอนเย็นๆ โพล้เพล้ บรรยากาศจะวังเวงนะ มันจะหลอก เวลา มันจะแก๊ง แต่หลวงพ่อก็ได้ถามนะว่ามันแก๊งอย่างไร แก๊งที่สุดเลย ก็พากเพียรนะ ทำบุญอุทิศ ส่วนกุศลให้เขาทุกวันๆ อยู่มาหลายปี วันหนึ่งมันมาหา เรียบร้อยมาแล้ว บอกว่ามันพอใจแล้ว มันจะไปเกิดแล้ว ไม่อาฆาตแล้ว มันก็เลยหายไป ผู้หญิงคนนี้ก็เลยชอบทำบุญ คุณ ท. เลียงพิบูลย์ เคยไปสัมภาษณ์เอาเรื่องนี้ไปเขียน พอดีไปเจอตัวแก่เข้า แต่ก่อนทำงาน อยู่ด้วยกัน แบบนี้ก็เหมือนกัน แต่ว่าอย่าเอามาเป็นเจ้าหัวใจเรานะ เห็นไหม เขาไม่ได้แก้ปัญหาด้วยการทำอะไรเลย เขาแก้ปัญหาด้วยการสร้างความคิดในปัจจุบัน เขาทำบุญ เขา ทำทานของเขาไปเรื่อย

เพราะฉะนั้นไม่ว่าอะไรเกิดขึ้นนะ สร้างความดีไว้ ความดีช่วยคุ้มครองเรา บุญกุศล ติดตามรักษาเราไป เส้นทางเดินในสังสารวัฏยาวไกลที่สุดเลย ระหกระเหินที่สุด น่ากลัวที่สุด มีโอกาสนะ ชาตินี้ได้สร้างคุณงามความดีนะ ทำให้เต็มทีนะ อย่าทำแบบยกยักยกยัก ทำ ยกยักแล้วเมื่อไหร่มันจะจบไป

๔.๑๗ ธรรมะจากมัดตราสังข์ ยึดอะไรก็ทุกข์เพราะอันนั้น

[๓๑ มีนาคม ๒๕๕๐ (๒) : นาที ๔]

การภาวนาไม่ใช่เรื่องยากเรื่องเย็นนะ แต่ต้องใจถึงๆ จริ่งใจ ซื่อสัตย์กับตัวเองที่จะ เรียนรู้ตัวเอง ความไม่ดีของเราซ่อนเร้นอยู่เยอะในแต่ละคน เก็บขยะไว้เต็มไปหมดเลย เปิดคลังมหาสมบัติออกมา เจอขยะ ต้องอาศัยความตั้งใจจริง กล้าสละประโยชน์ส่วนน้อย ก็คือความสุขอย่างโลกๆ สุขทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ ไม่เห็นจะมีอะไรหนักหนาเลย สุขของโลกรมีนิดเดียว คับแคบ ลองมาศึกษาปฏิบัติธรรม แล้วจะพบความสุขที่ยิ่งใหญ่ สุขในโลกเหมือนเราเป็นปลาทองอยู่ในตู้แคบๆ ถูกเขาเลี้ยงไว้ อยู่ไปวันๆ ถึงเวลาที่มี กินมีอยู่ไปวันๆ เตียวก็ตาย เขาก็เอาตัวอื่นมาเลี้ยงแทน อย่างบ้านเรานะ อยู่ๆ ไป พอเราตาย คนอื่นก็มาอยู่แทน เมื่อก่อนมีเพลงด้วยซ้ำไปนะ พอเราตาย ทรมานวัยพันมือ เมียเราก็มารู้ เป็นเมียใคร จำไม่ได้

ฉะนั้นต้องกล้า อย่าไปหลงกับความสุขทางตาทางหูทางจมูกทางลิ้นทางกายมากนักนะ ศึกษาปฏิบัติธรรม เรียนรู้ลงมากในกาย เรียนรู้ลงมากในใจของเราบ่อยๆ สิ่งที่เป็นภาระที่สุด สำหรับพวกเราคือกายกับใจของเราแน่แหละ มันเป็นภาระมาก อย่างร่างกายดูสิ เราต้อง ดูแลมันเยอะนะ ตั้งแต่หัวถึงเท้าเยอะแยะเลย รักหวงแหนที่สุดเลยนะ ทั้งๆ ที่ซี้ทั้งนั้นเลยนะ ลองไล่ลงมาตั้งแต่ซี้หัวถึงซี้ตีน เห็นไหม สูงสุดจนต่ำสุด มันวิเศษวิโสอะไรหนักหนา ไปหลง กับมันทำไม ดูลงมานะ ดูลงมากในกาย ดูลงมากในใจ เมื่อใดหมดความรักในกาย หมดความรัก ในใจ ไม่ยึดถือกาย ไม่ยึดถือใจ ก็จะไม่ยึดถืออะไรในโลกแล้ว เพราะสิ่งที่เรายึดถือที่สุด ก็คือกายกับใจของเราเอง พอเราไม่ยึดถือในกายในใจแล้วมันก็จะไม่มีอะไรให้ยึดอีกแล้ว จิตใจมีแต่อิสระภาพ เพราะว่าเมื่อเราไปยึดอะไรไว้เนะ เราจะไม่เป็นอิสระเพราะสิ่งนั้นแหละ อย่างเรายึดในทรัพย์สมบัติ เราไปไหนไม่รอดเลย ไปไหนเราก็หวงสมบัติเนะ ไปไหนไม่ได้ เราไปยึดถืออะไรก็ตามอันนั้นแหละ ไปไม่รอด ยึดลูกยึดเมียไว้ก็ไปไหนไม่ได้ เป็นห่วง

คนโบราณท่านเปรียบดินะ อย่างเวลาคนตาย เขาจะผูกมัดตราสังข์ แล้วเขาจะมัด สามข้อ มัดคอ มัดมือ แล้วก็มัดเท้า มัดคอบอกว่ามีลูกนะ เหมือนเอาเชือกผูกคอไว้ ทำให้ ผูกคอ รัดแน่นๆ กินไม่ลงนะ อย่างพ่อแม่คนไหนจนหน่อย เจอของออร์อๆ กินไม่ลงนะ คิดถึงลูก มันผูกผูกคอไว้ มีสามีภรรยา เขาบอกว่าเหมือนผูกเอาปอกผูกคอก ภาษาอีสานนะ คุณแม่หน่อยเคยท่องให้หลวงพ่อฟัง มีลูกเหมือนเอาเชือกผูกคอ มีเมียเหมือนเอาปอกผูกคอก มีสมบัติเหมือนเอาปอกติดตา เวลาเรามีแฟนมีคู่ รู้สึกใหม่ เราไม่อิสระ เหมือนเราถูก มัดมือไว้ บางทีถูกมัดมือขกนะ มันไม่อิสระ นี่ความสุขของโลกนะ มีลูก เราทุกข์เพราะลูก เห็นไหม มีสามีภรรยา เราก็มืดอิสระ จะทำอะไรเคยอิสระ มันก็มืดอิสระแล้ว มันไม่คล่องตัว มีสมบัติเหมือนเอาปอกติดตาไว้คือไปไหนไม่ได้ มีสมบัติต้องนั่งเฝ้าสมบัติไว้ ไปไหน ก็กลัวหาย แล้วก็ทุกข์นะ มีความทุกข์

ดังนั้นในโลก เรามีอะไรก็ทุกข์เพราะอันนั้นแหละ พระพุทธเจ้าถึงบอกว่า มีวัฏก็ทุกข์เพราะวัฏ มีนาก็ทุกข์เพราะนา มีทรัพย์สมบัติก็ทุกข์เพราะทรัพย์สมบัติ ที่นี้คนในโลก ไม่เข้าใจว่ามันเป็นทุกข์นะ อยู่ตามๆ กันมา ก็เที่ยวแสวงหา หวังว่ามันจะดี ได้มายังเยอะ ยิ่งดี เพราะว่าไม่รู้ว่าเป็นภาระเยอะนะ คนเราไม่ได้ต้องการอะไรมาก มีแต่ความต้องการ เทียมเยอะ ความต้องการเพื่อเอาหน้าเอาตาหลอกๆ ถ้าเรามาดูลงมากในใจ เรายึดอะไรไว้ เราก็มืดทุกข์เพราะอันนั้น สิ่งที่เรารักที่สุดคือกายกับใจ ไม่ใช่ลูกนะ บางคนบอกรักลูกที่สุด

จริงๆ ไม่ใช่ รักสามิภรรยามากที่สุด ไม่จริงหรอก โกหกนะ ใครมาบอกเราว่าผมรักคุณมากกว่าชีวิตผม ชี้น้ำเลยนะ บอกว่าโกหก คนที่เขาจิตปราดเปรียว เขารู้นะ อย่านโกหกนะ ไม่มีอะไรรักมากเท่าตัวเอง

หรือเรารักจิตใจของเรา เราอยากให้อะไรของเราเรามีแต่ความสุขสนุกสนาน จิตใจมันก็สุขบ้างทุกข์บ้าง ดีบ้างร้ายบ้าง แกว่งขึ้นแกว่งลงไปตามเรื่องของมัน ไม่ได้มีความสุขที่แท้จริง ถ้าเรารู้ลงในกายรู้ลงในใจ พอไม่มีดีกายเราก็ไม่ทุกข์เพราะกายแล้ว ไม่มีดีใจก็ไม่ทุกข์เพราะจิตใจ จะมีความสุขที่นึกไม่ถึง น้ำตาร่วงเลยนะ ว่าความสุขเช่นนี้ก็ด้วยเหตุอัครจริย ว่าคำสอนของพระพุทธเจ้าอัครจริยจริงๆ สอนให้เราสู้กาย สอนให้เราสู้ใจ จนปล่อยวางกาย ปล่อยวางใจ เข้าถึงธรรมะที่มีแต่ความสุขล้วนๆ เลย อัครจริยที่สุด ความสุขอย่างโลกๆ เป็นความสุขคับแคบ เป็นความสุขที่เจอด้วยความทุกข์เติมไปหมดเลย รักอะไรก็ทุกข์เพราะอันนั้นแหละ

๕.๑๘ เราผูกพันกับครูบาอาจารย์ แต่ครูบาอาจารย์ไม่ผูกพันกับเรา

[๒๔ มีนาคม ๒๕๕๐ (๑) : นาที ๑๗]

อย่างพวกเรผูกพันกับครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ไม่ผูกพันกับเราหรอก หลวงพ่อเคยไปเห็นรูปหนึ่งนะคือหลวงปู่ดูลย์ หลวงปู่ดูลย์เวลาแสดงธรรมนะจะนุ่มนวลอ่อนโยนแทบจะเอาเราใส่ตะกร้าเลยนะ ทะนุถนอม แต่พอท่านแสดงธรรมเสร็จแล้ว ถามเราว่าเข้าใจไหม เราจะบอกว่ายังไม่เข้าใจจะขอไปลองก่อน หรือบางตอนเข้าใจก็บอกว่าเข้าใจก็มลงกราบท่านนะ พอเงยหน้าขึ้นมา เราพบคนอีกคนหนึ่งที่ไม่รู้จักแล้ว คนแก่ที่นุ่มนวลใจดีคนนั้นหายไปอัตโนมัติเลย กลายเป็นคนคนใหม่ที่เราไม่สามารถสัมผัสหรือแตะต้องได้ ดังนั้นสภาวะของครูบาอาจารย์ที่ภาวนาดีแล้ว ท่านไม่ได้มาผูกพันกับใครเลยสักคนเดียว ถ้ายังต้องสัมผัสอยู่ก็เมตตาการุณาไปอย่างนั้นแหละ

เป็นสภาวะที่เราตามร่องรอยได้ยากที่สุดนะ ที่ท่านเทียบบอกว่าเหมือนรอยเท้าคนในอากาศ นกเหยียบอากาศไฉน แล้วรอยเท้าอยู่ตรงไหน รอยเท้าคนในอากาศไม่สามารถตามร่องรอยได้ ภาวนานะ มีทางอันเดียวที่เราจะรู้ได้ว่าสภาวะเหล่านี้เป็นอย่างไร คือเราต้องภาวนาให้ถึงตรงนี้ก่อน แล้วจะรู้ว่าครูบาอาจารย์ไม่ได้โกหกนะ เอาความจริงมาเล่าให้ฟัง

ล้วนๆ เลย เป็นธรรมะที่อัครจริย เข้าไปรู้เข้าไปเห็นที่แรกน้ำตาร่วงเลยว่าธรรมะขนาดนี้ก็ด้วยไม่ได้ร้องไห้เพราะดีใจเสียใจนะ แต่มันเป็นธรรมปิติ คือปิติในธรรมะของพระพุทธเจ้า

๕.๑๙ แม่เมตตา กับแม่ส่วนบุญไม่เหมือนกัน

[๑ มกราคม ๒๕๕๐ (๒) : นาที ๖]

แม่เมตตา กับแม่ส่วนบุญไม่เหมือนกันนะ คนละอัน แม่เมตตาคือแม่ความรู้สึกรู้สึกเป็นมิตรออกไป เมตตา กับคำว่ามิตรคำเดียวกัน เมตตาไม่ตรีคำเดียวกัน กระทั่งเมตตา ไตรยนะ ชื่อพระศรีอารย เมตตา ไตรย ไม่ตรี คำเดียวกัน

ถ้าแม่ความรู้สึกรู้สึกเป็นมิตรแก่สิ่งทั้งหลายก็เรียกว่าแม่เมตตา ถ้าระลึกถึงสัตว์ทั้งหลายขอให้มีส่วนได้รับบุญของเรา เรียกว่าแม่ส่วนบุญ สองอันไม่เหมือนกัน ใช้คนละกรณีด้วยนะ อย่างเวลาปรตมาหาเราเนียไม่ใช่แม่เมตตานะ ต้องแม่ส่วนบุญ

๕.๒๐ สวดอภิธรรมเพื่อแสดงให้คนฟังรู้ว่าไม่มีแต่สภาวะธรรม

[๒๙ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๖๔]

งานศพในสมัยก่อน ท่านไม่สวดกันหรอก ท่านแสดงธรรม ที่นี้มาในยุคหลังๆ เนี่ย เราหาคนแสดงธรรมยาก ก็เลยสวดฯ (พระอภิธรรม) ขึ้นมา จริงๆ ก็คือการสาธยายธรรมบรรยายธรรมนั่นเอง ที่นี้เหนือขึ้นไปสวดเป็นภาษาแขก คนไทยเลยฟังไม่รู้

การสวดอภิธรรมก็เพื่อให้เห็นว่าจริงๆ แล้วนี่ไม่มีคน มีแต่สภาวะธรรมที่เป็นกุศลบ้าง อกุศลบ้าง กุศลธัมมา อกุศลธัมมา สภาวะธรรมที่เป็นกุศลบ้าง อกุศลบ้าง สภาวะธรรมที่ไม่ใช่กุศลและอกุศลบ้าง สอนธรรมะนั่นเอง เพื่อให้เห็นว่าไม่มีคน เมื่อไม่มีคนแล้ว มันก็ไม่มีคำว่าคนตาย คนแก่ คนเจ็บ

ถ้าผู้ใดมีปัญญาเห็นว่าไม่มีคนตายจริงๆ นะ ก็จะไม่เศร้าโศก ธรรมะจริงๆ เนี่ย เขาแสดงให้คนเป็นๆ ฟัง เพื่อจะได้ไม่เศร้าโศก ที่นี้รุ่นหลังๆ เราไม่เข้าใจ เราไปสวดภาษาแขก แล้วเราก็ไม่รู้ความหมาย

ต้องเห็นภพชาติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นขณะๆ อันนี้สำคัญที่สุด เรื่องข้ามภพข้ามชาติก็สำคัญเหมือนกัน แต่ว่าไม่มีผลอะไรกับการปฏิบัติ

การปฏิบัติ อะไรเกิดขึ้นในกายใจในขณะปัจจุบันก็คอยรู้เรื่อยๆ ไป เราจะเห็นภพหมุนเวียนอยู่ยิบๆ ตลอดเวลา เป็นภพน้อยๆ เล็กๆ สั้นๆ ไม่นานหรอก ทุกภพมีแต่เกิดแล้วก็ดับ ทุกภพมีแต่ความทุกข์ทั้งสิ้น เมื่อไรเกิดภพขึ้นมาในใจ จิตใจก็มีความรู้สึกเป็นตัวเป็นตนขึ้นมา ยึดถือในภพใดภพหนึ่ง ยึดถือในสภาวะอันใดอันหนึ่ง หน้าที่ที่ยึดถือก็จะเกิดความทุกข์ขึ้นมา ใจจะทุกข์ทันทีนะ อันนี้เป็นธรรมชาติที่ไม่มีใครเถียงได้ แต่ว่าเรื่องข้ามภพข้ามชาติเวียนว่ายตายเกิดเถียงกันได้ แต่ภพชาติในขณะปัจจุบันเป็นเรื่องเถียงกันไม่ได้ ลองดูซิ ถ้าภาวนาก็จะเห็นกันต่อหน้าต่อตาแน่แหละ เพราะทุกข์ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาเนะ มีแต่ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป นอกจากทุกข์ไม่มีอะไรเลย

ภาวนาจนวันหนึ่งใจพ้นจากความทุกข์ ใจมันพ้นจากความทุกข์เพราะมันหมดความอยาก พอหมดความอยากมันก็หมดความปรุงแต่ง หมดความดิ้นรน หมดความดิ้นรน ก็คือไม่สร้างภพนั่นเอง หมดความดิ้นรนจิตก็หลุดจากภพนั้นแหละ หมดภพจิตก็เข้าสู่สันติสุขที่แท้จริง ดำรงชีวิตอยู่มีแต่ความสุข เราไม่คำนึงแล้วว่าตายแล้วจะไปไหน เพราะว่ามันเต็มบริบูรณ์อยู่ในขณะนั้นแล้ว พวกเราบางคนใจมันดิ้นไม่เลิก เพราะมันหิวไม่เลิก แต่ถ้าเราภาวนาถึงขีดสุด ใจเราอิ่ม ใจเราเต็ม ใจเราก็ไม่ดิ้นนะ ถ้าใจเราไม่เต็ม ใจของเราไม่อิ่ม ใจเราก็มืดดิ้นรน ใจเราดิ้นคราวใดก็เป็นทุกข์ทุกที การดิ้นรนของจิตและสังขารเรียกว่าภพนั่นเอง

เวลามีสงขาคพ เคยได้ยินไหม เวลาพระขึ้นไปชักบังสกุล บอกว่า “เตสัง วุปะสะโมสุโข” สังขารทั้งหลายสงบเสียได้เป็นสุข สังขารสงบเสียได้เป็นสุข ไม่ใช่คนที่นอนในโลงเป็นสุขนะ อันนั้นสุขหรือทุกข์ยังไม่แน่ กรรมชักพาไปไหนแล้วก็ไม่รู้ แต่ถ้าเมื่อไรสังขารในจิตของเรามันสงบระงับลงไป เราหมดความปรุงแต่งก็เหลือแต่รู้ณะ ใจทำงานเป็นกิริยาล้วนๆ ไม่เข้าไปยึดถืออะไร ไม่เข้าไปปรุงแต่งอะไร ภาวะในจิตใจก็เกิดขึ้นมา มีแต่ความสุขล้วนๆ

พวกเราชาวพุทธมีปัญญาสนาได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้า เรารู้แจ้งว่าชีวิตเราเกิดมาเพื่อจะพ้นทุกข์ ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความพ้นทุกข์ในวันหนึ่งข้างหน้า คนไหนที่ต่อสู้มายาวนาน ต่อสู้ได้ดี วันเวลาแห่งความทุกข์ก็เหลือน้อยลงๆ คนหลงโลกก็เพิ่มเวลาแห่งความทุกข์ไปเรื่อยๆ เวียนว่ายไปเรื่อยๆ

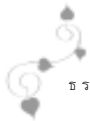
๖ ข้อเตือนใจ

๖.๑ พระพุทธเจ้ามีธรรมเป็นที่พึ่ง

[๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๑]

เมื่อก่อนหลวงพ่อกเคยสงสัยนะ เวลาอ่านพุทธประวัติตอนพระพุทธเจ้าตรัสรู้ แล้วท่านพิจารณาว่าท่านจะเอาอะไรเป็นสรณะ พระพุทธเจ้ายังมีสรณะเลยนะ อย่างพวกเรามีไตรสรณคมน์ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่พึ่ง พระพุทธเจ้ามีใครเป็นที่พึ่ง ท่านบอกว่าท่านมีธรรมะเป็นที่พึ่ง แต่เดิมไม่เข้าใจ ว่าเอาธรรมะเป็นที่พึ่งเป็นอย่างไร เพราะธรรมะมีตั้งเยอะแยะ ไม่รู้จะเอาเป็นที่พึ่งได้อย่างไร ความจริงเมื่อท่านไปเห็นสภาวะธรรมที่พ้นจากความปรุงแต่งแล้ว ท่านจะรู้เลยว่าที่สุดแห่งทุกข์อยู่ตรงนี้เอง ท่านเข้ามาถึงที่สุดแห่งทุกข์ตรงนี้แล้ว ธรรมะที่พ้นจากความทุกข์ พ้นจากความปรุงแต่งนี้แหละเป็นที่พึ่ง

ส่วนธาตุขันธ์เป็นของโลก เมื่อยังมีธาตุขันธ์อยู่ ก็เอามันมาทำประโยชน์ เกี่ยวกับบรมสั่งสอนผู้คน พระเถระเถรชีสอนไปหมด สอนเทวดา สอนมนุษย์ จนวันปรินิพพานท่านก็ทิ้งธาตุขันธ์ไป เพราะฉะนั้นพวกเราต้องศึกษาเนะ ค่อยๆ เรียนไป เพื่อวันหนึ่งจะได้สิ้นทุกข์ตามท่านไป

๖.๒ ธรรมะเป็นของง่าย

[๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ (๒) : นาที ๑๒]

ที่จริงธรรมะของง่าย ใครๆ ไปเรียนธรรมะกับพระพุทธเจ้าถึงกับอุทาน บอกแจ่มแจ้งนักพระเจ้าข้า เหมือนเปิดของคว่ำให้หงาย ง่ายนะ คำว่าๆ อย่างนี้ จับหงายไม่ยากของเรามายุคนี้ สับสนพระเจ้าข้า ยากกว่าที่คิด อ่างไปโน่นเสียอีก

สมัยพุทธกาล มีคนไปเฝ้าพระพุทธเจ้าแล้วไปชมว่า สวากของพระองค์สงบ แต่รำริง ไม่มีไปชมกับพระพุทธเจ้านะ สวากของพระองค์ซึ่มๆ พระเจ้าข้า นำเลื่อมใสเพราะซึ่มไม่ได้ชมอย่างนั้นนะ หรือสวากของพระองค์เครียดตีพระเจ้าข้า แสดงว่าจริงจัง เครียดตีจังเลย ไม่ได้ชมอย่างนั้นนะ ฉะนั้นถ้ามีสติขึ้นมา เราจะสวย แล้วก็รำริง ทำไมละ เพราะจิตมันเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มีความสุข

๖.๓ สิ่งภายนอกสร้างปัญหาให้เราได้ แต่จิตเราไปสร้างความทุกข์ขึ้นมาเอง

[๓ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๑๙]

ใจที่มันไม่ไปเกาะที่อะไร ไม่เดือดร้อน เสียงดังแค่ไหนก็ไม่เดือดร้อน ผู้หญิงสวยหรือไม่สวย ไม่สนใจ ใจเฉยๆ ใจไม่ทุกข์ไม่ร้อนอะไร เราเลยรู้ว่าจริงๆ โลกภายนอกมันทำความทุกข์ให้เราไม่ได้หรอก สิ่งภายนอกมันสร้างปัญหาให้เราได้ แต่จิตเราไปสร้างความทุกข์ขึ้นมาเอง อย่างสมมุติว่าเราเจอเสียงหนวกหู เราไม่ชอบ อยากให้เงียบ แต่เสียงมันไม่เงียบอย่างที่เรายาก เราก็โมโหแล้ว จิตใจมีความทุกข์ หรือเราป่วยเราไม่สบาย เราอยากให้หาย ร่างกายมันไม่หายตามใจชอบ เราก็มีความทุกข์ เราไปอยากอะไรที่ไร้เดียงสาขึ้นมาเรื่อย ก็ทุกข์สิ แต่ถ้าเราไม่มีความอยากนะ เราดูสภาวะทั้งหลายตามที่เขเป็น เช่นเราไม่สบายรู้ว่าไม่สบายนะ เห็นว่ามันเป็นธรรมดา ร่างกายมันป่วยเป็นเรื่องธรรมดา เป็นธรรมดาของมัน มันต้องป่วย ใจไม่หวั่นไหวนะ ใจไม่เป็นทุกข์ไปด้วย ป่วยแต่ร่างกาย

จริงๆ แล้วคนอื่นหรือโลกภายนอกทำร้ายเราได้แค่มันสร้างปัญหาให้เราเท่านั้น แต่เราสร้างความทุกข์ขึ้นมาแผดเผาตัวเองด้วยความอยาก ฉะนั้นให้เรารู้ทัน สภาวะใดๆ ปรากฏให้รู้ลูกเดียวเลย ถ้าเมื่อใดใจมีความยินดียินดีร้ายขึ้นมา มีความอยากขึ้นมา ใจก็จะมีความทุกข์ขึ้นมา แต่ถ้าใจรู้ทุกสิ่งทุกอย่างตามที่เขเป็นนะ แล้วก็ไม่วุ่นวายใจ อยุ่สบาย

เงียบๆ มีความสุข อยู่อย่างนี้ดีที่สุด แต่ถ้าตาหูจมูกลิ้นกายใจกระทบอารมณ์ แล้วมันกระทบเพื่อมหวันไหวขึ้นมา ก็ไม่ว่ามัน มันเป็นธรรมดาของมัน ยังมีกิเลสอยู่ ยังกระทบอยู่ ก็เห็นว่า เออ ธรรมดามันเป็นอย่างนี้แหละ ไม่ใช่ว่าต้องดีตลอดเวลา ถ้าเมื่อใดเราเห็นความเป็นธรรมดาของเขา รักความเป็นธรรมของเขา เราก็จะไม่ดิ้นรน เมื่อหมดความดิ้นรนในจิตใจ จิตใจก็พ้นจากความทุกข์เมื่อนั้นแหละ

ใจดิ้นรนก็คือใจปรุงแต่ง สร้างภพสร้างชาติ มีภพมีชาติ มีตัวมีตน ถ้ามีทุกข์ขึ้นมา ใจรู้สภาวะที่เกิดทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ รู้สภาวะแล้วจิตเป็นกลางไม่ยินดียินร้าย หรือยินดียินร้ายก็รู้ทัน จิตไม่ถูกความยินดียินร้ายครอบงำ ก็คือไม่ถูกกิเลสครอบงำนั่นเอง เพราะยินดีก็ระคายครอบงำ ยินร้ายก็โหระคายครอบงำ เรารู้ทัน จิตไม่ถูกครอบงำ จิตเป็นอิสระ อะไรเกิดขึ้นก็ได้ ตามองเห็นอันนี้ก็มีความสุข เห็นคนถูกรถทับกลางถนนและทะเลเลย เดิมเห็นแล้วสยดสยอง เดี๋ยวนี้เห็นก็แค่เกิดธรรมสังเวช ไม่สยดสยอง มีไครมาต่อกี่เฉยๆ เหมือนลมพัดผ่านต้นไม้ใบหญ้าเท่านั้นเอง ก็เฉยๆ ใจเกิดสงบสันติอยู่ ใจเราไม่ออกไปรับเสียอย่างเดียวนะ ความทุกข์มันกระทบไม่ได้หรอก ความทุกข์มันกระทบเข้ามาได้เพราะเรายืนจมูกออกไปให้เขาชองนะ จิตของเราไม่หลงออกไปให้ความทุกข์มันมาย่ำยี่เอง ฉะนั้นคอยรู้สึกเอานะ ง่ายจริงๆ

๖.๔ อย่าประมาท เพราะชีวิตเราเหมือนไต้ลวดอยู่บนขอบเหว

[๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๙]

ถ้าอ่อนแอต่อแท้ถดถอยเมื่อไหร่ ละถอยไกลนะ ถอยไกล ไม่ใช่ถอยที่หนึ่งก้าว สองก้าว มันถอยกันเป็นชาติๆ นะ ถ้าในคัมภีร์เขาจะชอบว่าถอยครั้งละห้าร้อยชาติ บางทีถอยนานมากเลย อย่างพระอานนท์ สมัยก่อนจะเป็นพระอานนท์ ไปทำบุญมา แล้วขอให้มีรูปงาม ขอให้หล่อ อีกชาติหนึ่งเกิดมาหล่อเพียวเลย คราวนี้ก็ไปทำผิดศีล ประพฤติผิดในกาม ท่านบอก ท่านตายจากชาตินั้น ท่านเวียนอยู่ในนรกเนิ่นนาน นี่มีความสุขชั่วคราวชั่วคราแล้วท่านไปเวียนอยู่ในนรกนาน พ้นจากนรกขึ้นมาจะ ท่านมาเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เกิดเป็นวัว บุญที่ทำความดีไว้แล้ว และก้อธิษฐานไว้ ก็ส่งผลให้เป็นวัวรูปหล่อ เป็นวัวสุดหล่อนะ ถ้าเข้าประกวดที่ไรต้องชนะ สมัยโบราณเขาคงไม่ประกวดกัน ที่นี้เวลาเจ้าของเทียมเกวียนไปไหนมาไหน วัวสาวๆ ชอบมาวิ่งตาม เจ้าของรำคาญนะ เลยจับตอนไปอีก

นี่ท่านบอกว่าท่านถูกตอนอยู่ทำร้อยละห้า ทำร้อยละห้าหมายถึงถูกตอนแล้วตอนอีกอย่างนั้น ข้าแล้วข้าอีก เสร็จแล้วมาเกิดเป็นคนนะ เป็นคนที่ไม่สมประกอบละ ผิดปกติทางเพศ ท่านบอกเป็นอยู่อย่างนี้อีกนาน กว่าที่สมประกอบคืนขึ้นมาได้ ดูลิทำผิดชั่ววูบเท่านั้นนะ เวียนอยู่นับเวลาเนี่ย นับไม่ถูกเลย

หรืออย่างบางคนโกรธเศรษฐี เศรษฐีเขาไปสร้างวัด อยากไปแก่งสังฆาเศรษฐีคนนั้น ไปเผาวัดเผากุฏิของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าในอดีต เพื่อจะแก้แค้นเขาคนเดียวเท่านั้นนะ ไปเผาวัด ไปเผากุฏิพระพุทธเจ้า จะให้เศรษฐีนั้นเจ็บใจเพราะเป็นคนสร้างวัด เศรษฐีนั้นใจถึงนะ ตีใจใหญ่ อัย ปลัม จะได้สร้างอีกแล้ว ได้ถวายวัดกับพระพุทธเจ้าอีกครั้งหนึ่งแล้ว เศรษฐีนั้นก็ได้ผลดีไปนะ ตานนั้นเป็นเปรตอยู่ช้านาน ตลอดพุทธันดรหนึ่ง ช่วงที่เว้นว่างจากพระพุทธเจ้านะ ตกนรกอยู่นานนะ แล้วก็ขึ้นมาเป็นเปรตอีกเป็นพุทธานดร ความผิดชั่ววูบให้ผลยาวนาน

เราอย่าประมาท เราเดินอยู่บนขอบเหวแท้ๆ เลย เหมือนเราไต่ลวดอยู่บนขอบเหวนะ ไม่ใช่เดินอยู่บนพื้นเรียบๆ เหมือนไต่เชือกไต่อะไรอยู่ พลาดพลั้งไม่ได้นะ ต้องสู้ชนะ มีคนหนึ่งรู้จักกัน ก็เคยพลาดพลั้ง เคยบวชเป็นพระ เป็นพระแล้วก็ถือศีลธรรมดानीแหละ แต่ว่าไม่ได้ทำอะไร ไม่ได้ทำประโยชน์อะไร เพราะว่ามีมโนะ ไม่มีการเรียนปริยัติหรือปฏิบัติอะไรเลย บวชกันตามประเพณีไปวันๆ อยู่ไปเรื่อยๆ นะ ตายจากชาตินั้นก็ไปเกิดเป็นวัว ไปใช้หนี้ชาวบ้านเขาเนาะ แต่ว่าไม่ได้ทำกรรมชั่วยุไรนะ พอเป็นลูกวัว ชาวบ้านก็เอามาปล่อยไว้ในวัด มาถวายวัดอีก กลับมาอยู่วัดเก่าที่เคยเป็นพระนะ

ประมาทไม่ได้เลยนะสังสารวัฏเนี่ย พลาดแวบเดียวเนี่ยไปยาวมากเลย เหมือนเราไต่ภูเขา เราพลัดตกเหวลงมานะ ไม่ใช่่ง่ายที่จะขึ้นไป ทุลักทุสะนะ ต้องเข้มแข็ง สู้กับกิเลสถอยไม่ได้ แต่สู้ต้องมีสติปัญญา เหมือนเราไต่เขาต้องมีสติปัญญา ไม่ใช่ไต่โง่งๆ ขึ้นไปนะ ตอนนั้นเหนื่อยแล้วหยุดพัก หาชะง่อนหินพักผ่อน มีเรียวมีแรงคอยไต่ใหม่ เรากวนาไปแล้ว ช่วงนี้เหนื่อยเหนื่อยแล้ว ก็ให้ทำสมถะ ทำความสงบ สงบแล้วจิตใจมีเรียวมีแรงแล้วมาเจริญปัญญา รู้กายรู้ใจอีก กระตือรือร้นๆ ไปเรื่อย ไม่ทอดถอนะ จะยากลำบากแค่ไหนก็ถอยไม่ได้นะ เป็นโอกาสดีมาก ๆ ของพวกเราแล้วที่ได้เจอศาสนาพุทธ

๖.๕ บุญกรรมของแต่ละคน

[๑๕ มีนาคม ๒๕๕๑ : นาที ๐๑]

หลวงพ่อสั่งเกตอย่างหนึ่งนะ ว่าคนที่แสวงหาธรรมะเนี่ย บางคนพอเริ่มหา ก็เจอ บางคนต้องไปตกกระกำลำบากมาช่วงหนึ่งถึงจะเจอ บางคนหาอย่างไรก็ไม่เจอ มันเป็นเรื่องของบุญของกรรมด้วย

อย่างบางคนชอบปาฏิหาริย์ ไม่สนใจเรื่องสติปัญญา ฉะนั้นจะแสวงหาปาฏิหาริย์ไปเรื่อย หลวงพ่อรู้จักพระผู้ใหญ่องค์หนึ่ง ท่านก็อยู่กับครูบาอาจารย์รุ่นใหญ่ บริสุทธิหมดจด ไปหาท่าน ไปเยี่ยมท่านนะ ท่านจะชวนคุยเรื่องอภิญา พอไปกราบท่านนะ ท่านก็รีบเร็วมากเลยนะ ดูหลวงพ่อบีบ ท่านก็น้ำสลดนิดหน่อย ท่านบอก โอ้ ท่านปราโมทย์ เดินทางตรง ผมต้องเดินทางอ้อม ถ้ามทำไม่หลวงพ่อก็ต้องเดินทางอ้อม มันชอบ ไม่รู้เป็นอย่างไร หลวงพ่อบอกอภิญา บอกหลวงพ่อสอนผมบ้างสิ ท่านบอกว่าอภิญาเขาไม่สอนกันหรอก ต้องไปอยู่ด้วยกันนะ คลุกคลีแล้วก็ดูเอา แล้วท่านก็จะเล่าเรื่องพระอภิญาต่าง ๆ นานา อายุท่านร้อยปี ท่านร้อยปี ท่านไปเที่ยวหา นี่ถ้าสนใจเรื่องพวกนี้เนาะ มันก็ไปเรื่อย ๆ

แต่ถ้าสนใจเรื่องความพ้นทุกข์ มันไม่ยากอะไร อยากพ้นทุกข์จริงๆ ก็ไม่ต้องไปค้นคว้าอิทธิปาฏิหาริย์อะไร อิทธิปาฏิหาริย์ไม่ทำให้พ้นทุกข์ ถ้าหวังความพ้นทุกข์จริงๆ ไม่ยากหรอก คอยรู้สึกกาย คอยรู้สึกใจ เพราะว่าสิ่งที่เรียกว่าทุกข์ก็คือกายกับใจนี่เอง คอยรู้ลงไปว่าความทุกข์มันมาได้ยังไง ความทุกข์เข้ามาในกายได้อย่างไร ทุกข์มาในใจได้อย่างไร คอยรู้คอยดูเรื่อยๆ วันหนึ่งก็รู้จริงรู้แจ้งขึ้นมา ไม่มีอะไรหรอก

ความทุกข์ในร่างกายเนี่ย เป็นเรื่องธรรมชาติธรรมดา ต้องทุกข์ เป็นวิบากหมายถึงว่าเป็นผลของกรรมในอดีต อย่างกรรมส่งผลมา ทำให้เรามีพันธกรรมแบบนี้ อายุเท่านี้ต้องเป็นอะไรอย่างนี้ หรืออายุเท่านี้ต้องเป็นเบาหวาน นี่กรรมมันส่งผลมาให้ หรือบางคนต้องทุหนวกตาบอด กรรมมันส่งผลมาให้ ฉะนั้นทางร่างกายเนี่ยนะ แก้ไขไม่ได้ มันเป็นผลของกรรม อย่างเดินซุ่มซำมะนะ ต้นไม้เกี่ยวลูกตาหลุด อย่างไรก็ตามบอด เป็นผลของกรรมคือความซุ่มซำมะนะ มีความประมาทกินเหล้า ขับรถชนกันแข่งขาคาด แข่งขาคาดเป็นผลของกรรมของความประมาท คือไม่เฉพาะกรรมในอดีตชาตินะ กรรมในปัจจุบันนั้นแหละ ตัวสำคัญเลย

ฉะนั้นร่างกายแก้ไขไม่ได้หรอก ถ้ามันเกิดขึ้นแล้วแก้ไขไม่ได้ แต่ทางจิตใจเนี่ย เรา
 วนหาที่เอาเอง ไม่มีใครทำให้เราให้ทุกข์ได้นะ เราทำตัวเอง ทำสวดๆ ร้องๆ แล้วก็ทุกข์ขึ้นมา
 เตี้ยวนี่เลย ถ้าเมื่อใดจิตใจเรามีความอยาก เมื่อใดจิตใจเรามีความยึดถือ เราจะทุกข์ทันที

ดังนั้นความทุกข์นี้เราหามาเองสร้างขึ้นมาเอง ไม่สร้างก็ได้ถ้าฉลาดพอ แต่มีเงื่อนไข
 ว่าต้องฉลาดพอ ที่เราฝึกกันมีพื้นฐานกันเนี่ยนะ หัดรู้กาย หัดรู้ใจ เพื่อให้ฉลาดพอนั่นแหละ
 ฉลาดพอคือให้มีสัมมาทิฐิ มีปัญญา ฉลาดรู้ความจริงของกายของใจ

๖.๖ การเรียนธรรมะคือการลงทุนให้กับชีวิตของเราเอง

[๒๓ มกราคม ๒๕๕๐ (๑) : หน้า ๑]

ธรรมะ เวลาชีวิตมีความสุขความสบายนะ ยังไม่เห็นคุณค่าหรอก เวลาเจอวิกฤต
 ในชีวิตนะ จะรู้ว่าประโยชน์มากแค่ไหน มันคือการลงทุนให้กับชีวิตของเราเอง หลายคน
 ประมาท ไม่ลงทุน ไม่ศึกษา บางคนพอเจ็บหนักแล้ว มาถามหลวงพ่อกว่าจะภาวนาอย่างไร
 ไม่ทันแล้ว ถ้าเราได้ศึกษาอยู่แล้ว ซำนิจานาญนะ เวลาเจอสิ่งที่ยุติธรรมในชีวิตเรา มันตั้งหลัก
 ได้ง่าย ความทุกข์มันสั้น หรือไม่ถึงขนาดสติแตก อะไรเกิดขึ้นในชีวิต มันก็พอสู้ไหว แล้วพอ
 ปัญหาผ่านไปนะ มันจะรู้สึกที่เราแกร่งขึ้นกว่าเก่า

ฉะนั้นปัญหาชีวิตที่ผ่านมาเป็นเครื่องทดสอบใจเรา แล้วก็เรียนให้แข็งแรง
 มันจะแกร่งขึ้นเรื่อยๆ เหมือนเหล็กตินะ ถูกเผาถูกทุบ มันถึงจะแกร่ง ถูกประคบประหมง
 ไม่ได้เรื่องหรอก

๖.๗ ทำเหตุไว้ถึงวันหนึ่งจะต้องได้ผลตรงกันแน่นอน

[๒๓ มกราคม ๒๕๕๐ (๒) : หน้า ๑๐]

แต่ละคนไม่ได้เริ่มนับหนึ่งนะ หลวงพ่อบอกให้ก็ได้ ในนี้ส่วนมากไม่ได้เริ่มนับหนึ่ง
 หลอก เคยสร้างเคยอบรมมาแล้ว ก็ต้องทำต่อ บางชาติไม่เจอศาสนาพุทธนะ ว่างเวงในใจ
 ไม่ชัวร์นะ แต่ว่างเวงใจ ลึกๆ มันไม่รู้ว่าเรามีชีวิตอยู่เพื่ออะไร ดำรงชีวิตแบบไร้ทิศทาง ไร้
 เป้าหมาย ก็เป็นคนด้อย่างที่โลกเขาเป็นนั่นแหละ แต่ใจลึกๆ นี้ ว่างเวง ชาติใดเจอศาสนา
 พุทธนะ ค่อยคิดคักขึ้นมา กระปรี้กระเปร่า ได้มาศึกษาธรรมะ ศึกษาแล้วก็ไม่ได้ๆ ไม่ใช่
 ศึกษาแล้วได้เอาๆ นะ ต้องสู้ๆ สู้เพื่อตัวเราเอง มันเหมือนไฟไหม้บ้าน จะชนของหนีหรือ
 เอาน้ำมาดับก็ต้องเอาถังอันหนึ่ง สู้ตาย ต้องสู้

ไฟคือกิเลสนี้เอง บ้านของเราคืออะไร คือชั้นนี้เอง คือจิตใจของเราเอง ถูกกิเลส
 เผดเผาทั้งวันทั้งคืน หากความสุขไม่ได้เลย ถ้าไม่สู้ก็ถูกเผาตาย ตายแล้วก็เกิดมาให้เขาเผา
 อีก ถ้าใจถึงๆ นะ มันไม่เก็นวิสัย ธรรมะที่พระพุทธเจ้าค้นคว้ามานะ ท่านค้นคว้ามาได้
 พอเหมาะพอดีกับภูมิของมนุษย์ จิตใจของมนุษย์ที่ปกติสามารถจะเข้าถึงธรรมได้ มนุษย์
 ถึงได้ชื่อว่ามีมนุษย์

มนุษย์แปลว่าผู้มีใจสูง ฉะนั้นภูมิของเราเป็นผู้มีใจสูงนะ เราเป็นภูมิมนุษย์ แต่พวก
 เราชอบทำตนเองให้เป็นอมมนุษย์ อย่างความโลภเกิดขึ้น เราเป็นอมมนุษย์ชนิดเปรต เจ้าทิฐิ
 เจ้ามานะ เราก็เป็นอมมนุษย์ชนิดอสุรกาย ชอบหลงชอบเพลินก็เป็นอมมนุษย์ชนิดเดรัจฉาน
 ถูกความทุกข์ถูกความโกรธเผาเผาอยู่ก็เป็นมนุษย์นรกเรียกมนุษย์นรก หรือเพเลิดเลิน
 กับบุญไปเป็นมนุษย์สเทโว บางคนภาวนานอนใจเข้าสู่ความนิ่งความว่าง ทำสละแหม่น
 ไปเรื่อยๆ น้อมใจไปสู่พรหมโลก ดูลึทึงความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นผู้มีใจสูงนะ ไปเอาภูมิอื่นๆ ซึ่ง
 มีใจต่ำกว่า ใจมนุษย์เป็นใจที่พร้อมทั้งธรรมะมากที่สุดแล้ว พวกเรามีบุญสาธุชานะ ได้เป็น
 มนุษย์ที่สมบูรณ์ การได้เกิดเป็นมนุษย์ทำนบกว่าเป็นของยาก

ฉะนั้น ได้เป็นมณุษย์แล้วยังมีศรัทธาศึกษาปฏิบัติธรรม ยิ่งหายากใหญ่ คนในโลก มีตั้งหลายพันล้าน เดียวนี้ก็พันล้านไม่รู้ คนที่มีศรัทธาศึกษาปฏิบัติธรรมมีนิดเดียว พวกเขาวัดก็ยังมีมึนนะ แต่ส่วนมากเข้าไปหาอย่างอื่น ไม่ได้เข้าไปหาธรรมะ พวกที่ศึกษาธรรมะแล้วลงมือปฏิบัติ ยิ่งน้อยลงไปอีก พวกที่ปฏิบัติแล้วถูกหลักถูกเกณฑ์เข้าถึงมรรคผลนิพพาน ได้ที่นั่งตัวได้ จากคนหลายพันล้านมีบิ๊บบ้าง ลงมาเหลือหลักสิบเหลือหลักร้อย พวกเรามีบิ๊บบ้าง ตัวเองเข้ามาถึงจุดที่ใกล้กับเป้าหมายแล้ว เรามีศรัทธา พวกเรามีความตั้งอกตั้งใจศึกษาธรรมะ พวกเราลงมือปฏิบัติตัวเอง เราไม่ทอดทิ้ง เราคอยศึกษาดูจิตดูใจตัวเอง มันก็รอเวลาที่จะได้รับดอกผลของการปฏิบัติ ทำเหตุให้ดี มีศีล มีใจที่ตั้งมั่น ตามรู้กายตามรู้ใจไป เจริญปัญญา

ทำเหตุถึงวันหนึ่งจะต้องได้ดอกผลแน่นอน เพราะมีเหตุจะต้องมีผลนะ แล้วเหตุกับผลจะต้องตรงกันด้วย ทำเหตุคือสมาธิ ผลก็คือไปพรหมโลก ทำเหตุฟังชานก็ไปเป็นเดรัจฉาน ทำเหตุโศกก็ตกนรก เหตุกับผลต้องตรงกัน ถ้าทำเหตุคือเรามีสติมีสมาธิมีปัญญา เร็วรู้กายเร็วรู้ใจนะ จนกระทั่งวันหนึ่งมันเข้าใจความเป็นจริงของกายของใจ มันจะวางมันวางของมันเอง ไม่ต้องอ้อนวอนให้วางนะ วางเอง

มันเหมือนแต่เดิมไปหยิบอะไรมาสักอันหนึ่งกำไว้แน่น ไม่รู้ว่าคืออะไร วันหนึ่งแฉะๆ ไปหยิบเอาขึ้นมาขึ้นมาก็วาง มันเห็นว่ามันไม่ดี ถ้าเห็นกายเห็นใจนี้เป็นก้อนขี้หมา เป็นของไม่ดี มันจะวาง วางเองนะ ไม่ต้องอ้อนวอนให้วาง วางของเขาเองเลย ขาดสะบัดตรงนั้นหน้าทีของเราคือฟังหลวงพ่อบุญแล้วตื่นขึ้นมา ตื่นขึ้นมาเห็นสภาวะ อย่าทำผิดสองอัน อย่าผล่อเลื่อนลอยไป อย่าไปเพ่งเอาๆ ถ้าทำไม่ผิดนะ มันจะรู้กายรู้ใจได้ กายกับใจจะแสดงไตรลักษณ์ทั้งวันทั้งคืน

๖.๘ ขันติเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

[๒๓ มกราคม ๒๕๕๐ (๒) : นาที ๒๐]

มีพระรูปหนึ่ง ท่านมาเรียนกับหลวงพ่อกเดือน ท่านหนึ่งสมาธิทั้งวันเลย นั่งจนเหนื่อย เอนตัวลงนอน คล้ายๆ พระอานนท์ พอเอนตัวลงนอน จิตก็รวมลงมาเลย ดังนั้นเราไม่รู้เนี่ยว่ามรรคผลจะเกิดขึ้นตอนไหน อย่าไปทิ้งโอกาสด้วยการปล่อยใจให้เลื่อนลอยไป มันต้องอดทนนะ ต้องลงทุนตามรู้ตามดูเรื่อยๆ เราไม่รู้เลยว่านี่คือคืนที่ที่จะแตกหักกับเรา

ดูจิตจนมันเคยชินที่จะดู ดูของมันเองอัตโนมัติ ดูอัตโนมัติแล้วถึงเวลาของมันเองที่จะสูงของมันจะเป็นไปเอง สูงของมันเอง พอเข้าใจธรรมะแล้ว อเนกอนาทที่สุดเลย อนาทตัวเองนะ เหมือนลัทธิลัทธิคลาน คลานกระต๊อบๆ เหมือนเราขึ้นมาอยู่บนยอดเขานะ หันไปดูพรรคพวกเหมือนหากอยู่กันเหวอย่างนี้ เรียกให้ขึ้นมาเหอะๆ มันก็ขึ้นเหมือนกัน แต่มันขึ้นๆ ลงๆ ส่วนมากขยันอยู่พักเดียวแล้วก็เลิก ขยันอยู่พักเดียวแล้วก็เลิก ไม่เอาจริง มัวแต่เดินวกไปวกมา ให้มันเด็ดเดี่ยวเข้ามา

หลวงพ่อบุญเรียกเรื่องอดทน เห็นไหม หนวันนะๆ คำว่าอดทนนี่สำคัญมากเลย จนกระทั่งถึงวันที่ก่อนที่จะเกิดโคตรภูญาณ วินาทีก่อนที่จะเกิดโคตรภูญาณ องค์ธรรมสำคัญคือขันตินี้เอง มันอดทนต่อการไปสู่สภาวะธรรมทั้งหลาย อดทนทั้งที่สภาวะนั้นคืออะไรก็ไม่รู้ รู้แต่ว่าสิ่งบางสิ่งเกิดขึ้นนั้นก็ดับไป อดทนถึงขนาดว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ได้ จะอยู่หรือจะตายก็ได้ อดทน จิตถึงจะวางสภาวะทวนกระแสเข้ามาหาธาตุรู้ได้ ดังนั้นอดทนวันนะ หลวงพ่อบุญเป็นคนที่อดทนในการฝึกตัวเอง อดทนอดกลั้น

ตอนจะบวชเนี่ย หลวงพ่อบุญน้ำหนักเยอะ ถึงกินน้อยก็อ้วนนะ เป็นกรรมพันธุ์ มีญาติบางคนเคยขับเบนซ์แล้วขับไม่ได้เพราะเขารถไม่ได้ ต้องไปนั่งปีกอ้าข้างหลังอยู่คนเดียว สายพันธุ์มันเป็นอย่างนั้น น้ำหนักเราเยอะนะ ตอนจะบวชต้องนั่งคุกเข่าประมาณสี่สิบห้า นาที ไม่ใช่ขยับนะ ถ้าน้ำหนักเยอะๆ แล้วคุกเข่าเนี่ย มันแทบจะพังพาบเลย แล้วเป็นคนที่ไม่จำด้วย บทสวดชานขนาดต้องยาวหน่อย ก็ต้องอดทนมากเลยในการฝึก สวดวันละวรรค ซ้อมล่วงหน้าเป็นปีเลย วันละวรรคเดียว ได้สองสามวันหายไปอีกแล้ว ซ้อมทุกวันๆ จนแมนเปรี๊ยะเลยนะ เวลาจะใช้งานจริงนี่ แมนเปรี๊ยะเลย นั่งคุกเข่าไม่ได้นะ ซ้อมนั่งคุกเข่า เอาแล้ววันนี้ นั่งได้สี่สิบห้า นาที ภูมิใจตัวเอง พຽນนี้พยายามนั่งให้ได้ห้าสิบนาที เขียบๆ อย่างนี้เนี่ย อดทน มันเป็นนิสัยที่อดทนนั้นแหละ ตอนเล่นกระบี่กระบอง คนอื่นเขารำไปหลายสิบท่าแล้ว หลวงพ่อบุญฝึกอยู่ท่าเดียว ฝึกอยู่นั้นแหละ พวกเราเก่งๆ รู้เราไม่ได้ เราไม่มีกระบวรท่ายนะ มีแต่ท่าเบสิกป้องกันตัวเองไว้เท่านั้นเอง ต้องอดทนนะ อดทน

ตอนหลวงพ่อบุญเด็กๆ นะ โดนพ่อฝึกให้อดทน ตอนนั้นมีคนเงินหาบของเล่นมาขายหน้าบ้าน มีรถไฟอยู่สองคันนะ หัวรถจักรกับหางมัน ทำด้วยพลาสติกนะ อันละบาท ไปบอกพ่อให้ซื้อให้ พ่อบอกว่า เตี่ย อดทนไว้ เตี่ยพຽนนี้จะซื้อให้ เรายังคิดว่ามันจะขายคนอื่นไปหรือเปล่า ต้องอดทน ถูกฝึกให้อดทน วันนี้ไปดักมันตั้งแต่เที่ยงๆ นะ เตี่ยมันผ่านไป พอมาก็ไปเรียกพ่อบุญซื้อให้ พ่อบอกว่าวันนี้ซื้อให้คันเดียวก่อนจะได้อดทน เรายังนึก

ว่าจะซื้อหัวมัน กลับไปซื้อหางมาให้เราเพราะจะได้อดทน เพราะหัวมันนำเลนกว่า อีกวัน รื่องให้เลยนะ เพราะว่ามันขายไปแล้ว ตลกมากเลย มันจริงๆ มีแต่หางนะ เอาเชือกผูก ลากๆ ไป ไปเจอเด็กอีกคนมันลากหัวมา แหม ต่างคนต่างลากของตัวเองกลับบ้าน

คนโบราณนะ ผีกลูกผีกลานของตัวเองขนาดนี้ อดทน ต้องรอได้ ใจต้องถึงๆ นะ การภาวนาต้องใจถึง หลวงพ่อไปหาหลวงปู่เหรียญก่อนท่านมรณภาพไม่กี่วัน ท่านนอนอยู่ บนเตียงแบบเตียงโรงพยาบาล ไข้ได้ ไปถึงนะกราบท่าน ท่านก็สอนธรรมะนะว่าต้องอดทน นะ ต้องสู้นะ ต้องต่อสู้ จะข้ามภพข้ามชาติไม่ใช่ข้ามง่ายๆ ต้องสู้ แล้วท่านก็เล่าว่าท่านเองสู้ มาแสนสาหัสเลย ท่านเกิดกรรมปีที่ท่านต่อสู้มา น้ำตาคลอเลยนะ ท่านเกิดกรรมปีติ ไม่ใช่ พระร้องไห้ชนะ จิตใจท่านก็หักหัวท้าว นอนจนลุกไม่ขึ้นแล้วนะ ยังสอนลูกหลานว่าต้อง สู้ตายนะต้องสู้ หลวงปู่สู้ตายมาตลอดนะ ท่านสอนอย่างนี้ ดูครูบาอาจารย์แต่ละรูปๆ ท่าน สู้ตายทั้งนั้น หลวงพ่อยังไม่เคยเจอนะ ประเภทตื่นมาไปฉันทัวแล้วก็บรรลुพระอรหันต์ ไปแล้ว มีแต่สู้ตายทั้งนั้นแหละ ต้องอดทนอดกลั้นนะ

ขันติ นี่เรื่องสำคัญมากเลย อดทนต่อความยากลำบากทางกาย ความยากลำบาก ทางจิตใจ ฉะนั้นเวลาเราพบปัญหาในชีวิตนี้ หนๆ วั ปัญหาไม่ว่าร้ายแรงแค่ไหนนะ ถึง วันหนึ่งก็ต้องผ่านไป ท่องไว้นะ เวลาเราเผชิญกับความทุกข์แสนสาหัส ท่องไว้นะว่าเดี๋ยวมัน ก็ผ่านไป ท่องไว้แล้วสู้ตาย สู้ด้วยสติด้วยปัญญา ไม่ยากนะ แต่ว่าใจต้องถึงๆ

วันนี้หลวงพ่อบุญเรืองใจถึงมากหน่อย เพราะพวกเราสู้หลักอยู่แล้ว รู้หลักแล้ว เรา ต้องตามรู้ตามดูเรื่อยๆ อย่าท้อถอย ดูไปถึงช่วงหนึ่งมันซีเกียจซีคร้าน มันท้อแท้ มันเป็น ไปได้ทุกคนแหละ แต่ท้อแล้วก็ต้องดูนะ ไม่ใช่ท้อแล้วเลิกนะ ดังนั้นถ้าภาวนาเป็นแล้วเนี่ย ต้องอดทน

ส่วนพวกที่ภาวนาไม่เป็น อย่าเพิ่งอดทนนะ มาเรียนให้รู้เรื่องก่อน เต็มมันตะบึ้- ตะบันไปทำอะไรไม่รู้เนี่ย มันจะหลงทางไปไกล แต่ถ้าฝึกจนสติเราเกิดแล้ว รู้กายรู้ใจได้ พอเรารู้สึกตัวได้แล้วก็ต้องอดทน แล้วทนดูเหมือนคนทอผ้า คิดดูด้วยทีละเส้นๆ เล็ก นิดเดียวเนี่ย กลายเป็นผืนผ้าขึ้นมาได้ด้วยความคิดทนนะ ทนทำเข้าไป ซ้ำแล้วซ้ำอีกๆ อยู่เนี่ยแหละ เหมือนคนทอผ้าสมัยโบราณนะ ไม่ใช่เหมือนสาวฉันทนสนมนี้เนี่ยะ ถึงเวลา ก็ไปกินส้มตำใส่ปู มีความสุข ฟังเพลง ฟังวิทยุ

ถ้าทำเหตุ ผลจะต้องมี ผลที่ได้ต้องตรงกับเหตุและต้องสมควรกับเหตุด้วย เรา อดทน เราพากเพียรสู้ด้วยสติสู้ด้วยปัญญา สังเกตตัวเองมากเข้าๆ นะ มันชักพอกองมา ในจิตในใจมากเข้าๆ สติปัญญาค้นคว้าลงในจิตในใจเราจนไม่มีอนุใดที่กิเลสจะแฝงอยู่ได้ กิเลสสุดท้ายเลยคืออวิชชา อวิชชาคือความไม่รู้หรือริยสัจ ถ้าตราบไต่ยังไม่รู้แจ้งอริยสัจจะ ยังข้ามภพข้ามชาติไม่ได้

๖.๙ คนส่วนใหญ่อยู่ในโลกของความฝัน จึงพัฒนาชีวิตไม่ได้

[๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ (๑) : หน้า ๑]

การปฏิบัติธรรมไม่จำเป็นว่าเราจะต้องออกจากโลก ธรรมะมีหลายระดับ ระดับพื้นๆ เลย เราสามารถอยู่กับโลกได้อย่างมีความสุข มีความทุกข์น้อย ไม่ใช่ธรรมะที่จะต้องหนีโลก ตลอดเวลา ก็มีกฎฐานบางอย่างอยู่ในบ้านทำยาก อย่างจะทำสมาธิ อยู่ที่บ้านทำลำบาก ที่บ้านมีเรื่องกวนใจมาก แต่ถ้าทำแค่เรื่องการเจริญสติ อยู่ที่ไหนก็ทำได้ เพราะสติจำเป็น ในที่ทุกสถานในกาลทุกเมื่อ คนไหนขาดสติพระพุทธเจ้าท่านเรียกว่าประมาท คนประมาท ก็คือคนที่ตายแล้ว ตายทั้งเป็น มีชีวิตอยู่ก็เหมือนไม่มี วิธีดูง่ายๆ นะ อย่างเวลาที่เราใจลอย เรามีร่างกาย แต่เหมือนร่างกายหายไป จิตใจของเราก็มี แต่เราไม่รู้มัน มันเหมือนหายไป ฉะนั้นเวลาที่เราขาดสติ เราใจลอย มันเหมือนคนซึ่งมีกายก็เหมือนไม่มี มีใจก็เหมือนไม่มี เหมือนคนที่ตายไปแล้ว เป็นวิญญาณร่อนเร่ สัมภเวสี จิตเข้าไปสู่ภพโน้นภพนี้ จับอารมณ์ โน้น จับอารมณ์นี้เรื่อยๆ ไป ลืมเนื้อลืมตัวไปเรื่อยๆ

ฉะนั้นขาดสติเมื่อไรก็คือประมาท เหมือนคนที่ตายไปแล้ว ลืมกายลืมใจตัวเอง พอมีสติมันก็รู้สึกกาย มีสติมันก็รู้สึกใจ รู้สึกขึ้นมาได้ พอเรารู้สึกกายรู้สึกใจได้ก็เท่ากับเรา อยู่ในโลกของความเป็นจริง นำสงสารคนในโลกนะ คนในโลกอยู่ในโลกของความฝัน คน ในโลกไม่เคยอยู่ในโลกของความเป็นจริงเลย ตื่นขึ้นมาก็คิดๆ ไปเรื่อยๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย ก็อยู่ในโลกของความคิดความฝันตลอดเวลา ไม่สามารถจะรู้สึกกายรู้สึกใจที่มีอยู่จริงๆ ใน ปัจจุบันได้ เพราะไม่มีสติ ฝันทั้งวัน ใจเราฝันตลอดเวลา เราไม่เคยตื่น

การที่เราไม่ได้เป็นผู้ตื่น ก็คือเราไม่ใช่ผู้ตื่น เราไม่ใช่ชาวพุทธที่แท้จริง เพราะ ชาวพุทธก็คือผู้ตื่นด้วยธรรมะ ธรรมะคือความจริงนั่นเอง อยู่ในโลกของความจริง แต่เรากลับไปใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในโลกของความคิดในโลกของความฝัน ฝันลมๆ แล้งๆ

หลายคนฝันอยากเป็นผู้ว่า ผู้ได้ใช้ไหม สาวๆ หรือไม่สาวก็ฝันได้ว่าเป็นนางงามจักรวาล ฝันได้ แต่ในความเป็นจริงไม่ใช่ ทีนี้ทำอย่างไรเราจะสามารถมีชีวิตเหมือนคนที่ใช้ชีวิตจริงๆ ก็คือเราต้องตื่นขึ้นมา

ที่เราศึกษาธรรมะกันแทบเป็นแทบตายก็เพื่อว่าเราจะได้อยู่ในโลกของความเป็นจริง ตื่นขึ้นมาได้ในความเป็นจริง เราถึงจะพัฒนาชีวิตของเราได้ เราไปพัฒนาชีวิตของเราในโลกของความเป็นจริงไม่ได้ เพราะฉะนั้นตื่นขึ้นมา รู้สึกตัวขึ้นมา รู้สึกที่กาย รู้สึกที่ใจ รู้สึกสบายๆ รู้สึกอย่างไม่เคร่งเครียด รู้สึกไปเรื่อยๆ ก็เห็นเลย กายมันเป็นอย่างไร เราจะรู้ว่าเป็นอย่างไร มันเป็นอย่างไร มันไม่เที่ยง มันถูกความทุกข์บีบคั้นอยู่ตลอดเวลา มันบังคับไม่ได้ จิตใจเป็นอย่างไร จิตใจก็ไม่เที่ยงเหมือนกัน ดูออกไหม จิตไม่เที่ยง ทำงานตลอดเวลา ไม่มีหยุดเลยนะ ทั้งวันทั้งคืน ทำงานตลอดเวลา มันหนีไปคิดนั่นเอง

ฉะนั้นจิตนั้นมันไม่เที่ยง มันพุ่งชนไปตลอดเวลา มันเป็นทุกข์ คือมันถูกบีบคั้น มันบังคับไม่ได้ มันถูกอะไรบีบคั้นอยู่ มันถูกความอยากบีบคั้นอยู่ ถูกตัณหาบีบคั้นอยู่ มันอยู่ของมันดีๆ ได้แวมเดียวนะ เดียวมันก็อยากดู อยากดูก็ต้องตะเกียกตะกายไปดู เดียวมันก็อยากฟังก็ต้องตะเกียกตะกายไปฟัง อยากได้กลิ่น อยากได้รส อยากได้สัมผัส อยากได้อารมณ์ทางใจที่สนุกสนานเพลิดเพลิน ต้องไปดูหนังไปฟังเพลงตอบสนองให้จิตใจได้เพลิดเพลิน ผลอยู่ ไป นี่ใจเราถูกบีบคั้น ความทุกข์บีบคั้นอยู่ตลอดเวลา ความอยากมันบีบคั้น ใจก็ต้องมีความทุกข์ขึ้นมา นี่ผ้าดูของจริงลงไปอย่างนั้นะ ในโลกนี้ไม่มีใครมีอิสระสักคนเดียว พวกเราทุกคนตกเป็นทาสของตัณหา ตัณหาเป็นนักบริหารที่เก่งที่สุดในโลก

๖.๑๐ การทำให้กิเลสของตนและของผู้อื่นเกิดขึ้นเป็นบาป

[๒ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๔]

ครั้งหนึ่งมีนักแสดงดังมากเลยชื่อตาลบุตร ตาลบุตรไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ถามว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ครูบาอาจารย์ในทางนาฏศิลป์การดนตรีการละครสอนข้าพระองค์บอกว่า เราไปเล่นละครทำให้คนมีความสุข เพราะฉะนั้นเราจะได้อานิสงส์ตายแล้วจะขึ้นสวรรค์ชั้นหสิตา (หสิตา แปลว่าเบิกบานรำเริงใจ) จริงหรือไม่พระเจ้าข้า ถามครั้งที่หนึ่งพระพุทธเจ้าเงิบ ก็ถามครั้งที่สอง เหมือนเดิมนะ ท่านก็เงิบอีก ถามครั้งที่สามท่านก็เลยตอบว่า เธอเป็นนักร้องนักแสดง ไปทำกิเลสของตัวเองซึ่งยังไม่มีให้มีขึ้นมา ที่มีแล้วรุนแรงขึ้น อย่างเรา

เขียนบท หรือเราเล่นเองใช้ไหม มันต้องเราอารมณ์ตัวเองขึ้นมา อารมณ์เราจะเหวี่ยงขึ้นเหวี่ยงลง เดี่ยวมีโรคะ เดี่ยวมีโทษะ อารมณ์ของเราหรือหิวหิวขึ้นมา แล้วก็คนที่ดูเรานะ เดี่ยวก็มีโรคะ เดี่ยวก็มีโทษะ เดี่ยวก็มีโมหะ ท่านบอกว่าไปทำกิเลสของตนและของผู้อื่นที่ยังไม่เกิดให้เกิด และที่เกิดแล้วรุนแรงขึ้น เมื่อเธอตายไปเธอจะตกนรกชื่อหสิตา ตาลบุตรได้ฟังนะ ร้องไห้เลย แล้วท่านก็เลยออกบวช บวชแล้วได้เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง

๖.๑๑ ถ้าจะละกิเลสได้ต้องเห็นโทษของมัน

[๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ : นาที ๔๗]

ดูมากๆ นะ ดูไปเรื่อยๆ ทีแรกเราก็จะรู้สึกเลสเบาๆ ได้ กิเลสแรงหนักก็ยิ่งถูกรอบง่า อยู่ ต่อไปเราเห็นนะ พอกิเลสเกิดขึ้นทีใด กิเลสครอบงำจิตที่ใดนะ ความทุกข์เกิดทุกทีเลย กิเลสนำความทุกข์มาให้ ใจไม่ค่อยอยากยุ่งกับกิเลสแล้ว เห็นแต่ทุกข์

เคยมีคนหนึ่ง ไปหาหลวงปู่เทสก์ ไปกับหลวงพ่อนั้นแหละ ตอนนั้นไปไหนไปด้วยกัน ไปถามหลวงปู่เทสก์ว่า หลวงปู่ครับ ทำอย่างไรผมจะละกามได้ แน่ะ จะเอาพรอนาคาฯ แล้วจะละกาม ทำอย่างไรผมจะละกามได้ ใจมันยังอาลัยอาวรณ์อยู่ หลวงปู่ได้ยินนะ หลวงปู่อุทานเลย อ้าว อาลัยอาวรณ์มันก็จะไม่ได้สิ ใช้ไหม ถ้าเมื่อใดเห็นว่า กิเลสเกิดมาครอบงำจิต แล้วเกิดทุกข์เกิดโทษขึ้นมาเนี่ย เห็นมันมีทุกข์มีโทษนะ จิตถึงจะไม่เอา แต่ว่าระวังจิตจะไปเกลียดกิเลสเข้าอีก พอไม่เอาไว้ก็จะไปผลึกมัน เราไม่ดึงเอาไว้ เราไม่ผลึกมัน ปล่อยให้มันผ่านมาผ่านไป อย่าค่อยตาม อย่าต่อต้าน ค่อยตามกิเลสก็ถูกมันหลอกเอาไป ไปทำกรรมชั่ว ต่อต้านมันนะ ก็เห็นดีเห็นอยู่ ให้รู้มันไป

บางคนภาวนานะ เคยอ่านนิทานอีสปไหม คนรุ่นนี้มีไหม เรื่องต้นอ้อกับต้นไทรนะ ต้นไทรเล็กๆ นะ ถูกพายุพัดไม่ล้ม ต้นไทรใหญ่ๆ ถูกพายุพัดแล้วล้ม เพราะจิตมันไปต้านลม จิตมันต้านกิเลส เหมือนต้นไทรใหญ่ต้านลม

ฉะนั้นถ้ากิเลสเกิดขึ้นนะ เราดูมัน ใจเย็นๆ ดูซิเธอจะอยู่นานแค่ไหน อย่ายไปเกลียดมันนะ ถ้าเกลียดเมื่อใด ด้านเมื่อนั้นแหละ ดูลงไปเล่นๆ จะเห็นเลยว่าทุกอย่างผ่านมาแล้ว ก็ผ่านไป เห็นไหม กิเลสสอนธรรมะเราแล้วว่า สิ่งใดเกิดขึ้น สิ่งนั้นก็ดับไป สอนธรรมะเราเท่าๆ กับกุศลนั้นแหละ

แต่ไม่ใช่พูดอย่างนี้แล้วสอนให้ทำอกุศลนะ ทันทันที่เราสัมผัสรู้ว่าจิตมีอกุศล ในขณะที่นั้นแหละเกิดกุศลเรียบร้อยแล้ว ฉะนั้นบางคนเข้าใจผิด บอกว่าหลวงพ่อสอนให้ทำอกุศล อันนั้นพูดตามใจกิเลสแล้ว หลวงพ่อสอนให้รู้ว่าอกุศลมันเกิดขึ้นมา ถ้าเรารู้ว่าอกุศลเกิดขึ้น ขณะนั้นมันสติ ขณะใดมีสติ ขณะนั้นเป็นกุศล ได้บุญด้วยซ้ำไป ไม่มีนะ ครูบาอาจารย์อะไรสอนให้ตามใจกิเลส ไม่มีหรอก

๖.๑๒ ชีวิตสมบูรณ์ได้เพราะหมดความอยาก

[๒๑ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๓]

สิ่งที่ขาดในชีวิต ไม่มีใครมาเติมให้เติมได้ ต้องเติมของเราเอง คนในโลกรู้สึกขาดอยู่ตลอดเวลา ต้องไขว่คว้าหาคนอื่นมาเติมให้ ไม่ว่าเราไปไขว่คว้าอะไรมา เราก็จะตกเป็นทาสของสิ่งนั้น เพราะเราคิดว่าต้องมียิ่งนี้แหละ ชีวิตของเราถึงจะสมบูรณ์ แต่ว่าพอเราภาวนาเป็น เราารู้เลยว่าไม่ใช่หรอก เพราะหมดความอยากต่างหาก ชีวิตเราถึงสมบูรณ์ได้

เราจะไม่ดิ้นรนไปเติมให้เติมนะ เพราะมันเติมอยู่ในตัวเองแล้ว คราวนี้มันเติมมากก็เริ่มล้นออกมา มันล้นไปสู่คนอื่นแล้ว มันรู้จักเมตตาคนอื่น รู้จักรุณาที่แท้จริง

เมตตาที่แท้จริงเป็นเมตตาที่สะอาด เมตตาที่สกปรกคือเมตตาแล้วเจือราคะเข้าไป อย่างเราเห็นคนนำสงสารใช้ไหม เราก็ อ้อๆ ดูแลเขาดี ไปนานๆ ไปผูกพันกับเขาเป็นเจ้าของแล้ว เริ่มบงการชีวิตเขาอีกแล้ว

ฉะนั้นเราเติมในตัวของเราเองนะ ไม่ต้องไปไขว่คว้า ส่วนคนไหนไปคว่ำมาแล้วก็ช่วยไม่ได้นะ อย่าไปทิ้งนะ บาปกรรม อยาบบอกว่าปล่อยวางนะ วางคนนี่แล้ว เตี่ยว่ามันก็ไปคว่ำคนอื่นมาอีก

๖.๑๓ ชีวิตต้องอดทน

[๒๒ มีนาคม ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๑]

จะอยู่ในโลกมันก็ต้องอดทน ตั้งแต่เด็กมา เราก็ต้องทนมาเยอะแล้วนะ อย่างต้องทนอยู่ในห้องตั้งหลายเดือน ก็ทนมาตั้งแต่เกิดนั่นแหละ ออกมาแล้วก็ต้องทนนะ กว่าจะเรียนหนังสือจบ กว่าจะทำงาน มีครอบครัว กว่าจะตั้งตัวได้ ต้องอดทนมากเลย เจ็บไข้ได้ป่วยก็ต้องทนเอา เรียนธรรมะก็ต้องอดทนนะ

ในโลกนี้มันมีแต่ความทุกข์ คนในโลกต้องทนความทุกข์ เขาเรียกทนทุกข์ จะเรียนธรรมะก็ต้องทนเหมือนกัน แต่ทนเพื่อจะพ้นทุกข์ ไม่ใช่ทนทุกข์นะ ทนทุกข์ไป เราไม่ได้นอนนอนอยู่กับความทุกข์ บางคนมีความทุกข์มาก อยากรจะฆ่าตัวตาย อย่านึกนะว่าฆ่าตัวตายแล้วจะพ้นทุกข์ ไม่พ้นหรอก

เคยเห็นคนฆ่าตัวตายทุกข์นานกว่าเก่าอีก เกิดเป็นคนนะ เวลามันมีปัญหาชีวิตที่ร้ายแรงนะ อย่างมากปีสองปีที่รุนแรง เดี่ยวก็ผ่านไป เช่น ออกหักรักสลายอย่างนั้นะ กลุ่มใจอยู่สักปี พอหลายๆ ปีก็ผ่านไป ไม่มีหรอกความทุกข์อมตะ

ฉะนั้นอดทนนะ อย่าไปฆ่าตัวตาย บางคนกลุ่มใจแล้วฆ่าตัวตาย ยิ่งทุกข์นานกว่าเก่า เป็นมนุษย์นะ อย่างมากมันทุกข์ปีสองปีมันก็หายแล้ว ไปฆ่าตัวตายเป็นผีเนี่ย อดัยทุกข์นานนะอายุมันยืน

๖.๑๔ นิยายที่แฝงในศาสนาพุทธ

[๒๐ กันยายน ๒๕๕๐ (๑) : นาที ๑๘]

สมัยพุทธกาล ศาสนาพุทธเป็นศาสนาเล็กๆ ศาสนาหนึ่ง มีศาสนาที่ใหญ่ที่ศาสนาพุทธต้องขึ้นมาสู้ด้วยหกสำนักใหญ่ หกหลักใหญ่ หกเจ้าสำนักใหญ่ สำนักเล็กๆ อีกนับไม่ถ้วน พอศาสนาพุทธชนะขึ้นมาเพราะสมเหตุสมผล ศาสนาพุทธชนะศาสนาอื่น ศาสนาอื่นก็แฝงตัวเข้ามาในศาสนาพุทธ เมืองไทยเป็นศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธชนะ แขนงบ้ายศาสนาอื่นสู้ไม่ค่อยได้ ศาสนาซึ่งสู้ศาสนาพุทธไม่ได้ก็เลยแฝงเข้ามาอยู่ในศาสนาพุทธ

บางศาสนาที่ฝึกๆ ไปแล้วจะรู้สึกว่ามีนิพพานเป็นโลกๆ หนึ่ง อันนั้นก็ไม่ใช่พุทธอย่างที่เราเป็น มันคือลัทธิสรวาทิแฝงเข้ามา แล้วก็จะมีลัทธิต่างๆ มากมาย

บางคนเรียนตำรับตำรามากเห็นว่านิพพานแล้วสูญ นิพพานแล้วสูญก็เป็นมิจฉาทิฎฐิ พวกอุจเฉททิฎฐิ (ความเห็นที่ขาดสูญ เช่น เห็นว่าคนและสัตว์จัตจากอภิปานี้แล้วขาดสูญ ตรงข้ามกับลัสสสทิฎฐิ)

หรือตายแล้วสูญ ก็เป็นอุจเฉททิฎฐิ บางพวกก็สอนกัมมัฏฐาน สอนให้รู้นาม รู้ไปรู้มากกลายเป็นเพ่ง เพ่งรูปจนนามดับ ได้เป็นพรหมลูกฟัก

อีกพวกหนึ่งมองว่าโลกนี้ว่างเปล่า ไม่มีอะไรเลย ไม่มีอะไรเลยมันเป็นมิจฉาทิฎฐิ ชื่อว่านัตถิกทิฎฐิ (ความเห็นที่ไม่มี เช่น ผลบุญผลบาปไม่มี บิฑามารดาไม่มี ความดีความชั่วไม่มี เป็นมิจฉาทิฎฐิคือความเห็นผิดที่ร้ายแรงอย่างหนึ่ง)

ลัทธิศาสนาต่างๆ ที่เคยอยู่ในอินเดียไม่ได้หายไปไหน แต่มาอยู่ในหมวกของพุทธนี่เอง ลัทธินับถือเทวดาอย่างฮินดูก็อยู่ในหมวกของพุทธใช้ใหม่ จุดความรวมเทพก็ต้องเป็นเทวโพธิสัตว์ขึ้นมาละ สร้างเทวดาขึ้นมา มนุษย์นะสร้างเทวดาขึ้นมา แต่ก็ต้องอิงพุทธไว้หน่อย เพื่อที่จะได้ขายดี เป็นพระโพธิสัตว์ มีคัมภีร์เล่มไหนบอกว่าพระโพธิสัตว์ใหม่ไม่มี ในคัมภีร์พุทธเรื่องพระโพธิสัตว์ ก็มีพระอชิตะ พระอชิตะเป็นพระโพธิสัตว์จะมาเป็นพระศรีอารย (พระศรีอารยเมตไตรย)

๖.๑๔ พระพุทธเจ้าสอน “ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์”

[๑] ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ (๑) : นาที ๐]

การปฏิบัติธรรมจริงๆ คือการเรียนรู้ตัวเอง เราเรียนรู้เพื่ออะไร เพื่อว่าวันหนึ่งจะสามารถอยู่กับโลกได้แบบมีทุกข์น้อยๆ มีทุกข์น้อยๆ หรือไม่มีทุกข์เลย เพราะฉะนั้นไม่ได้ทำอะไรพิเศษพิสดาร งานที่ทำมีอันเดียวคือเรียนรู้ตัวเอง เมื่อเรียนรู้เต็มที่แล้ว วันหนึ่งจะไม่ทุกข์ จะสามารถอยู่กับโลกได้แบบไม่มีทุกข์ หรือมีก็น้อย คนอื่นเป็นบ้าไปแล้วเครียดมาก เราไม่เป็น อาจจะมีหัวเราะกับชีวิตตนเองที่มันผันแปรไปเรื่อยๆ

การมาเรียนรู้ตัวเอง มาสังเกตสิ่งที่เรียกว่าตัวเองซึ่งก็คือกายกับใจ เพราะฉะนั้น การมาปฏิบัติธรรมก็คือการมาเรียนรู้กายกับใจตัวเอง ไม่ต้องไปเรียนรู้กายกับใจคนอื่น เพราะสิ่งที่เรารักมากที่สุดก็คือตัวเอง ให้เราเรียนรู้กายกับใจตัวเองดูว่า จริงๆ แล้วกายกับใจนี้มันเป็นอย่างไร มันเป็นที่ของดีของวิเศษไหม เพราะเรารักมันมาก เราก็มักจะกั๊กมันมาก หวงแหน แล้วเราก็เลยมีความทุกข์กับมันมาก

พระพุทธเจ้าถึงสอน “ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์” เรารักอะไรมากที่สุด เรารักกายรักใจมากที่สุด เราก็อึดใจเพราะกายเพราะใจนี้มากที่สุด ส่วนรักลูก รักสามี รักภรรยา รักรองลงมา ที่เรารักว่าเป็นลูก เรารักลูกมาก ที่บางคนบอก เรารักลูกมากที่สุดก็เพราะลูกของเรา ถ้าเป็นลูกคนอื่น เราก็คงไม่รักหรอก สุดท้ายมันก็คือรักตัวเองนั่นแหละ

[๒] ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๑ (๑) : นาที ๗]

แต่ละคนรักตัวเองทั้งนั้นแหละ ที่นี้ถ้ามันรักตัวเอง มันก็เลยพาให้รักสิ่งอื่นๆ ไปด้วย ที่มันเป็นของเรา นี่ลูกเรา เมียเรา บ้านเรา ทรัพย์สมบัติของเรา เพื่อนของเรา ชื่อเสียงเกียรติยศของเรา หน้าที่การงานของเรา อำนาจของเรา มันมีของเราๆ เข้ามา เลยรักเข้าไปด้วย อาศัยมันมีตัวเรานะมันถึงมีของเราขึ้นมา มันรักตัวเราก่อน เลยไปรักของเรา

พระพุทธเจ้าสอนบอกว่า “ที่ใดมีรัก ที่นั่นมีทุกข์” ฟังแล้วแสดงหนุะ เราขอบอกว่าที่ใดมีรัก ที่นั่นมีสุข พระพุทธเจ้าบอกว่า คนที่มีนั้นก็ทุกข์เพราะนา มีควายมีวัวก็ทุกข์เพราะวัวเพราะควาย มีอะไรก็ทุกข์เพราะอันนั้นแหละ นี่สิ่งภายนอกยังดูง่ายไม่ใช่ตัวเรา

อย่างคนเรากันนะ มีทรัพย์สมบัติมาก กง แต่พอเจ็บป่วยไข้ใหม่ ยอมเสียเงินเพื่อให้ร่างกายหายป่วย เห็นไหม เงินทองสำคัญน้อยกว่าร่างกายแล้ว รักร่างกายมากกว่า ที่นี้พอป่วยมาก จิตใจคุ้มคลั่งทรมาน อยกตาย เห็นไหมไม่รักร่างกายแล้ว อยกให้ร่างกายตายๆ เสียที่ จิตใจเราจะได้พ้นทุกข์พ้นร้อนเสียที่ รักเข้ามาถึงที่สุดนะ มันรักเข้ามาถึงจิตใจตัวเอง เนี่ยรักกายรักใจนะ รักมากกว่าอย่างอื่น

พระพุทธเจ้าเลยสอนให้ตัดต้นตอของมันเลย จะทำสงครามทั้งที่ ไม่ทำสงครามอ้อมๆ รักอะไรมากที่สุดเอามันตรงนั้นแหละ รักกายก็มารักกาย ดูซิมันน่ารักไหม รักใจก็มาดูใจ ดูซิน่ารักจริงไหม

ร่างกายนะ ถ้าเรามีสติคอยรู้อยู่ เราจะรู้ว่ามันไม่น่ารักหรือ ร่างกายนะ เป็นของสกปรก ไม่ใช่สวยงามอะไรจริงจิง ร่างกายนี้เป็นที่ถูกความทุกข์บีบคั้นอยู่ตลอดเวลา ร่างกายนี้มีสภาวะต้องคอยบำรุงรักษามากมายเหลือเกิน แต่ไม่ว่ารักษาอย่างไรนะ ถึงวันหนึ่งก็ทรยศ อย่างบางคนดูแลร่างกายอย่างดีนะ ถึงจุดหนึ่งก็ป่วยไข้ไปตายไป รักษาแทบตายก็รักษาเอาไว้ไม่อยู่ ฉะนั้นเลยทุกข์เพราะร่างกาย หวงเหม็นมัน แล้วก็รักษามันไม่ได้จริง มันไม่รักจริงหรือ มันเป็นก้อนทุกข์แท้ๆ เลย มันไม่น่ารัก เนี่ยการที่เรามีสติรู้กายเนืองๆ นะ จะเห็นเลย กายมันไม่น่ารัก มันมีแต่ความทุกข์บีบคั้นอยู่ตลอดเวลา ก็จะหมดความยึดถือร่างกายไป

ส่วนจิตใจละ จิตใจมันไม่มีปฏิภูลอกสู่จะอะไรนี้ จิตใจเป็นนามธรรม เราก็ดูไป จิตใจมีแต่ความไม่เที่ยง เราอุตส่าห์หาความสุขมาให้จิตใจนะ มันมีความสุขประเดี๋ยวประด๋าวเดี๋ยวมันก็ทุกข์อีกแล้ว มีความอยากขึ้นมา อุตส่าห์สนองความอยากแทบเป็นแทบตายนะ มีความสุขได้แป๊บเดียว เดี่ยวก็มีความทุกข์อีกแล้ว ฉะนั้น ในชีวิตเต็มไปด้วยความหิวโหยทางจิตใจ อยากได้อันนั้นนะ ถ้าไม่ได้มาก็ทุกข์ ได้มานะก็มีความสุขแป๊บเดียวก็อยากอย่างอื่นอีกแล้ว เนี่ยจิตใจนะ สร้างภาระให้มากมายเหลือเกิน ไม่น่ารัก หากความสุขมาให้ก็มีความสุขได้ประเดี๋ยวเดียว ก็ทำให้ต้องเหน็ดเหนื่อย วุ่นวาย ไปด้วยความสุขมาตอบสนองมันอีก หากอารมณ์ที่ดีมาให้มันอีก แล้วจิตใจนี้มีการบังคับไม่ได้ สั่งมันไม่ได้จริงหรือ มันทรยศนะ อยู่กับมันมานาน มันสั่งเราทำเดี๋ยว เราสั่งมันไม่ได้ อย่างหลงเราสั่งใจเราว่า อย่าคิดลึล่องลึงลึง สั่งไม่ได้นะ หรือสั่งใจเราว่า จะมีความสุขอย่างเดียว อย่างมีความสุขก็สั่งมันไม่ได้

การที่เรามีสติรู้อยู่ที่ใจนานๆ ไป เราก็จะเห็นแต่ความไม่เที่ยง แปรปรวนอยู่ตลอดเวลา เห็นอนัตตาว่าสั่งมันไม่ได้ บังคับไม่ได้ ไม่อยู่ในอำนาจ นี่เห็นชัดแล้วชัดอีก ชัดแล้วชัดอีก มันก็จะหมดความยึดถือจิตใจ ไม่รู้จะยึดมันทำไม มันไม่ใช่ของดีของวิเศษแล้วเอาเป็นที่พึ่งที่อาศัยไม่ได้จริง

เมื่อใดหมดความยึดถือกาย หมดความยึดถือใจ ก็เป็นพระอรหันต์ เพราะถ้าไม่ยึดถือกาย ไม่ยึดถือใจ ก็จะไม่ยึดถืออะไรในโลกอีก เพราะของในโลกที่เรายึดถือเนี่ย เรายึดถือในฐานะว่าเป็นของเราเท่านั้นเอง กระทั่งตัวเราเองไม่ได้ยึดถือ จะไปยึดถือของเราทำไม เนี่ยพระพุทธเจ้าสอนให้เราตีตนตอของมันเลยนะ

๖.๑๖ การมีครอบครัว

[๑๓ เมษายน ๒๕๕๑ (๒) : นาที ๓๐]

การที่มีครอบครัวแล้วจะเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหรือไม่ อันนั้นแล้วแต่เราแต่กรรมนะ อย่างหลวงพ่อบุญมีครอบครัวนะ แม่บ้านเขาเป็นคนชวนเราไปด้วยเข้าไป มันอยู่ที่เราเลือก คนนั้นมีศรัทธาเสมอกับเราไหม มีศีลเสมอกับเราไหม ถ้ามีศรัทธาเสมอกัน มีศีลเสมอกัน ก็อยู่ด้วยกัน แล้วก็ก้าวหน้าไปด้วยกัน ถ้าไม่เสมอกันมันก็ถ่วงกัน ยกเว้นชาติดีกว่านะ ถ้าศรัทธาเขาดีกว่าเรา ศีลเขาดีกว่าเรา อย่างนี้ก็ให้เลือกหรือออก แต่ถ้าแยกว่าเราอย่าไปเอาเลย

อย่างมาถามหลวงพ่อบุญเรื่องนี้นะ ถ้าหลวงพ่อบอกว่าอย่าไปแต่งงานเลย หากเราถ้าได้ยินอย่างนี้ใจจะฟ่อชะเปลาๆ เด็กหลายคนเลยทนไม่ได้ ก็เลือกให้มันดีหน่อยก็แล้วกัน แต่คุณต้องรู้อย่างหนึ่งนะ ทั้งผู้หญิงทั้งผู้ชาย เวลาจับกันเนี่ย เราเห็นแต่ตัวบลอมนะ ตัวจริงของแต่ละคนเนี่ยแก้ไม่ได้นะ นิสัยคนหนึ่งนี่ก็เปลี่ยนแปลง จำไว้ะหนึ่งนี่ก็เปลี่ยนแปลง

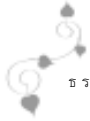
ดังนั้นไม่ใช่เราเป็นผู้หญิง เราเห็นผู้ชายคนหนึ่งที่เคยคิดว่าดีเยี่ยมอยู่กับเราแล้วเราจะตัดสันดานให้ขยัน เข้าใจผิดแล้ว มีแต่มันจะพาเราซึ่งก็แยกไปด้วย เพราะฉะนั้นคนไม่เปลี่ยนแปลงง่าย ๆ หรือ เวลาเลือก ลำบากนะ ทางที่ดีภาวนาให้ได้โตปรีชญาก่อน มันจะหลอกเราไม่ได้นะ ได้แล้วค่อยไปดูว่าคนไหนเหมาะกับเรา

๖.๑๗ อย่าประมาท ความตายมาถึงตัวเมื่อใดก็ได้

[๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐ : นาที ๒๕]

อย่างหลวงพ่อนะ หลวงพ่อบุญมีครอบครัวให้บวชตั้งนาน ไม่บวชหรือ พ่อบุญว่าประมาทนะ แม่ชีชวนให้บวชเลย ถูกว่าประมาทนะ ฟังดูไม่เสียหายใช่ไหมในโลก อย่างนี้เป็นคนประมาท ในทางธรรมนี่เสียหายที่สุดเลย คนประมาท คนขาดสติ คนไม่พัฒนาตัวเอง คือคนประมาท พระพุทธเจ้าท่านตำหนิติเตียน

ดังนั้น โดนข้อหาประมาทนี่ ในทางธรรมร้ายแรง ในทางโลกเล็กน้อย รู้สึกไหม ฆ่าคนตายโดยเจตนาฆ่าคนตายโดยประมาทนี่นะ ประมาทมีโทษน้อยในโลก แต่ประมาทมีโทษมากในทางธรรม ประมาทคือขาดสตินั่นเอง สัมภเวสีใจ ไม่รู้แล้วว่าตายเมื่อไหร่

ลืมหดเลย คิดว่ากูจะอมตะนิรันดรกาล สมัยก่อนมีเทพนะ ชูดมหอมตะนิรันดรกาล มันนิรันดรอะไร พอขายหมดมันก็หมดแล้ว ศึกษาให้ดีนะ ศึกษาให้ดี คอยรู้กายคอยรู้ใจตัวเอง อย่าใจลอยไป เสียเวลาไปวันหนึ่งๆ เราชักตัวเอง แต่เราลืมหดตัวเองบ่อยที่สุดเลย รักตัวเองแต่ไม่เคยคิดถึงตัวเองเลย ดูสิ คิดถึงคนอื่นส่วนใหญ่ คิดถึงคนอื่น คิดถึงเรื่องราวภายนอกเลยที่จะรู้กาย ละเลยที่จะรู้จิตใจตัวเอง ดำรงชีวิตเหมือนกับว่าชีวิตนี้เป็นของเที่ยงแท้ถาวร คิดเหวอว่าจะมีอายุร้อยปี ถ้าเรายังรู้สึกนะว่า วันนี้อย่างไม่ตายแน่ๆ ประมาทแล้วนะ ถ้าคิดว่า วันนี้อย่างไม่ตายแน่นอน นี่ประมาทแล้วนะ

ถ้าพูดอย่างพระพุทธเจ้านะ แค่นี้คิดว่า วันนี้จะตายแน่นอนยังประมาทเลย ความตายเกิดอยู่ทุกขณะๆ แต่ไม่เห็น แต่ว่าเราอนุโลมนิดหน่อยนะ แต่ว่าเคยรู้สึกไหมว่าจะตายวันนี้ มีใครเคยรู้สึกไหม ถ้าไม่ป่วยหนักหรือแท้จริงๆ ไม่รู้สึกหรอก จะรู้สึกว่าคนอื่นอาจจะตายได้นะ สิ่งเกิดใหม่ เราจะคิดได้นะว่า ขับรถไปเนี่ยคนอื่นอาจจะโดนรถทับตายวันนี้ได้นะ แต่เราจะไม่คิดว่าเป็นเรา เราจะคิดว่า เราจะมีชีวิตได้อีกนานๆ

ทีนี้ถ้าเราไม่ประมาทนะ อย่าให้เสียใจทีหลัง สมมติว่าเราตั้งใจไว้ละ สมมติว่าเหมือนเราจะตายวันนี้แล้ว อะไรที่สมควรทำบ้างในวันสุดท้ายของชีวิตเนี่ย ลงมือทำเสียตอนเนี่ยเลย ไม่ต้องรอให้ถึงวันสุดท้ายจริงๆ หลวงพ่อมีญาติคนหนึ่ง ชวนภวานาคีไม่ภวานานะ พอเข้าโรงพยาบาลเจ็บหนักแล้ว ถามว่าจะภวานาอย่างไร เข้าไปแล้ว เพราะฉะนั้น ต้องลงมือทำในวันนี้ กิจกรรมอะไรที่เราอยากจะทำในวันสุดท้ายของชีวิตนะ ให้รีบทำเสียก่อน เหมือนอย่างบางคนนะ อายากจะบอกว่าเรารักพ่อแม่เราเหลือเกิน รักแฟนเรา รักลูกเรา แต่ไม่บอกเอาไว้ก่อนนะ ตอนจะตายถูกเขาใส่อะไรเข้าไปแล้ว พุดไม่ออกแล้ว อายากพุดก็พุดไม่ได้แล้วไม่ทัน เราไม่รู้จะ โดนเมื่อไหร่ หลายคนเลยเห็นหน้ากัน บ๊อบบี้ๆ แผล็บเดียวตายไปแล้ว

ถ้าแก่ขนาดหลวงพ่อก็แล้ว จะรู้ว่าคนมันตายง่ายมากเลย มีอยู่คนหนึ่งรู้จักกัน เป็นแม่ครัวอยู่วัดสาขาของหลวงปู่สรวง แข็งแรง ยังสาว ทำงานกระฉับกระเฉง วันหนึ่งกินข้าวธรรมดาเนือง แล้วสลักข้าว อาหารเข้าไปในหลอดลม หายใจไม่ได้ ตายเลย แค่อ้าปากอาหารทีเดียว ก็ตายได้แล้ว

ฉะนั้น เราสำรวจนะ อย่าประมาท ความตายถึงตัวเราเมื่อใดก็ได้ อะไรทีเลวๆ อย่าไปเอาเลย บางคนจะสะสมทรัพย์สมบัติเยอะแยะเลยนะ เอาไว้ให้ลูกหลานใช้ ไม่น่าจริงหรอก คนที่สะสมทรัพย์สมบัติได้เก่งที่สุดคือใคร รู้ไหม พระพุทธเจ้า พวกเราสะสมทรัพย์

สมบัติไว้ ถามว่าจะเลี้ยงลูกเลี้ยงหลานได้ที่ generation (ชั่วอายุคน) พระพุทธเจ้าจะ เลี้ยงลูกหลานพระมาจนสองพันห้าร้อยกว่าปี ยังเลี้ยงได้อยู่เลย เพราะท่านมีคุณงามความดี

ตั้งแต่หลวงพ่อบวชใหม่ๆ นะ ไปบิณฑบาตกลับมาฉันนี่นะ จะรู้สึกซาบซึ้งพระพุทธานุภาพมาก ซาบซึ้ง อาหารทั้งหมดนี้เขาไม่ได้ให้เรานะ ญาติโยมทั้งหลายเขาให้มาเพราะเคารพพระพุทธานุภาพ ไม่ใช่เคารพกูนะ ไม่ใช่กูเก่ง กูวิเศษนะ คนเขามากราบมาไหว้นะ หลวงพ่อไม่เคยยื่นหน้าออกไปรับเลยนะ คนเขามากราบมาไหว้ รู้ว่าเขากลับพระรัตนตรัย ไม่ใช่กราบร่างกายที่ฟูๆ ฟุ้งๆ อย่างนี้ เนี่ย ใจเรานะ มันไม่หน้าด้าน มันไม่หน้าด้านพอจะไปแย่งคุณงามความดีของพระพุทธานุภาพหรือของพระรัตนตรัย อย่างโยมบางคน สงสัยว่าหลวงพ่อนี่หยิ่งชะมัดเลยนะ กราบก็ไม่ค่อยจะมองนะ ก็โยมกราบพระรัตนตรัยนะ ได้บุญเยอะ อย่างมาหลงกราบร่างกายนี้เลย ร่างกายนี้เป็นแค่วัตถุ เป็นก้อนธาตุ ไม่ได้มีประโยชน์อะไรนักหนาหรอก มันแค่สัญลักษณ์ของพระรัตนตรัยเท่านั้นเอง

๖.๑๘ อย่าประมาทในธรรม

[๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ : นที่ ๑๖]

เราต้องกล้าหาญนะ ต้องเสียสละ อย่ามัวแต่เพลินๆ เพลินแผล็บเดียวแก่แล้ว แก่แล้วไม่มีเรี่ยวมีแรงจะปฏิบัติ ดังนั้นต้องพากเพียรเอาตั้งแต่ยังมีแรงอยู่ มีหลายคนเลย ตอนยังแข็งแรงอยู่ชวนให้ปฏิบัติ ไม่เอาละ พอเจ็บหนักมาก ร่อแร่ๆ มาถามว่าจะภวานาอย่างไร โอ้ ภวานาอย่างไร เตรียมตายได้แล้ว จิตใจมีแต่ทวนทวนๆ ทำอะไรไม่ไหวแล้ว เหมือนไม่หัดว่ายน้ำไว้ก่อน พอตกน้ำแล้วมาถามหาวิธีว่ายน้ำก็ตายเท่านั้นเอง

ดังนั้นภวานาอย่าประมาทนะ เราไม่รู้ว่าจะชีวิตเราวุ่นวายแค่ไหน ตายเมื่อใดก็ได้ ไม่ใช่ชีวิตต้องแก่แล้วถึงจะตาย ถ้าผลอก แผล็บเดียวจะแก่ไปแล้ว หรือตายไปแล้วก็เสียโอกาสชาติไหนจะได้เกิดเป็นมนุษย์อีกยังไม่แน่เลย เกิดเป็นคนยากนะ สัตว์เต็มโลกเต็มจักรวาลมีคนอยู่ไม่กี่พันล้านคน มีนิดเดียวเอง สัตว์นี่เยอะแยะไปหมดเลย ในวัดหลวงพ่อนี้ สัตว์คงเยอะกว่ามนุษย์ทั้งโลกรวมกันมั้ง เยอะแยะเลย ตัวเล็กตัวน้อย โอกาสที่จะได้เป็นคนนี้ยากที่สุดเลย เป็นคนแล้วสติปัญญาสมบูรณ์อย่างพวกเรายิ่งยากหนักเข้าไปอีก จะมีสติปัญญาสมบูรณ์ มีกายมีใจสมบูรณ์แล้วจะสนใจศึกษาปฏิบัติธรรมหายากนะ

ศึกษาแล้วไม่หลงไปทำอะไรผิดๆ ถูกๆ ศึกษาแล้วได้มาศึกษาเรื่องการเจริญสติรู้กายรู้ใจ กียากมาก ลงมือทำก็ยากอีก มีคนน้อยคนที่ลงมือทำจริงๆ

เพราะฉะนั้น จากสัตว์จำนวนนับไม่ถ้วนบีบมาเป็นคนหลายพันล้านจนมาถึงคนที่ ปฏิบัติเข้าถึงธรรมมีในหลักสิบหลักร้อยเท่านั้นนะ มีไม่มากหรอก น้อยเต็มที่ พวกเราเป็น กลุ่มที่มีโอกาสนะ มันบีบเข้ามาจนเป็นกรรมนะ เป็นจุดที่มีคนไม่มากแล้วที่เข้ามาได้อย่าง พวกเรา หลวงพ่อไม่แน่ใจว่าคนทั้งประเทศไทยที่ตื่นแล้วถึงหมื่นคนหรือเปล่า ไม่แน่ใจตรงนี้ ด้วยซ้ำไป เดินไปสำนักต่างๆ เทียวไปดูเรื่อยๆ นะ ไม่ค่อยมีคนตื่นขึ้นมาที่จิตเป็นผู้รู้ผู้ตื่น ผู้เบิกบานสามารถรู้กายรู้ใจตรงตามความเป็นจริงได้ แทบไม่มี พวกเราจำนวนมากที่ตื่นขึ้นมาคือคนกลุ่มน้อยเต็มทีนะ พวกเราพอมีสติขึ้นมา แล้วสิ่งสำคัญคือความต่อเนื่อง ทำเรื่อยๆ รู้บ่อยๆ อย่าเลิก รู้เข้าไป ในกลุ่มเล็กนิดเดียวซึ่งมีจำนวนหลักพัน พวกเรามาเรียนก็ตื่นขึ้นมา ถ้าทำไม่ละเลย ไม่ทอดทิ้งนะ โอกาสที่จะเข้าถึงธรรมะในชาตินี้ก็มี แต่ถ้าจิตไม่ตื่น ไม่มีโอกาสหรอก

เมื่ออาทิตย์ก่อนมาสอน มีเด็กมาเรียนเจ็ดสิบกว่าคน คนที่ยังไม่ตื่นนะมีแค่ห้าหกคนเอง นอกนั้นตื่นหมดเลยนะ สว่างโพล่งทั้งห้องเลย สติมันเกิดอัตโนมัติแล้ว อะไรเกิดขึ้นในกายรู้ อะไรเกิดขึ้นในจิตรู้นะ ตื่น มันมีกายเคลื่อนไหว ระลึกรู้ จิตเคลื่อนไหว ระลึกรู้ อัตโนมัติ ระลึกรู้โดยไม่ได้ตั้งใจจะรู้จิต มันจะตื่นเป็นผู้รู้ผู้ตื่น จิตมีสัมมาสมาธิตั้งมั่นขึ้นมาจะพอจิตใจตั้งมั่นอยู่กับเนื้อกับตัว จิตอ่อน จิตเบา จิตคล่องแคล่วว่องไว จิตควรแก่การงาน จิตไม่ถูกกิเลสครอบงำ จิตซื่อๆ จิตตรง จิตใจเป็นอย่างนี้แล้วเนี่ย มีสติรู้กายก็เห็นกายตรงตามความเป็นจริง มีสติรู้จิตก็เห็นจิตตรงตามความเป็นจริง พอเห็นตามความเป็นจริงก็จะค่อยๆ ถอดถอนความเห็นผิดไป เบื้องต้นจะเห็นเลยว่ากายกับจิตไม่ใช่เรา จะได้โสดาบัน มีสติรู้ลงไปอีก รู้เข้าไปอีก สติมันไว อัตโนมัติเลย กิเลสไหวตัววับสติเห็นทันทีเลย ขาดสะบั้นตรงนั้นเลยนะ ผิกไปเรื่อยๆ ต่อไปเห็นกายนี้ทุกซั่วนั้นๆ เลย จิตวางกายลงไปนะ เห็นจิตนี้เป็นทุกซั่วนั้นๆ เลย จิตก็วางจิตลงไป งานนี้ฟังแล้วยากนะ ไม่ยากหรอก อดทน ตั้งใจทำนะ สามปีเจ็ดปีอะไรอย่างนี้ทำไป ไม่ได้นานอะไร

เราเรียนหนังสือตั้งสิบปีสิบปี เราก็เรียนได้ใช่ไหม ทำไมเราจะไม่เรียนรู้อะไรของตัวเองน่ะ ไปกับการดำรงชีวิตปกติซึ่งไม่ได้กินเวลาเรา ทำไมเราทำไม่ได้ ก็เพราะเราไม่ยอมทำเอง นั่นแหละ เราหาข้ออ้างไม่ปฏิบัติเท่านั้น ถ้าไม่หาข้ออ้างนะ รู้ลงไป รู้กายรู้ใจ พอถึงเวลาทำงานก็ทำไป ถึงเวลาต้องติดต่อกับคนอื่นก็ติดต่อไป หมดเวลาไม่ติดต่อกับใครก็มาเรียนรู้อะไร

ตัวเอง ไม่เอาเวลาไปเสียเปล่าๆ หลวงพ่อเป็นคนที่มีเวลาที่สุดเลย ฉะนั้นจะใช้เวลาส่วนใหญ่เรียนรู้ตัวเอง ไม่ยุ่ง กระทั่งไปหาครูบาอาจารย์นะ ไปประเดี๋ยวประด๋าวหรอก ไปแผลล์บๆ พอรู้หลักแล้วก็กลับมาดูของเราเอง ไม่เสียเวลา

ดังนั้นเวลาของแต่ละคนเป็นทรัพยากรที่หายากนะ หายาก แต่ถ้าพูดอย่างหลวงปู่เทสก์นะ ท่านบอกว่าหาง่าย トラบโดที่มีกิเลสนะ มันก็มีอีก อันนั้นหมายถึงหาแบบไร้อิทธิบาทนะ จะมีเวลาที่เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อยู่ในวัยที่เหมาะสม มีสติปัญญา มีความเพียร มีโอกาสได้ฟังธรรม ตั้งใจจริงที่จะปฏิบัติ องค์ประกอบเหล่านี้หายากมาก หลวงพ่อคิดว่า คนที่ตื่นขึ้นมาเนี่ยนะมีไม่ถึงหมื่นคนหรอกจริงๆ มีน้อยเต็มทีนะ ฉะนั้นเราฟังธรรมจนกระทั่งจิตเราตื่นขึ้นมาได้เนี่ย ยากมาก นี่เป็นจุดแรกเลยที่ยากมาก เราต้องเห็นสภาวะตรงตามความเป็นจริงได้โดยไม่ได้เจตนา จิตมันจะตื่น ถัดจากนั้นก็จะต้องตามรู้ตามดูจนเข้าไปแจ่มแจ้ง ปลอ่ยวางได้ นี่ยากขึ้นไปอีกนะ จะเหลือน้อยลงๆ แล้ว

๖.๑๙ อายุปัจจยนาที่ทองในสังสารวัฏ

การที่เราได้เกิดเป็นมนุษย์นั้น เป็นของยากมาก แถมเราเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ เราได้โอกาสที่ดีที่สุดในชาตินี้ที่ได้เจอพุทธศาสนา ทั้งยังสนใจศึกษาปฏิบัติธรรม จะเห็นว่าคุณค่าที่สุด ถ้าไม่เห็นธรรมะ ชีวิตนี้ไม่มีคุณค่าเท่าใด ดังนั้นจึงต้องลงมือเดินทางเสียตั้งแต่ตอนนี้ ให้ทันทีที่หนทางยังมีอยู่ ผู้เดินทางก็ยังไม่ขาดสาย ก่อนที่เส้นทางนี้หรือร่องรอย หรือรอยเท้าของท่านเหล่านี้จะหายไป หากอุปสรรคที่ทองในสังสารวัฏนี้ไปแล้วไม่รู้ว่าจะอีกนานเท่าไรจะมีการสอนเรื่องการเจริญสติเพื่อการหลุดพ้นขึ้นมาอีก

